

SINIF PUSULASI

İki Aylık Teorik Dergi

Mayıs / Haziran 2000

Fiyatı: 500.000 TL (kdv dahil)

- **Gücümüze Dayanarak Devrimi Örgütlemek**
- **Siyasal İslamın Gelişimi ve Güncel Durumu**
  - **A. Öcalan ve UKKTH'nin İnkarı**
  - **Propagandacıya Notlar-2**
    - **EMEP'in 2. Kongresi ve Derinleşen Reformizm**
    - **Tarih Bilinci: KARDEMİR AŞ'den İSDEMİR'e...**
    - **Çeviri: Parti İnşasının Güncel Sorunları**

7

- **Gücümüze Dayanarak Devrimi Örgütlemek**

SUNU

Sınıf Pusulası'nın elinizdeki 7. sayısıyla merhaba.

“Gücümüze Dayanarak Devrimi Örgütlemek” yazımızda, komünistlerin neden kendilerine güvendiklerinin ideolojik nedenleri anlatılıyor. Dünyadaki ve ülkemizdeki karşıdevrimci tasfiye kuşatması karşısında, her zamankinden daha fazla kendimize güven duymamız gereken bir süreçten geçtiğimiz göz önünde tutulursa, yazı, özgüven duygusuyla, devrimci çalışmaya, devrimci pratiğe tutarlılıkla, gücümüzün misliyle kendimizi ortaya koymamızı vurguluyor.

“Siyasal İslamın Gelişimi ve Güncel Durumu” başlıklı ikinci yazımız, Türkiye’de siyasal islamı bir olgu olarak tahlil etmekte, devletle ilişkilerini, gelişim sürecini ve geline aşamadaki gerilemesini değerlendirmektedir. Siyasal islama karşı mücadele görevlerinin vurgulandığı yazı, güncel bir çalışmadır.

Üçüncü yazımız, **“A. Öcalan ve UKKTH'nin İnkarı”** başlığını taşıyor. UKKTH’yi, özel olarak da Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını yadsıması, A. Öcalan’ın yeni tasfiyeci çizgisinin temel belirleyenlerinden birisi olarak önem taşıyor.

Geçen sayımızda yayımladığımız **“Propagandacıya Notlar”** başlıklı yazının ikinci bölümünü bu sayımızda yayımlıyoruz. Başlıca olarak, propagandacının eğitimi, hazırlık ve faaliyeti kapsamındaki sorunlara kısa değinmelerde bulunan yazı, “propagandacıya notlar” olarak işlev görmektedir.

“EMEP 2. Kongresi ve Derinleşen Reformizm” yazısı, Kürt sorununda ve Kürdistan ulusal kurtuluş devrimi karşısında EMEP’li reformistlerin tavırlarını teşhir etmektedir. EMEP’liler de, Kürt ulusal kurtuluşçu devrimin başaşağı edilmesinden medet ummaktadırlar.

“KARDEMİR AŞ’dan ISDEMİR’e” yazımız bu sayımızdaki **“Tarih Bilinci”**nin konusu. Faşizm ve sermayenin özelleştirme saldırısının yoğunlaştığı günümüzde “Kardemiş AŞ” deneyimini kısaca da olsa özetlemek, benzer bir süreçten geçmekte olan “İsdemir”in ve diğerlerinin karşı karşıya bulunduğu sorunları görmek bakımından önemlidir.

Son yazımız bir çeviri. **“Parti İnşasının Güncel Sorunları”** başlıklı bu yazı, “Komünist Enternasyonal” dergisinin, 1 Kasım 1933 tarihli Almanca 18. sayısından çevrilmiştir.

Yeni bir sayıda buluşmak üzere!...

SINIF PUSULASI

GÜCÜMÜZE DAYANARAK DEVİRİMİ ÖRGÜTLEMELİK

Toplumsal hayatın günlük akışı ve seyri içinde belli koşullar altında, birtakım karşılıklı ilişki biçimlerini, belli bir faaliyetin sonuçlarının inandırıcılığını tanımlamak, bütün bunları yeni bir faaliyetin başlangıcının düğüm noktaları yapmak için sıkça güven, güvenlik ve kendi gücüne güven ya da özgüce güven gibi kavramlara başvurulur. Bu güven kavramı durup dururken hayatımıza girmedir. Yine kimse kendi keyfince de icat etmemiştir. Güven kavramı bütün diğer kavramlar gibi kendisini eşitleyen bir içeriğe sahip nesnel bir olgudur.

Egemen sınıf olarak örgütlü bulunan burjuvazi, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetini devam ettirmek için, onu teminat altına alan önlemler geliştirir. O nedenle devlet denilen olgu, süratle devreye sokulur. Burjuvazi, devlet olarak da örgütlenerek işçi sınıfını sövmeyi ve üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetini güvenceye almıştır. Fabrikatör, plaza merkezlerinde büyük lüks içindedir. Dışarıda silahlı güçleri onu çelik zırhlarla koruma altına almıştır. Kendi ofislerinde burjuvazi böylece büyük bir güven içerisinde çalışmasını sürdürmektedir. Burjuvazi genel olarak, kapitalist sövmüyü örgütlü bürokratism ve militarizmle güvenlik altına almıştır.

Tarihsel olarak bugün için bütün üretim araçları burjuvazinin elindedir. O gücünü buradan alıyor. Bu güçle ezilen ve sömürülen büyük çoğunluğun karşısına çıkıyor. Burjuvazinin kendisine güvenini sağlayan bu mevcut toplumsal konumudur. Ardışık gelen üretim süreçleri, bir avuç “insan” lehine büyük çoğunluğu üretim araçlarından dışalamış, burjuvazi içindeki rekabet bu süreçleri hızlandırmış, sınıfsal farklılıkları büyümüş ve her geçen zaman içinde mülksüzler ordusu artmıştır. Bütün zenginlikler bir avuç insanda tekelleşmiştir. Sövmücü egemen sınıf olarak burjuvazi, çok küçük bir azınlıktan meydana gelmiş olmasına rağmen, ezilen ve sömürülen büyük çoğunluk karşısında kendine bu denli güvenmesinin nedeni, ekonomik ve askeri gücüdür. O, kendini şimdilik güvenceye almıştır. Geliştirdiği istihbarat örgütleri bu güvenliğin esaslı unsurlarıdır. Tarihin burjuvaziye kazandırdığı yönetme alışkanlığı, tecrübesi ve yeteneği onun kendisine güvenmesini sağlayan nesnel bir başka olanaktır. Bu olanak aynı zamanda burjuvaziye geniş, insan kitlelerini kendi siyasetine kazandırma, kendi düzenlerini yıkmaktan alıkoyma gibi ikinci bir olanak da sağlıyor. Bütün bu nesnel gelişmeler ve ilişkiler sistemi, burjuvazinin güven kaynaklarıdır. Mevcut toplum kendisi-

ni var eden imkanları koruduğu müddetçe, burjuvazi iktidarını devam ettirdiğinde de o, güvenlikte hisseder kendisini.

Kapitalist sömürü sistemi kendisini güveneye almak için toplumsal hayatın bütün bitişik alanlarında örgütlenir, sürekli ve daima kapitalizmin ebediliğini ve insan soyu için en gelişkin ve en yararlı toplumsal sistem olduğunu propaganda yapar. Bununla bütün bir toplumda ideolojik, tarihsel ve siyasal bir ruhsal ve bilinç biçimlenmesi elde eder. Keza kapitalist sistemin kendisi için beslediği ve büyüttüğü “bilginler” ve bilimsel araştırma-inceleme kolektifleri, yaptıkları üretimler sonucu elde ettikleri “bilimsel bulgular”ı kapitalizm ve burjuvazinin hizmetine sunarak sistemin bekasının ihtiyaçlarını karşılamış olurlar. Bütün bu bilimsel araştırmalar ve başka çalışmalar, burjuvazinin hegemonyasını kurma, yayma ve pekiştirme amaçlarına bağlı yürütülür. Burjuvazi, üretim araçları gibi toplumun beyin gücünü, beyin üretimini de tekeline almıştır. Bu alanı da kendi özel mülkiyetine almıştır. Bununla ideolojik cepheyi güvenlik altına almıştır. Burjuvazi, kurulu düzen için üretim yapan “bilim adamları”na gerekli bütün maddi ve manevi olanakları ve ortamı en son noktasına kadar sunmaktadır. Dolayısıyla burjuva bilim adamı geliştirdiği tezler ve buluşları, kendi dünya görüşü açısından bir temele oturttuğundan, iddiaları, tezleri ve buluşları hakkında kendine sonsuz bir güven duymaktadır. Bunlar görece bağımsız bilimsel bulgular olduğundan, doğal olarak belli bir güven zeminine de sahiptirler. “Bilim adamı” hangi alanda olursa olsun yaptığı üretimi bütün topluma, toplumun ezilen-sömürülen sınıf ve kategorilerinin içine taşınmasında ve onlarda kendi lehine sonuçlar elde etmesine ve yaratmasında kendi özgücüne inanmakta ve güvenmektedir. Onun için daha yüksek sesle bağırabilmekte ve ürünlerine daha yüksek bir kararlılıkla sahip çıkabilmektedir.

Burjuvazinin siyasal analistleri açısından da durum böyledir. Bir analist ne denli dünyada, bölgesinde ve ülkesindeki siyasal odaklanmaları, onlar üzerinde yükseldiği ekonomik temelleriyle birlikte irdeleyebilirse, o denli kendi düşünceleri ve öngörülerini hakkında tam bir özgüvenle yazma ve konuşma olanaklarına sahip olma duygusunda

hisseder kendisini ve bu duygu ile konuşur. Onun düşüncelerinin, “yanılgının ve safsatanın aletleri” haline gelebilmesi için burjuvazinin bilgi, olgu, bilimsel buluşları, bilimsel teknik gelişmeleri gerçekliğin ve hakikatın aletleri olmamasını başarması gerekiyor. Burjuva siyaset uzmanları, bu durumu başarabilmek için dünya ölçeğinde politik dengelerin yönünün nereye doğru evrildiğini, hangi dengelerin olası yer değiştirmelerini, birbirlerine akışlarını, bütün gelişme potansiyellerini tahlil ederler ki, bütün bir siyasal örgütün bilinmesini ve egemenlik altına alınmasını başarabilsinler. “Yaralı at’a oynamamak” için bunu yapmak zorundalar. Bunu başardıkları içindir ki, yönetilen çoğunluk karşısına kendisine güvenerek çıkabiliyorlar.

Burjuvazi, tarihin ona kazandırmış olduğu yönetme deneyi, bilgisi ve alışkanlığı sayesinde her somut siyasal durumda, bir dizi ve birbirinden değişik siyasal savaş taktikleri geliştirir. Bu olanağı burjuvaziye ve artık onun ayrılmaz organik bir parçası olan ideologları ve siyaset uzmanları, daha genel bir ifadeyle sistemin yetiştirdiği beyin gücü ordusu, “bilim adamları” sunuyor. Sömürüyü, ayrıcalıkları, barbarlıkları ve politik baskıyı en iyi şekilde bunlar kutsamışlar ve gizlemişlerdir. Ezilen çoğunluğun, egemenlerce yönetilmesini kolaylaştırmayı burjuvazinin bu kesimi, yani “bilginler” de sağlamışlardır. Bütün ayrıcalıkları, bunları tanımlayan bütün kavramları kurulu düzenin çıkarları için bozmuşlar, yanılmalara yaratmayı başarmışlar, kendi güçlerine güven ya da kendilerine güvenmenin nedensellik bağlantılarını güçlendirmişlerdir vs. Bu güvenin kof ve geçici oluşu da bu nesnel gerçeklikte yatmaktadır. Zira, burjuvazinin güçlü gibi görünen bütün kavram ve kategorileri “yanılgı ve safsata”nın aletleridir. Kum üzerinde inşa edilmişlerdir.

Askeri savaş sanatı açısından, yığınakta hata yapmamak muharebeyi kazanmanın yarıya kadar olan bölümüdür betimlemesi, zaferin güvencesini anlattığı için çok önemlidir. Zaferle ortaya konulan planın doğrudan ilişkisini anlatmaktadır. Burjuvazi bu alanda da tarih boyunca çok askeri stratejist büyütülmüştür. Egemenlerin bu sistemli faaliyetinden ötürü, tarihte çok az sayıda bilgin gerçeğe yaklaşabilmiştir. Ancak çok az

sayıdaki gerçek bilim adamı, egemenlerin “niçin bize karşı bu kadar soğuk davranıyorsun” sorusuna, “siz çok zenginsiniz” diyebilmiştir. Bu durum değişmediği müddetçe egemenler, “güven” içerisindedirler. Güvenlik içinde olmaları, onlara daha çok kâr, daha çok imtiyaz, daha çok sömürü ve daha çok politik baskı yapmalarında güven kaynağı oluyor.

Bütün insanlık tarihi boyunca egemenlerin kendilerine duydukları güven, gücünü maddî varlıklarından almıştır. Çağdaş tarihte ve günümüzde de burjuvazi, kendisine güveni toplumun büyük çoğunluğunu sömürerek elde ettiği ekonomik gücünden alıyor. Dolayısıyla gerek burjuvazinin kendine, bugünkü toplumsal konumuna duyduğu güven olsun, gerek kapitalizmi kutsayan burjuva bilim adamlarının ileri sürdükleri iddia ve tezlerine duydukları güven olsun, hepsinin doğal temeli insanal yabancılaşmaya dayanır ve son tahlilde bu doğa kanunlarına da açıkça aykırıdır. O nedenle geçicidir. Tarihin ilerleyişi, insanın tekrar gerçek insan olması yönünde olacaktır.

Ama günümüzün toplumu ve hareketi içinde, insan soyunun geleceğini temsil etmek iddiasında olan komünistlerin kendi iddialarına, kendi paradigmalarına ve kurulu kapitalist sistemi yıkacaklarına ve üretim araçlarını bütün toplumun kolektif mülkiyetine dönüştüreceklerine dair kendilerine duydukları güven gücünü nereden alıyor?

Komünistlerin dünya görüşleri devrimcidir. Doğa ve toplumsal gelişmelerin bilimsel betimlemelerinden oluşmaktadırlar. Marks-Engels, Komünist Manifesto’da, “komünistlerin teorik önermeleri, şu ya da bu sözde dünya reformcusu tarafından icat edilmiş ya da bulunmuş düşüncelere ve ilkelere hiçbir bakımdan dayanmaz. Bunlar yalnızca var olan sınıf savaşımının, gözlerimizin önünde oluşan tarihsel bir hareketin gerçek ilişkilerinin genel anlatımlarıdır. Var olan mülkiyet ilişkilerinin ortadan kaldırılması, komünizmi kendine özgü biçimde tanımlayan bir şey değildir” demişlerdi. Gözlerimizin önünde oluşan tarihsel hareketin gerçek ilişkilerinin, bizim kendimize güvenimizin maddî ve bilimsel temelini oluşturan tarafını da birlikte yazdıkları “Kutsal Aile” eserinde “proletarya ve zenginlik karşıt şeylerdir. Karşıt şeyler olarak bir bütünlük oluştu-

rurlar. Her ikisi de özel mülkiyet dünyasının oluşumlarıdır... Özel mülkiyet olarak, zenginlik olarak özel mülkiyet, kendi öz varoluşunu sürdürmek zorundadır. Ve bundan ötürü kendi karşıtının, proletaryanın varoluşunu da sürdürmek zorundadır. Kendi doyumunu kendinde bulan özel mülkiyet, çelişkinin olumlu yanındır. Tersine, proletarya, proletarya olarak, kendi kendini kaldırmak ve böylece bağımlı bulunduğu, onu proletarya durumuna getiren karşıtı, yani özel mülkiyeti de kaldırmak zorundadır. Proletarya çelişkinin olumsuz yönü, çelişkinin yüreğindeki tasa, yok olan ve kendi kendini yok eden özel mülkiyettir” diye tanımladıktan sonra, kapitalizmin insanı kendi özüne yabancılaştırmasını, insanın nasıl tekrardan “insanlaşacağını” da açıklaması oluyor. “Varlıklı sınıf ile proleter sınıf, aynı insanal yabancılaşmayı temsil ederler. Ama birincisi bu yabancılaşma içinde kendisini kendi yerinde; bu yabancılaşmada bir doğrulama bulur, bu kendinin yabancılaşmasında kendi öz erklüğünü görür ve onda insanal bir varoluş görünüşüne kavuşur; ikincisi, kendini bu yabancılaşma içinde yıkıma uğramış duyar, ve bu yabancılaşmada kendi erksizliğini ve insan dışı bir varoluş gerçekliğini görür. O, Hegel’in bir deyimini kullanmak gerekirse, alçalma içinde, bu alçalmaya karşı bir başkaldırmadır – onun insanal doğasını yaşamadaki durumuna karşıt kılan, bu doğanın açık, kesin, bütünsel yadsımasını oluşturan çelişkinin, onun zorunlu olarak götürdüğü bir başkaldırma.” (Kutsal Aile, sf 57 – 58) şeklinde özlü bir biçimde özetliyorlardı. Bu çelişkili durum içinde, çelişkinin “bağrı”nda özel mülkiyet sahibi, burjuvazi kendi yerinin savunucusu, koruyucusu tutucu-gerici kutuptur. Proletarya ise yıkıcı ve devrimci taraftır.

Bizlerin devrimi örgütlerken kendimize duyduğumuz güven, tarihin ve toplumun gelişme yasalarını yorumlayışımızla doğrudan kuvvetli bir iç bağıntılılık içerisindedir. Modern toplumun kendi “bağrı”nda taşıdığı antagonizmanın onu kaçınılmaz bir zorunluluk olarak sürükleyeceği tarihsel durakları bilimsel olarak, tarihsel materialist bir bakış açısıyla açıkladığımızdan ve inandığımızdan, bu tarihsel yürüyüşe hız ve ivme kazandırmak için iradi etken olarak bu tarihsel yürüşün içinde yer alıyoruz. Toplumların gelişim

yasalarını incelerken, onları yorumlar ve anlamlandırırken ve en sonunda insanlık, “doğa hali”ndeki başlangıç noktasına bütün bilimlerin ona kazandırdığı olanaklarla ve tarihsel gelişmeye uygun olarak, en zengin ve en gelişkin bir iç düzenlenişle ulaşması kaçınılmaz bir zorunluluktur derken, toplumsal tarihin bu kendiliğinden ve doğal ilerleyişi içinde, bilinçli insan eyleminin, tarihsel gelişmenin temel bir öznesi olarak görülmesi gerektiği de aynı derecede mutlak bir zorunluluktur. Zira Lenin, “tarih, aktif kişiler olan bireylerin eyleminden oluşur” derken, toplumsal gelişme ve dönüşümlerin bu özgün unsurlarına vurgu yapıyordu. Kapitalizmin, gelişmesinin belli bir aşamasında kendisini var eden imkanları tüketerek başka bir toplumsal sisteme dönüşeceği gerçeğini daha iyi kavramak için Karl Marks’a başvurmakta her zaman olduğu gibi yarar vardır. O, bütün önceki dönüşüm süreçlerini özetledikten sonra, “bu dönüşüm sürecinin bütün avantajlarını sömüren ve tekellerine alan büyük sermaye sahiplerinin sayılarındaki sürekli azalmayla birlikte, sefalet, baskı, kölelik, soysuzlaşma, sömürü de alabildiğine artar; ama gene bununla birlikte, sayıları sürekli artan, kapitalist üretim sürecinin kendi mekanizması ile eğitilen, birleştirilen ve örgütlenen işçi sınıfının başkaldırmaları da genişler, yaygınlaşır. Sermaye tekeli, kendisiyle birlikte ve kendi egemenliği altında fıskırıp boy atan üretim tarzının ayakbağı olur. Üretim araçlarının merkezileşmesi ve emeğin toplumsallaşması en sonunda, bunların kapitalist kabuklarıyla bağdaşmadıkları bir noktaya ulaşır. Böylece kabuk parçalanır. Kapitalist özel mülkiyetin çanı çalmıştır. Mülksüzleştirilenler mülksüzleştirilirler. Kapitalist üretim tarzının ürünü olan kapitalist mülk edinme tarzı, kapitalist özel mülkiyeti yaratır. Bu, mülk sahibinin emeğine dayanan kişisel özel mülkiyetin ilk yadsımasıdır. Ama kapitalist üretim bir doğa yasasının kaçınılmaz zorunluluğu ile kendi yadsınmasını doğurur. Bu, yadsımının yadsınmasıdır. Bu üretici için özel mülkiyetin yeniden kurulması değildir, ama ona, kapitalist dönemde edinilen elbirliği ve toprak ile üretim araçlarının ortak sahipliği temeline dayanan bireysel mülkiyeti sağlar. Kişisel emekten doğan dağınk özel mülkiyetin kapitalist özel mülkiyete dönüşmesi, halen toplumsallaşmış üretime fiilen dayanan

kapitalist özel mülkiyetin toplumsal mülkiyete dönüşmesinden kuşkusuz kıyaslanmayacak kadar daha uzun süreli, daha şiddetli ve çetin bir süreçtir. Birinci durumda, halk yığınlarının birkaç gasp edici tarafından mülksüzleştirilmesi söz konusuydu; ikincisinde ise, birkaç gaspçının halk yığınları tarafından mülksüzleştirilmeleri söz konusudur.” (Kapital, Cilt 1, syf. 782-783)

Toplumların bu doğal ve zorunlu gelişmesi, görüldüğü gibi toplumdaki bütün birey, tabaka ve sınıfların istem ve iradelerin dışında nesnel bir gelişmedir. İstem ve iradeler bu kendiliğinden ve doğal seyri ve ilerleyişi, ancak ve ancak hızlandırabilir, yavaşlatabilir ya da geciktirebilir. Başka bir akıl yürütme yolu, doğa ve toplumların gelişme yasalarını, onun “bağrı”ndaki çelişmeyi kavramamaktır. Eğer kapitalizm, toplumların gelişmesinin en son noktası olsaydı, onun bugünkü “küreselleşme” düzeyinde yoksulluk ve sefalet diye bir olgunun olmaması gerekirdi. Yoksulluk ve sefaletin yerinde eşitlik ve adalet olurdu. Bugün dünya ölçeğinde iki milyar insan yoksulluk sınırının altında, sefalet içinde yaşıyor. Bir kişinin kapısında onbinlerce insan karın tokluğuna yaşıyor. Biz, bu nesnel olguların mutlaka bir gün kapitalist özel mülkiyet kabuğuna sığmayacağına, onu paramparça edecek tarihsel durağa ulaşılacağına bilimsel inanç duyduğumuz için kapitalizme ve burjuvaziye saldırırken kendimize güveniyoruz. Biliyoruz ki, bu toplumsal gelişmeyi durdurmak burjuvazinin iradesinin sınırlarına dahil olsaydı, o, kendi “mezar kazıcısı” proletaryayı yaratmazdı.

O kapitalist olarak yaşaması için, kapısında onlarca ücretli köle bekletmek zorundadır. Sorunu basitleştirsek, bu onlarca köle mutlaka bir gün, kendi kapitalistleriyle, efendileriyle eşitsiz ve adaletsiz bir ilişki ağı içerisinde oldukları bilincine varacak ve efendilerinin gırtlığına yapışacaktır. Bu yol, toplumların şaşmaz gelişme kanunudur. Bizim rolümüz, bu ücretli köleler ordusunun, kendi tarihsel/toplumsal konumlarının bilincine kavuşmalarını sağlamaktır. Ücretli köleleri bilinçlendirmek, uyandırmak, “düzene koymak” (örgütlemek) ve burjuvaziye karşı savaş yoluna sokmaktır. Onları, savaş yoluna sokmanın biçim, yöntem ve araçları onlarca çeşitlilik gösterecektir. Bizim kendimize güvenimizin maddi

temeli çok güçlüdür. Onu, dosdoğru, proletaryanın varlığı, ücretli kölelerin varlığı burjuvazi için ne kadar gerekli ve mutlak ise, proletaryanın, ücretli kölelerin burjuvaziye karşı zaferinin de o kadar mutlak olduğu bilimsel olarak, tarih ve teori tarafından tanıtılmış gerçeğe dayandırıyoruz. Komünistlerin kendilerine güvenlerinin bilimsel temelini Marks ve Engels, komünizmin ilkelerini formüle ettikleri o dev eserleri “Komünist Manifesto”da, “Modern sanayinin gelişmesi, burjuvazinin ayaklarının altından bizzat ürünleri, ona dayanarak ürettiği ve mülk edindiği temeli çeker alır. ½u halde, burjuvazinin ürettiği, her şeyden önce kendi mezar kazıcılarıdır. Kendisinin devrilmesi ve proletaryanın zaferi aynı ölçüde kaçınılmazdır.” (Komünist Manifesto, Syf. 125) olarak izah etmişlerdi. Bizim yaşadığımız tarihsel koşullarda, toplumdaki ve doğadaki bilimsel gelişmelerden habersiz olarak kendi yaşadıkları koşullarda ileri sürülen bu görüşler, sonradan bir dizi tarihsel ve toplumsal olguyla kanıtlanmış ve bu temeli hiçbir zaman burjuvazi çürütememiştir.

Bütün yüzyıllar boyunca doğada, toplumda ve bilimsel teknolojik gelişmede yaşananların hepsi, Marks-Engels’in materyalist diyalektik düşünce sistemlerinin temelini daha da güçlendiren nesnel olgulardır. Burjuvazi, kaçınılmaz tarihsel gelişmeyi geciktirmek için, sistemli bir biçimde ve daima yürütmekte olduğu ideolojik mücadelenin odağına, bilimsel sosyalizmin en kuvvetli ve kendisi için en tehlikeli çekirdeğini parçalamayı koydu. Onun, burjuvazinin “mezar kazıcısı”nın öldüğüne en başta proletaryayı ve bütün ezilen ve sömürülen insanlık ailesini inandırmak için çok kapsamlı ideolojik, politik ve pratik bütünlüklü saldırı cepheleri açtı. Üretim araçlarının kapitalist özel mülkiyetinin burjuvaziye sağladığı her türlü olanağa rağmen o, toplumların bağrında, onun “tasa”sı olarak var olan proletaryanın, “öldü”ğü martavalını bilimsel olarak ispatlayamamıştır. İşte, komünistlerin kendi dünya görüşlerine, iddialarına ve pratik olarak dünyayı değiştirmeye koyulmalarında kendilerine duydukları güvenin maddi temeli, bütün tarihsel gelişmelerin onların söyledikleriyle uyumlu bir gelişme göstermesindedir.

O nedenledir ki, emperyalist kapitalizmin büyüttüğü ve hizmetine koştuğu “bilim adamları”, yeni bir bin yıla girerken, burjuvaziye esaslı uyarılarda bulundular. ‘Gelir dağılımında her geçen gün artan oranda büyüyen adaletsizlik, açların burjuvazinin artan servetine göz dikmesine yol açabilir’ dediler. O nedenle bu alanda alınması gereken önlemlerin zaman kaybetmeden alınması gerektiğine vurgu yaptılar. Ama bölümde adalet ölçüleri, burjuvazinin varlık nedenleriyle bağdaşmıyor. Dolayısıyla, önlemler, burjuvazinin işlerini geçici olarak kolaylaştırabilir. Tarih, doğal yatağında akışını sürdürmeye devam eder. Her geçen gün ezilen, sömürülen ve toplumsal adaletsizliklerin pençesinde acı çekenlerin sayısı daha da artmaktadır. ½imdi burjuvazi, bütün “aç ordular”ın bilinçlenmelerini, örgütlenmelerini ve onun servetine göz dikmesini hile ve aldatmalarla, politik zorun çok değişik biçimleriyle geciktirme telaşı yaşıyor.

Burjuvazi de kendi tarihsel var oluşundan biliyor ki, nasıl ki onsekizinci yüzyılda feodal aristokrasi burjuvazinin yükselişini önleyemediyse, feodal toplum, kendisini var eden imkanları tüketerek kapitalist topluma dönüştüyse, kapitalist toplum da bağrında büyüttüğü modern proletaryanın büyük tarihsel eylemiyle sömürü ve ayrıcalıkların olmadığı bir toplumsal sisteme dönüşecektir. Artık proletarya da “gerçekten kendi kendini yitirmiş” insan, “kendi öz durumunun özetlediği tüm insan dışı yaşam koşullarını” kaldırarak insanal kurtuluşu gerçekleştirecektir. “Güncel toplumun”, der Marks ile Engels “tüm yaşam koşulları, en insan dışı yanlarıyla proletaryanın yaşam koşullarında yoğunlaşmış bulunur.” (Kutsal Aile) Bu nesnel durum, tarihsel gelişimi içerisinde, proletaryanın, “tarihsel olarak neyi yapmak zorunda kalacağı” bilincine ulaşmasını da bütün bilimlerin gelişim mantığı kadar somut ve nesnel kılacaktır.

O halde biz komünistler, söylediklerimizde, dünya görüşlerimizde, bu bilimsel ve tarihsel olgularla ispatlanmış olmamızın yanısıra haklıyız da. Proletaryanın bilimsel konumundan yola çıktığımız için, onun yerinde durarak teorik paradigmalarımızı oluşturduğumuz için her geçen gün ve her yönde büyüyeceğiz ve geliştireceğiz. Buna inandığımızdan ötürü kendimize güveniyoruz. Bu inanç güvenimizin temelidir. Güncel toplumun kendi içkin ve zorunlu gelişmesi, bize bu güven-

ceyi veriyor ve o nedenle güven içerisinde sosyalizmin “gelecek” olduğunu yüksek sesle bağıryoruz. Biz, gerçekliğin duraklarında beklemekteyiz

Bizim dünya görüşlerimizi anlatan bütün kavram ve kategoriler, en kalın çizgilerle her türlü burjuva ve küçük burjuva dünya görüşünden, olanların kavram ve kategorilerinden temelden ayrılmaktadırlar. Benzer olanların “benzer”liği ise yalnızca biçimsel ve görünüştedir. Burjuvazinin geliştirdiği kavram ve kategoriler, proletaryayı aldatmanın, “yanılgının ve safsatanın aletleri”yken, bilimsel sosyalizmin kavramları “zorunluluğu içinde” tarihsel ve toplumsal gelişmenin “iç örgüsü”nü ayrıştırarak hakikatın iş gören aletleridir. Her nesnenin özelliklerini “nesnenin kendisinden” çıkartarak öğrendiğimizden, tarihin ve toplumun ilerlemede duraksamalar yaşaması, gerilemeler yaşaması, biz komünistler için izahı olanaklı olmayan gelişmeler değildir. Komünistler açısından teorinin bütün bir mantık örgüsünün içinde, böylesi “an”ların ve gelişmelerin içerilmiş olduğu her açıdan çok açıktır. O nedenle gerçek komünistler, “bütün zamanlarda ve çağlarda” ideallerinde, dünya görüşlerinde, pratik devrimci taktik planlarında tereddüte düşmemişlerdir, duraksamamışlardır. Kapitalist özel mülkiyet dünyasına, onun yarattığı ağır sömürüye, sınıfsal ayrıcalıklara, imtiyazlara ve eşitsizliklere karşı “verili zaman ve verili koşullar” içerisinde savaşmışlardır. Bugün dünyada ve tek tek ülkelerdeki komünistler, hareketin yükselişinin ihtiyaçları yönleriyle büyük zorluklarla karşı karşıyadırlar. Dünya ölçeğinde bir işçi-emekçi rüzgârı hızlı esmiyor. Burjuvazinin hegemonyası bütün dünya insanlık ailesinin her zerreciğinde denetim sağlıyor. Burjuva hegemonya geriletilenmiş değildir. Uluslararası burjuvazi, tek tek ülkelerde gerici-faşist rejimlere karşı mücadele eden antifaşist ve antikapitalist mücadeleleri tasfiye etmek için yeni stratejik planlar hazırlıyor, yeni dengeler kuruyor vs.

Yeni bir yüzyılın başlangıcında sisin karanlık noktalarının dağılmaya başladığına işaret eden olgular çoğalıyor. Ama komünist teorinin bilimsel olarak anladığı ve açıkladığı toplumların gelişme mantığını kavrayanlar, hiçbir zaman kendi ideallerine dair şüpheye düşmezler. Kendi haklılıklarını tartışmalı hale getirmeden, en zor ve en

ağır koşullar altında kapitalist özel mülkiyete ve sömürüye karşı mücadeleye devam ederler. Çünkü biz komünistler, büyük insan topluluklarının çıkarlarını savunuyoruz. Büyük insan topluluklarının bizim yanımızda savaşa tutuşacakları mutlak olandır. Ama bütün bu tarihsel ve toplumsal gelişmelerin mutlaka proletarya ve bizim iddialarımıza uygun gelişeceğine, bir doğa yasasının kaçınılmaz gelişimi olarak inanmamız için, komünist teorinin doğa, toplum ve tarihe dair açıklamalarını bütün ayrıntılarıyla bilmek ve kavramaktan geçtiğini bir an aklımızdan uzak tutmamalıyız. Bunu, çok yüzeysel bildiğimiz durumda, özellikle toplumsal “felaket” günlerinde dizlerimiz titremeden ayakta kalabilmemiz olanaksız değilse de rastlantılara kalmış kadar zordur. Bütün zamanlarda ve çağlarda kapitalizme ve burjuvaziye karşı savaşmanın asıl teminatı, modern proletaryanın dünya görüşleriyle donanmaktır. Kişiyi canlılık veren, inancına ve bu inancın ona kazandırdığı gayret, ancak bilgi sayesinde, her hangi bir bilgi sayesinde değil, komünist bilimin bilgisi sayesinde olanaklı olur.

Burada modern proletaryanın organik bir parçası ve büyük öğretmeni, komünist bilimin geliştiricisi Lenin’in bir uyarısını anımsamak ve onun üzerinde tekrar tekrar düşünmek önemli bir devrimci görev oluyor. Lenin, “Komünist bilimin özet ve sonuçlarını bilmekle” komünist olunamayacağını söylemiştir. Bu küçük cümlecik içerisinde ciltler dolduracak büyüklükte devrimci fikirler saklı bulunmaktadır. Belki, dünyada ve ülkemizde “işlerin uzaması”yla ya da devrimlerin yenilgi aldığı tarihsel süreçlerde, devrim saflarından burjuvazinin saflarına çekilen ve kapitalizmin sonsuzluğundan bahsedenlerin sürüklendikleri konumların nedensellik bağı, tarihsel kökleri, onların bütün bir “komünist bilim”in iç örgüsünün tam bilgisine sahip olamayışlarındandır. Engels bir yerde; “ama bütün dünyalar ve bütün çağlar için bir hukuk felsefesi hazırlamaya girişildiği zaman, ne de olsa, tarihte, Almanya’nın Prusya hukukunun çiçeklendiği küçük köşesinden bambaşka bir rol oynamış bulunan Fransa, İngiltere ve Birleşik Devletler gibi ülkelerde hukukun durumu üzerine de bir şeyler bilmek gerekirdi” dediğinde, ileri süreceğiniz tez hakkında o güne

kadar ileri sürülmüş ve yaşanmış bütün şeyleri bilmek zorunda olduğumuzu anlatmak istemiştir.

Her hangi bir burjuva ideoloğunun karşısına doğrudan geldiğimizde ya da onun tezleriyle yüz yüze geldiğimizde kendimize tam bir güven içerisinde, onun tezlerini çürütebilmemiz için, komünist bilimin olgulara ve şeylere dair geliştirdiği bütün yorum ve açıklamaları ve bunların gerçek iç bağlantılarını diyalektik olarak açıklayabilecek bilgi ve kavrayışa sahip olmamız, burjuva düşünceye karşı savaşıma yeteneğimizi güçlendiren bir gerekliliktir. Bu gerçek durumu yakalayamadığımızda, burjuva düşünce ve tezlerin karşısına ya hiç çıkamayız ya da kendimize güvensiz bir ruh haliyle çıkarız. Sonuç, haklı olan biz olmamıza rağmen o anki kamuoyu nezdinde inandırıcı olmamış ve yenilmiş olan biz olacağız. Bizim tarihsel olarak hak etmediğimiz de budur. Yani biz komünistlerin güven ve güvenlik zıhırı, proletaryanın dünya görüşünün yaşayan canlı ruhunu, proletarya davasını özümlemek ve komünist bilimin en geniş bilgisine sahip olmaktır. Bu büyük devrimci silahın bizlere kazandırdığı güven aracılığıyla daha yeni, daha çeşitlilik gösteren ve daha kapsamlı ve zengin içerikli silahlara sahip olabileceğiz.

İnsanlık tarihinin, toplumların gelişme kanunlarının, doğanın başlangıçta insanlar arasına “koyduğu eşitlik”e doğru, insanın “kurmuş bulunduğu eşitsizlik”i ortadan kaldırmaya doğru gelişmesi, gelişeceği bir doğa yasası kadar mutlak ve kesin olduğundan güncel durumda bunun hızlandırıcı bilinçli ögesi, yani iradi faktörü olarak sürece dahil olan ve proletaryanın yerinde duran komünistler, “özel mülkiyetin proletaryayı yaratarak kendine karşı verdiği yargı kararını,” uyguluyoruz.

“Tıpkı ücretli emeğin, başkasının zenginliği ve kendi öz sefaletini yaratarak, kendine karşı verdiği yargı kararını da uyguladığı gibi. Eğer proletarya zaferi kazanırsa, bu hiç de toplumun mutlak yanı durumuna geldiği anlamını taşımaz. Çünkü o zaferi ancak hem kendi kendini hem de kendi karşıtını kaldırarak kazanabilir...” (Kutsal Aile) Bu gerçek nedenden yola çıktığımız için, kendimizde mucizeler yaratacak kadar enerji taşıyoruz. Onun için karşıdevrimin beyaz günlerinde direngen ve sabırlıyız. Marks-Engels bu toplu-

sal gelişme yasalarına bütünüyle “egemen oldukları” için, hiç zaman geçirmeden bütün Avrupa’yı kapsayacak şekilde proletaryanın, kapitalist özel mülkiyete karşı “savaş aracı” Komünist Enternasyonal kurma hazırlıklarına başladılar. Eğer Marks-Engels’in inandıkları bilimsel dünya görüşleri olmasaydı, onlar her ülkede ancak bir avuç olan ve gelişimleri hâlâ yarı yolun başında bile olmayan komünistlerle kocaman kapitalist özel mülkiyete, burjuvaziye ve onun devlet olarak örgütlenmiş gücüne nasıl karşı koyabilirlerdi. Dünyadaki bütün devrimlerin küçük gruplarla ve küçük olaylarla başlamış olmasının bilimsel sırrı da buradadır. Paris işçi sınıfı komünü, bu gelişmenin ürünü oldu.

Altmış beş milyonlu bir nüfus yoğunluğunun yaşadığı üzerinde bulunduğumuz kara parçasında, özel mülkiyete, burjuvaziye ve tüm burjuvazinin “ortak işlerini yöneten” bir komiteden başka bir şey olmayan devleti paramparça ederek işçi sınıfının, emekçi milyonların, Kürt ve politik zorbalık altında olan diğer azınlıklardan işçi ve emekçilerin “ortak işlerini yöneten” bir devrimci yönetim kurmayı amaçlıyoruz. Bunu arzulamayan işçi ve emekçi sayısı çok azdır. Türkiye’de burjuvazinin ve kapitalist özel mülkiyetin güncel imparatorluğunu yıkmakta bize güven veren, elimizi çabuk tutmamıza olanak veren bu nesnel zemindir. O nedenle kendi gücümüze duyduğumuz güvenin temeli sağlam ve devrimcidir. Türkiye’nin maddi toplumsal gerçeği, uzun erimli ve sabırlı, inançlı ve yılmaz bir kavga yürütmeye, adım adım toplumsal devrimi sürdürmeye güvenlikli kılıyor bizi. Bugüne değin binlerce devrimci ve komünist kendi konumlarının haklılığına inanarak “tanrıyı ve ölümü yaratan korku”ya en ufak bir taviz vermeden sokaklarda, hücre evlerinde ve meydanlarda burjuvaziye ve karşıdevrimin militarist güçlerine karşı savaştı. Kimisi bu kavgada bereketli toprakları kucakladı.

Onlara bu güç ve enerjiyi veren, inançlarına duydukları sonsuz güvendir. Kızıldere’de, Vartnik’te, Nurhak’ta ve darağaçlarında, ölüm oruçlarında, kalles işkence tezgahlarında, daha binlerce cephede küçük çaplı silahlarla, zırhlı araçlar ve daha modern silahlarla donanmış düşman kuvvetleri karşısında hiç aman dilemeyen devrimci cüreti olanaklı kılan şey, onların kendi düşünce ve

inançlarına duydukları sonsuz güvendi. Haklı olduklarına bilimsel olarak inanıyorlardı ve güveniyorlardı. Darağaçlarında, insanlığın devrim ve sosyalizm özlemleri tetikleniyordu. Bu miras bugün kapitalist özel mülkiyete karşı savaşıyor bizlerin en büyük kuvvet kaynaklarından.

1978 yılında bir avuç Kürt yurtseveri genç, Kürt ulusunun devlet bağımsızlığı ereğiyle yola koyulduklarında, yüzyıllarca ve bütün tarih boyunca hiçbir zaman bağımsız bir devleti olmamış Kürt ulusunun ve Kürt yoksul köylüsünün “bağımsızlık arzusu”nu örgütlemeye ve koordine etmeye çalıştığı için haklıydı. Bundan ötürü, bir toplumsal güç olacağına dair kendisine güven duyuyordu. Teorik, pratik ve tarihsel olarak haklı olan, haklılığı bilimsel olarak ispatlanmış olan kendisine güveniyor da. O an, gücünün ve olanaklarının büyüklüğü ya da küçüklüğünü fazla önemsemeden gücünü haklılığından alıyor ve bunun güvencesi altındadır.

Devrimi örgütleme iddiasında olan, belli bir program ve ilkeler temeli üzerinde örgütlenen, her toplumsal oluşum, amaçlarına ulaşma çalışması yürütürken doğal olarak ve nesnel olarak kendi öz gücüne güvenir. O, düşünmüş, tarihi ve toplumsal gelişmeleri araştırarak ortaya bir toplumsal proje koymuştur. Bunu ne denli, tarihte insan faaliyetinin ortaya çıkardığı ürünleri tam olarak incelemiş, sınıflandırmış ve kendi toplumsal projesi için yararlı olanları bütün kılabilmişse, o kadar da kendi iddialarına inanıyor ve güveniyor demektir.

Komünistlerin programı ve ilkeleri, proletaryanın ne yapması gerektiği sorusundan, nesnel gerçekliğinden çıktığı için, gelecek komünist ufuklara pupa yelken yürümeye olanak veren en sağlam, en doğru ve en bilimsel iddialardır. Proletaryanın “tarihsel rolü”nü kendilerinde içkin kılan komünistler, “bütün dünyalarda ve çağlarda” geleceği temsil ediyorlar. Toplumda yalnızca ve yalnızca komünistler, proletaryanın yerinde durduklarından geleceği temsil ediyorlar. Dolayısıyla devrimi örgütlemeye de yalnızca ve yalnızca savdukları proletaryanın dünya görüşlerinin doğruluğuna ve haklılığına inanırlar. Yaşam koşulları her geçen gün proletaryanın yaşam koşullarına yaklaşan toplumsal tabakaları, proletaryanın dünya görüşleri etrafında örgütleyerek devrime

yürürler. Komünistler, devrimi örgütlemeye koydukları her durumda, kendi ülkelerinde o anki tarihsel, toplumsal ve siyasal dizilişleri ve dengeleri de mutlaka tahlil ederler. Proletarya ile sömürücü büyük burjuvazi arasında kalan alt ve orta tabakaların politik temsilcilerinin de enerjilerini büyük burjuvaziye yöneltmek, onların arkaldığı yığınları proletaryanın dünya görüşlerine kazanmak için özenli ve dikkatli bir mücadele yürütürler. Bugün Türkiye ve Kürdistan devriminin güçlerini birleştirmeye çalışırken de asıl olarak kendi öz gücümüze güvenmeliyiz. Güveniyoruz.

Ama bütün bunları yapabilmek ve başara-bilmek için, tarihsel rolünü kendimizde içerdiğimiz modern sınıfın, proletaryanın içinde oluşmamız ve büyümemiz de bir doğa yasası kadar gerekli ve zorunludur. Devrimi örgütlemek için “bir yığın örgütü” gerekiyor. Yığın örgütü de kapitalizmin bir araya topladığı insan kitlelerinde yaratılabilir. Birleşik devrimin insan kitlelerini tasnif ettiğimizde, sanayinin bir araya topladığı ve bir kocaman sınıfı oluşturan insan kitleleri, işçi kitleleri on milyonu aşılıyor. Ve bunun safları da giderek büyüyor. Komünist öncünün karar ve direktiflerinin karşılık ve yaşam bulabilmesi için işçi sınıfı kitlelerini kucaklayabilmiş sendikalar gibi araçlara, “yığın örgütleri”ne sahip olması ya da onların üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olması gerekiyor. Bu görev ertelenemez. Ertelenmesi durumunda, daha yıllarca ara tabakalarla oyalanmaktan kurtulamayacak.

Komünist öncü, her hangi bir devrimci siyasal eylemi gerçekleştirmeyi görev olarak önüne koyduğunda, bunu gerçekleştirmede de asıl olarak proletaryanın yerinde durarak düşünür, yani o işi yapmakta kendi öz gücüne dayanır ve güvenir. Böyle davrandığı ölçüde, mücadele “arzu”su içinde olan işçi kitleleri kendi saflarına çekebilir. Örneğin her pratik siyasal gündemde burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf ve tabakalara karşılık düşen politik örgütlemelerle somut güncel talepler etrafında ittifak yapmaya, bütün sınıf ve tabakaların temsilcilerinden daha fazla dikkatli ve özenlidir. Ama hiçbir zaman bugünün hareketi içinde geleceği temsil ettiğini unutmaz. Müttefiklerine eylemin ya da “iş”in ayrıntılandırılmış plan ve bu plana bağlanmış somut pratik hazırlıklarıyla çıkar.

Böyle düşünmesi, davranması ve konumlanması, onun eli-kolu bağlı kalmasını önlemenin de teminatıdır. Öyle ki, müttefikleriyle, bugün büyük burjuvaziye karşı mücadelede kendi mülkiyet çıkarları için mücadele edenlerle anlaşamadığı, bir taktik “bir”lik elde edemediği durumda, daha önce yapmış olduğu kendi hazırlık ve planlarını gerçekleştirmek için duraksamadan “iş”e koyulur. Bugüne kadarki deneyler gösterdi ki, ortaklık ya da taktik “bir”lik içine girildiğinde, komünist öncü kendisiyle bütün diğerleri arasındaki belirgin ayrım çizgilerini bazen matlaştırdı. Kendi kapsamlı hazırlık ve planlarıyla, düşünce ve önerileriyle “ortak”larının karşısına çıkması gerekirken, genellikle onlarla birlikte “pratik plan”lar hazırlama yolunda yürüdü. Bu aşırı zaman ve enerji kaybı oldu. Komünist öncünün var olan tutarlı ittifak politikası, böylece pratikte yaşam bulmakta zorluklarla karşı karşıya geldi. Her gelişmeyi “bir”likte değerlendirmek ve pratik plan yapmak pek çok somut durumda hiçbir şey yapmamakla sonuçlanmıştı. Ya da iş işten geçtikten sonra bir şeyler yapılmıştır. Bu söylenenler, hiçbir biçimde komünistlerin ittifak yaptığı güçlerle birlik, pratik eylem, karar ve planlar yapmasını dışalamıyor. Aksine, bunların daha mükemmel olması gerektiğine yapılmış vurgular oluyor.

Komünist öncü olma iddiasındaysan, her hangi bir siyasal gelişme karşısında ya da dosdoğru o “an” yapmayı gerekli ve zorunlu olarak gördüğün pratik devrimci etkinliği, deyim uygunsa kendi dışında kimsenin olmadığı tek başına bu “iş”i yapmak zorunda olduğun varsayımından yola çıkarsın. Bu, hiçbir zaman nesnel gerçeğin görülmediği anlamına gelmez. Bu, hiçbir zaman devrimin irili – ufaklı güçlerini ortak paydalarda birleştirmek düşüncesine sırt dönmek anlamına gelmez. Bütün bunların aksine, söz konusu güçlerin daima hızlı hareket etmelerinin, daha koordineli davranmalarının ve sonuçta soruna “yerinde ve zamanında” müdahale etmelerinin koşullarını pek çok açıdan hazırlanarak elverişli duruma getirmeyi sağlar. Aksi bir akıl yürütme, öncülük fikri ve iddiasıyla asla bağdaşmaz.

Bunun ideolojik temelini Marks-Engels ta “Komünist Manifesto”da çok açık bir biçimde anlattılar ve ortaya koydular. Onlar; “bugün burjuvaziye karşı karşıya gelen bütün sınıflar içeri-

sinde yalnızca proletarya gerçekten devrimci bir sınıftır. Öteki sınıflar modern sanayi karşısında erirler ve nihayet yok olurlar; proletarya ise onun özel ve temel ürünüdür. Alt-orta sınıf, küçük imalatçı, dükkancı, zanaatçı, köylü, bütün bunlar, orta sınıfın parçaları olarak varlıklarını (varlıkları, özel mülkiyet’leridir-SP) yok olmaktan kurtarmak için burjuvaziye karşı savaşırlar. Bunlar, şu halde devrimci değil, tutucudurlar. Hatta gerici-dirler, çünkü tarihin tekerleğini gerisin geriye döndürmeye çalışırlar.” (Aç, SP) (Komünist Manifesto, Syf. 123) Burada net olan, hiç kimsenin tartışma konusu yapmaya şansı bulunmayan temel bir düşünce vardır. Bugün, bizim üzerinde devrim yapmak için yola koyduğumuz kara parçasında da proletaryanın dışında işbirlikçi tekelci burjuvaziye karşı proletaryanın yanında savaşmak isteyen bütün sınıf ve tabakalar, kapitalist özel mülkiyetin proletarya karşıt kutubunda durmaktadırlar. Onlar, kendi varlıklarını, yani özel mülkiyetlerini korumak için mücadeleye atılıyorlar. Proletarya, burjuvazinin varlığına son vermekle kendi varlığına da son vermek için savaşa atılıyor. Onun için, proletarya ile işbirlikçi tekelci burjuvazi arasında kalan alt ve orta tabakaların politik temsilcisi konumundaki örgüt ve partilerle ittifak yapma durumlarında olsun, komünist öncünün proletaryanın dışında, devrimi örgütlemek için içinde çalışma yapması açısından olsun, bu ara tabakaların tarihsel, toplumsal ve güncel siyasal konumlarını asla gözardı etmemelidir.

Proletaryanın amaçlarına bağlanmaları, her zaman çok zorlu olan bu orta tabakaların güvenilirliği, proletaryanın somut süreçlerin dizginlerini eline alma düzey ve derecesine doğrudan bağlıdır. Bu temel düşünce bizi temel bir sonuca götürüyor: en son tahlilde proletarya nasıl ki, modern sanayinin “özel ve temel bir ürünü” olduğundan insanlığın, insan dışılığı aşarak insanlaşmasının gerçek ve tek temsilcisi ise, bu “öncü sınıfın öncü kurmayı”da devrimi örgütlemeye asıl olarak kendi öz gücüne güvenecektir. Kendi özgücüne dayanarak devrimi örgütleyecektir. Proletaryanın tarihsel konumu ile biz komünistlerin nihai amaçları arasındaki tarihsel ve teorik kesişme noktaları bunlardır.

Sorunun özü, proletaryanın güncel toplumun da, gelecek devrimci sınıfı olmasıdır. İşçi hareketinde her zaman, başından beri, özel mülkiyete karşı bir mücadele “arzu”su vardır. Sorun, bunu “bilinçli bir hale getirmek ve bu arzuyu duyanların, hem örgütlemenin ve koordine edilmiş eyleminin gerekliliğini, hem de genel siyasi durumu hesaba katmalarını sağlamaktır.” (Lenin) Bu özlü düşünce, proletaryayı örgütleme ve eylemini yönetme görevini başka hiç kimseye değil, dosdoğru komünistlerin omuzlarına yükliyor. Başkalarına, orta-alt tabakaların siyasal temsilcilerine bırakılması zaten eşyanın tabiatına aykırı olacaktır. Devrimi örgütlemeyi bugünkü toplumun “gerçek tek devrimci sınıfı” proletaryanın dışında örgütlemeyi tasavvur etmek, “tarihin tekerleğini gerisin geriye döndürmeye” çalışmaktan başka bir anlama gelmez.

Bugün devrimci hareket ve işçi sınıfı hareketi, hareketlenmenin işaretlerini verse de hâlâ bir durgunluk dönemi yaşıyor. Sermaye düzeni ve burjuvazi, sergilemeye çalıştığı “istikrar” görüntüsünü bozmamak için çırpınıyor. Bütün gizleme çabalarına karşın kendi içindeki çelişki ve çıkar dalaşmalarını gizleyemiyor. “Alt – orta” tabaka devrimciliği can çekişiyor. Zira büyük burjuvaziye karşı kendi varlıklarını, çıkarlarını koruma kudreti bile gösteremiyor. Bütün önceki sayılarımızda, değişik içerikli ve konulu tahlil yazılarımızda anlatmaya çalıştığımız bu siyasal konjonktürde devrimcilik yapmak, devrimi örgütlemeye çalışmak zorlu bir görevdir dedik. Bu zor günlerde pratik devrimci çalışma yürütmek bütünüyle kendi öz gücümüze, ideolojimize, program ve komünist ilkelerimize bilimsel inanç ve bağlılıkla mümkündür. Biz biliyoruz ki, gecenin en karanlık “an”ı kızıl aydınlıklara en yakın olan andır. Bu bilinçle pratik devrimci çalışma yürütüyoruz.

12 Eylül’ün karanlık günlerinin ardından, K. Kürdistan’daki serhıldanların ve 1989 baharındaki işçi sınıfı eylem dalgasının, 1995 Gazi halkının başkaldırısının, 1996 1 Mayıs ve Ölüm Orucu direnişi gibi büyük devrimci gelişmelerin yaşanacağını hiçbir sözde dünya reformcusu hayal edemezdi. Yoksulluk ve sefalet sürdükçe buna karşı ayaklanmalar da onun kadar kesindir. İşte yoksulluk ve sefalet her geçen gün daha da katmerleşiyor. İnsanal duygu açısından bile bu, her

an ayaklandırıcı bir olgudur. Komünistler, sömürgeci faşist diktatörlüğün kayıp saldırılarına kendi öz güçleriyle karşı durdular ve bunu dünya ölçeğinde genelleştirmeyi başardılar. Salt bu olgu bile, bugün, bu zor günlerde devrimi örgütlemekte inat etmek için kendi öz gücümüze güvenmemiz açısından büyük bir pratik derstir. Bir doğa yasası kadar kesin olduğuna inandığımız devrimci gelişmeleri elde etmek, ancak pratik devrimci çalışmayla olur. Onun için güçlerimizin misli üzerinde çalışmalıyız.

Lenin, Hegel’in bir temel düşüncesini çözümlerken “işin özü” diye tanımladığı pasajı şöyle yorumluyor: “iyi”, “dış gerçekliğin şart koştuğu bir istek”tir. Yani “iyi”den insan pratiği kastedilmekte, ki o da, dış gerçeklik tarafından 1- ½art koşulan istektir 2- Pratik bilginin (teorik) üstündedir, çünkü sadece “evrensel olan”ın değil, aynı zamanda dolaylımsız gerçeğin de üstün değerine sahiptir.” İşte toplumların doğal gelişme seyriinde insan eyleminin dönüştürücü gücü bu denli açık olarak ortaya konulmuştur. Doğanın gelişme kanunları ve doğadaki gelişmeler bilimsel teknik gelişmelerin ortaya çıkardığı gerçeklikler ve diyalektik materyalist düşüncenin bilimsel olarak tanıtladığı, kapitalist toplumun çelişki ve çatışmalarının kaçınılmaz olarak ulaşacağı noktalar; egemen sınıf olarak örgütlenmiş burjuvazinin ve onun kapitalist toplumu ayakta tutmak için oluşturduğu bütün mekanizmaların kendilerine duyduğu güvenin geçici ve haksız olduğunu, insanın insan tarafından sömürülmesine, imtiyazlara, eşitsizliklere ve son olarak insanın kendi özünden uzaklaşarak insan dışılığa itilmesine karşı mücadele eden bizlerin kendi ideallerimize inancımızın bilimsel olduğunu, kendi öz gücümüze duyduğumuz güvenin de devrimci olduğunu kanıtlamıştır. Kapitalist özel mülkiyet dünyasının insan soyunu sürüklemiş olduğu büyük çöküş ve felakete karşı savaşmak gibi her açıdan haklı bir zeminden kalkış yapıyoruz. İnsanlık tarihi ve çağdaş tarih yasanacağımız kuvvet kaynaklarıyla doludur. O nedenle hep tek başımıza da kalsak, bazı anlarda bütünüyle hareketsiz de kalsak idealerimizin mutlaka gerçek olacağına sarsılmaz bir inançla güven duymalıyız diyoruz. Bunlar nesnel gerçeklerdir. Tarihten ve toplumsal tarihten soyutlanmışlardır. Bilimsel sosyalizmin kategorileri,

Gücümüze Dayanarak Devrimi Örgütlemek

---

insan için yalnızca formüller derlemesi değil, her zaman boyun eğilmesi gereken yasaların dile gelişidir de.

SİYASAL İSLAMIN GELİŞİMİ VE GÜNCEL DURUMU

Türkiye’de siyasal islam, cumhuriyet tarihinin bütün süreçlerinde değişik düzey ve biçimlerde siyasal gündemin sürekli bir tartışma konusu olageldi. Dini gericiliğin coğrafyamızdaki güçlü etkisinin yanında, siyasal islamın gelişmesi, talep ve hedefleri de, siyasal islamı toplumsal/siyasal yaşamın sürekli bir gerçeği haline getirdi. Konjonktürel bir özellik taşıyarak inişli-çıkışlı bir gelişme gösteren islami hareket, ‘80’li yıllar boyunca ve ‘90’ların ortasına kadar hızlı yükselişini sürdürmüş, birkaç yıllık yakın dönemde ise, gerileme sürecine girmiştir. Siyasal islamın gelişmesi kadar gerilemesi de, içte ve dışta ortaya çıkan değişikliklerin etkisinden ve siyasal islamla egemen devlet erki ya da MGK arasındaki ilişki ve çatışmadan bağımsız düşünülemez.

Dünya genelinde siyasal islam gerilemekte, bunun bir parçası olarak Türkiye’de siyasal islam da benzer bir süreci yaşamaktadır. İslami kökten dinciliğin dünya genelinde gerilemesi dönemi karakterize eden unsurlardan bir tanesidir. Bu süreç henüz tamamlanmadığı gibi, bütün boyutlarıyla açığa da çıkmış değildir. İran bu bakımdan tipik bir örnektir. ‘79’da islami devrimle iktidara gelen kökten dincilik, 18 Şubat 2000’de parlamento seçimlerinin muhafazakar mollaların hezimetleriyle sonuçlanması kökten dinciliğin yenilgisi-

ni perçinlemiştir. Bu gelişmenin verileri, ‘97 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ve ‘99 yaz aylarında radikal öğrenci ayaklanmasında ortaya çıkmıştı. İran’daki gelişmelerin bölgedeki ve Türkiye’deki siyasal islami hareketleri etkilememesi düşünülemezdi. Çünkü İran islam devrimi bölgede kökten dinciliğin gelişmesinde, pazarlanmasında ve desteklenmesinde çok önemli bir yer tutmuştu.

Siyasal islam ve şeriat, gerek iktidar, gerekse muhalif olduğu ülkelerde gerici, yasakçı pratiği ve uygulamalarıyla teşhir oldu, itibar yitirdi. İran, Afganistan, Sudan, Suudi Arabistan yönetimlerinin gerici ve halk düşmanı uygulamaları; Cezayir’de toplu katliamlar gerçekleştiren islami güçler (FIS), Mısır’da turistlere, sıradan insanlara ve öğrencilere suikast düzenleyen Müslüman Kardeşler, İsrail’de rastgele sivil yerleşim alanları ve mekanlara bombalı saldırılar düzenleyen Hamas Örgütü, Rusya’da Çeçen milislerinin Rus ordusunu aratmayan sivil katliamları, Türkiye’de Hizbullah’ın mezar evleri; iktisadi politikalar bir yana, siyasal islamın insanlığa, işçi ve emekçi yığınlara reva gördüğü yönetim biçimi ve uygulamaları sergilemeye yeter.

Uluslararası ve bölgesel düzlemde kökten dinciliğin gerilemesinde İran somutunda yaşanan

yenilginin dışında farklı bir dizi nedenden söz etmek mümkündür. Fakat Türkiye somutunda siyasal islamın gerilemesi kadar geriletilmesinden de söz edilmelidir. Birçok bakımdan iç içe geçmiş bu iki unsurun her birinin hangi düzeyde etkide bulunduğu ayrıca değerlendirilmelidir. Faşist MGK'nın 28 Şubat kararları ve MGSB'yle siyasal islamın 'iç tehdit' 'Öncelikli tehlike' kapsamına alınması, geriletilmesinin de başlangıç noktasını oluşturuyordu. Gelişmenin yönü, içeride ve dışarıda siyasal islamın aleyhine değişmektedir. Evrensel ve bölgesel planda kökten dinciliğin gerilemesiyle 28 Şubat kararlarının çakışması, siyasal islamın gelişme olanaklarını tıkamış, saldırı pozisyonundan savunmaya çekilmesini ve adım adım gerilemesini sağlamıştır. 28 Şubat kararlarıyla siyasal islamın önü kesilmeseydi, hükümet olanaklarını da kullanarak bir süre daha, sınırlı da olsa gelişmesini belirli bir düzeyde sürdürebilirdi. Burada önemli olan nokta, doğal seyri ile gelişme ya da gerilemesine fırsat vermeksizin 28 Şubat süreciyle geriletilmesidir.

Somut olarak siyasal islamın gerilemesi faşist ordu ile iktidar çatışmasının bir sonucu olarak gerilemeyle iç içe geçmişse de, kendi iç dinamikleriyle gelişmesinin de sınırına dayanmıştı. Her ne kadar generaller 10 yıl içerisinde siyasal islamın oy oranının yüzde 45'lere ulaşarak 'tek başına iktidar olacağı'ndan söz etseler de, bu, daha çok, siyasal islama dönük saldırıda pozisyonunu güçlendirme ve meşrulaştırma amacı taşımaktadır.

Türkiye'de dinsel gericilik toplumsal dokuya derinlemesine sirayet etmiş bir olgudur. Dinin toplum üzerindeki yoğun etkisi, gelenek-görenekler, kadercilik, güçlüye tapma vb. değer yargıları ve toplumsal olgularla da iç içe geçmiştir. Daha da önemli olarak ekonomik-toplumsal ve siyasal yapı, nesnel olarak islami-şeriatçı akımların gelişmesine kapalı değildir.

Yüzyılların medrese, okul, ibadet mekanları, toplum, aile vb. alanlarda oluşturduğu, yerleştirdiği miras, gelenek, alışkanlık, kültür ve toplumsal bilinçlenme; buna devletin resmi din politikası eklenip düşünülürse, dinin en küçük toplumsal hücrelere sindiği, sirayet ettiği daha rahat anlaşılır.

Türkiye'de ve Kürdistan'da, kapitalizmin gelişmişlik düzeyi geri, dengesiz ve çarpıktır. Kırsal nüfus hâlâ önemli bir oranı teşkil eder. Ara katmanlar nüfusun hâlâ önemli dilimini oluşturuyor. Bir bakıma Türkiye, küçük burjuvalar ülkesidir. İşçi sınıfı, gelişmişlik ve nitelik düzeyi zayıf, kırsal bağları önemli bir kesimin şahsında devam eden; bilinç, örgütlenme ve mücadele gelenekleri çok güçlü olmayan pozisyonuyla yapısal ve güncel zaafiyetler taşımaktadır. Kırdan kente göç, kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak özellikle '80 sonrası dönemde yoğunlaşarak devam etmekte, büyük kentlerin etrafından gecekonduların, varoşların sürekli büyümesini sağlamaktadır. İşsiz, güçsüz, kırsal yaşamın gelenekleri, kültürü, özellikleri ve değer yargılarıyla, şehirlerin yaşam özellikleri, kültürü ve değer yargıları arasında bocalayan, tepkisel, oturmamış büyük bir nüfus birikmektedir. Kapitalizmin gelişmesi, toplumsal yapıyı çözmekte, toplumsal farklılaşma ve sonuçları da çok değişik biçimlerde yaşanmaktadır.

Böylesi sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel olguların birleşmesi, her türden ideolojinin gelişme ve kendine sınıfsal-toplumsal taban bulma olanağının nesnel zeminini sağlamaktadır. Bu gerçeklik, siyasal islam bakımından da geçerlidir. İslami ideoloji ve politika, daha çok kırdan kopup kente yerleşmiş, kapalı toplum yaşamı ve kültürü, manevi dünyası sarsılan yığınlarda, küçük burjuvazi, orta burjuvazi, kırsal nüfus gibi daha çok ara katmanlar arasında toplumsal tabanı bulmuş kitle gücünü genişletmiştir. Emekçi sementlerdeki işsiz, aç ve tepkili kesimler ve gençlik içerisinde siyasal islam güçlenmiştir. Uluslararası düzeyde ve coğrafyamızda yaşanan örnekler göstermiştir ki, siyasal islamın işçi sınıfı içerisinde gelişme olanakları sınırlıdır.

Ayrıca dinsel gericilikle siyasal islamın ayrımının doğru yapılması önemlidir. Bu ikisinin farklı olması bir tarafa, toplumsal algılayış bakımından da nereye oturduğunun tespiti gerekir. Toplumsal yapımız üzerindeki dinsel gericiliğin etkisi yaygın, derinlikli ve güçlüdür. Yüzde 99'u müslüman söylemi abartılı ise de, çok büyük bir kesim dinle bir şekilde bağlantılıdır. Fakat dinsel gericiliğin etkisinde olan toplum gerçeği ile siyasal islama eğilim duyan kitle arasında derin bir

uçurum vardır. Toplum, en geniş anlamda ifade etmek gerekirse, dinle siyasal islamı birbirinden ayırmaktadır. Büyük bir kesimi islam dinine inanmakta, fakat şeriat devletini ya da dinin siyasete karışmasını istememektedir. İslamiyet gibi siyasal alandan yalıtılması daha zor olan ve bu yüzden, ileri sürdüğü taleplerle kitleleri siyasallaştırma potansiyeli güçlü bir din açısından bu ayrımın önemi artmaktadır. Sosyo-ekonomik bakımdan çok da gelişmemiş, geri toplumlarda dinin siyasal seferberlik gücü daha da yoğun bir rol oynayabilmektedir. Türkiye’de dinsel fanatizmin ve kısıcılığın çok değişik örnekleri tarihsel süreçlerde yaşandı. Siyasal islam, dinsel gericilik zemini üzerinden yükselmiş fakat toplumun geniş kesimlerinde var olan dinle siyaseti birbirinden ayırma bakış açısı da, siyasal islamın gelişme potansiyelinin sınırlarını çizmiştir.

Devlet de soruna dinsel gericilik ve siyasal islam ayrımı üzerinden yaklaşmaktadır. Türk burjuva devletinin dinsel gericilikle hiçbir dönem sorunu olmamıştır. Hatta halkı daha kolay yönetme, kaderci, itaatkar, tepkisiz bir toplum yaratma bakış açısıyla, dinsel gericiliği bütün tarihi boyunca desteklemiş, örgütlemiş ve teşvik etmiştir. Halkı uyuşturmanın, tepkisizleştirmenin afyonu olarak din ve dinsel gericilik, egemen sınıfların geleneksel ve değişmez bir silahı olarak kullanılmıştır. Türk egemen sınıflarının çıkarı, dinsel gericiliğin toplumun derinliklerine sirayet edecek tarzda yaygınlaşmasındadır. 28 Şubat’ın mimarı geleneksel iktidar klişinin ve ordunun yaklaşımı da bütünüyle bu politikayla uyumludur. Generaller örgütlü siyasal islama karşı tavır alırlarken, dini gericilikle bir sorunları olmadığını sık belirtmek ihtiyacı duymuşlardır. Demirel bu ayrımı, 28 Şubat’la ilgili yapılan röportajda şu şekilde ifade etmektedir: “Korumaya çalıştığımız dinin istismarıdır. Burasını çok önemsiyorum: İrtica ile mücadele müslümanlarla mücadele şeklinde, gösterilmemelidir. Çünkü irticayla mücadele, İslamiyet ve müslümanlar şeklinde gösterilirse onu hiç kimseye anlatamazsınız, Öyle bir şey yanlışır, irticayla mücadele hassas bir olaydır, istismarlardan çok çabuk ve kolayca, sanki müslümanlıkla mücadele ediliyor haline getirilebilir.” (Milliyet 2000).

Devletin laiklik anlayışı da ikiyüzlü ve sahtedir. Resmi ideoloji ve laiklik, dini devletin kontrolü altına alma üzerine kuruludur. Laiklikle, devletle din bir taraftan sözümona birbirinden ayrılırken, diğer taraftan dini denetim altına almak için Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur. DİB, 80 bin kadrosuyla, birçok bakanlıktan daha büyük bütçesiyle, Diyanet İşleri Vakfı aracılığıyla yaptığı yatırımlarla, ciddi bir ekonomik, siyasal güç haline getirilmiştir.

Devletin dine yaklaşımı tarikatlarla ilişkilere de yansımaktadır. Tarikatlar 28 Şubat sonrasında bile, aşırı politize olmuş kesimleri dışında ciddi bir müdahaleyle karşılaşmadan faaliyetlerini kesintisiz sürdürmüşlerdir. MGK’nın tarikatlardan isteği, rejimin içinde kalarak, rejimi zorlamadan faaliyetlerini devam ettirmeleridir. Tarikatlara dönük yapılmak istenen de rejimin doğal sınırları içerisine çekilmeleri, siyasi, toplumsal ve iktisadi yaşamın yönetimi ve yürütülmesinde etkin olmamaları, bu sınırın dışına taşmış olanların törpülenmesidir. Tarikatlar, devlet ekseninde toplumu kontrol etmenin araçları olarak kullanılmaktadır.

Aslında Türk burjuva devleti ve ordu, siyasal islama da karşı değildir. Bu yüzden siyasal islam, özellikle çok partili rejime geçişle birlikte yoğun olarak da ‘80 sonrası dönemde devlet desteğiyle ve devletle iç içe gelişmiştir. Siyasal islam, stratejik bir yedek olarak hazırlanmıştır. 12 Eylül askeri faşizmiyle ve sonrasında siyasal islamın yükselişi, ordunun ve devletin siyasal islama yaklaşımının ikircimsiz bir görünümüdür. Ordu ve sermaye oligarşisi açısından sorun, siyasal islamın iktidara oynaması ve kontrol edilebilir düzeyin dışına çıkmaya başlamasıdır. O zaman yeniden kontrol altına alınmalı, ehlileştirilmeli, güçleri sınırlandırılmalı, iktidar alternatifi pozisyonu parçalanmalıdır. Geride kalan süreçte yapılmaya çalışılan budur. Yoksa devletin siyasal islamı bütünüyle ortadan kaldırmak gibi bir sorunu yoktur. Tersine, her zaman bu güçlere ihtiyaç duymaktadır. ABD de, ‘Türkiye’de kontrol edilebilir istikrarsızlık politikasına bağlı olarak siyasal islama ihtiyaç duymaktadır.

Siyasal islam, uluslararası çapta genel bir yükselişin parçası olarak hızlı bir gelişme gösterdi. Modern revizyonist kampın yıkılması üzerin-

den, sosyalizme dönük yoğun saldırılarda siyasal islamın yükselişini hızlandırdı. Siyasal islam, '90'lı yıllar boyunca en yüksek seviyesine ulaşarak, güçlü dinamiklere sahip kitlesel bir güç düzeyine ulaşmıştı. Fakat bu yükseliş, konjonktürel bir özellik taşımaktan da ileriye gidemezdi. Uygun koşulların yarattığı etkiyle ortaya çıkan boşluğu doldurmaya çalışan siyasal islamın, koşulların değişmesiyle gerilemesi ve kendi doğal sınırlarına çekilmesi kaçınılmazdı. İdeolojik-politik boşluğun değişik biçimleriyle doldurulması, özellikle sosyalizmin yeniden işçi ve emekçi sınıflar için kurtuluş umudu olarak yükselmesiyle, kökten dinciliğin kendi doğal sınırlarında gerilemesi de hızlanacaktır.

Toplumsal adaletsizliğin sürekli derinleşmesinin yoksullaştırdığı ara katmanların tepkisi, orta burjuvazinin güçlenme ve sınıf atlama çabaları, siyasal istikrarsızlık koşullarıyla birleşerek islami hareketin bir süre daha yükselişini devam ettirmesini sağlayabilirdi. Hükümet de bu yükselişin devam etmesi için önemli olanaklar yaratıyordu. Hükümette yer alma tersten de yıpranma düzeyini hızlandırmaktaydı. Kısa süreli hükümet pratiği RP'nin düzen alternatifi değil, düzen partisi olduğunu göstermesi geleneksel tabanının dışında RP'yi alternatif görme nedeniyle oy veren kesimlerin beklediğini bulamamalarını beraberinde getirmişti. 28 Şubat, siyasal islamın biraz da hazırlıksız yakalanmasını sağlayarak bu sürecin hızlanmasına neden oldu.

Güncel bakımdan önemli olan ise siyasal islamın gerilemesinin neden sonuç ilişkileri kapsamında irdelenmesi, gerilemenin ortaya çıkardığı tablo ve olanakların değerlendirilmesidir. Bu değerlendirme, toplumsal gericiliğin güçlü bir odağı olan siyasal islam ve onun ana gövdesini bünyesinde birleştiren RP-FP'nin politik teşhiri kadar, siyasal islamın gerilemesinin ortaya çıkardığı boşluğun devrimci doğrultuda doldurulması görevleri açısından da önemlidir.

Siyasal İslamın Gelişmesinin Kısa Tarihi

İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasında, ABD tarafından Sovyetlere karşı başlatılan 'soğuk savaş', Sovyetlerin ve sosyalizmin gelişmesinin önünün kesilmesini, 'özgür dünya'nın komünizme karşı korunmasını hedefliyordu. Bu

antikomünist politikasının araçlarından biri olarak siyasal islam geliştirildi. Siyasal islam aynı zamanda, Türkiye gibi ülkelerde devrimci, sosyalist ve ulusal kurtuluşçu gelişmeye alternatif bir güç olarak örgütlenildi.

Türkiye'de siyasal islam savaş sonrası çok partili döneme geçişle birlikte örgütlenmeye başladı. Daha İnönü döneminde atılan kimi adımlar, esas olarak RP'nin hükümete gelmesiyle yeni bir düzeye ulaştı. Bayar ve Menderes'in DP'si, '50'lere kadar bastırılmış olan dinci güçler ve başta Nurcular olmak üzere tarikatlarla yakın ilişki içerisine girmiş; DP'nin oy tabanını bu güçlerle kurduğu ilişki üzerine genişletmeye çalışmış, islami kesimi himayesi altına almıştı. O güne kadar yeraltına çekilmiş içe kapanık vaziyette duran tarikatlar ve islami kesim, DP şahsında koruyucu bir şemsiye bularak örgütlenmeye ve siyasallaşmaya başladılar. Çeşitli dergi ve yayınların yanında, Kıbrıs Türk Cemiyeti gibi örgütlenmelerde yer aldılar.

DP döneminde siyasal islamın ve tarikatların örgütlenerek siyaset sahnesinde yer almaları, siyasal yapıyı etkilemeleri, Türk egemen sınıfları devletin sözde ilkesel temellerinden biri haline gelen laikliğin de çatlaması anlamına geliyordu. '60 darbesinin nedenlerinden olmasa da politik argümanlarından birini Kemalist asker-sivil bürokrasinin bu yönlü bir gelişmeye duyduğu tepkidir. CHP'nin laiklik ve dini gericiliğin, DP'nin koruyuculuğu altında siyasallaşmasına yönelik karşı propagandası da etkide bulunmuştur.

'60 darbesi siyasal islamın önünü kesmediği gibi, gerek DP'nin devamı olan AP, gerekse de özellikle sağ, muhafazakar, milliyetçi çizgideki bütün partiler, dini gericiliğe taviz verme, tarikatlarla ilişkileri geliştirme, halkın inanç ve geleneklerine yakın olma söylemiyle dini söylem ve motifleri daha yoğun kullanmaya başladılar. Dinci dernek ve tarikatlar gelişmesini sürdürdü. İslamcı kesim Komünizmle Mücadele Dernekleri vb örgütlenmeler içerisinde yuvalandılar. Antikomünist bu tür dernekler, milliyetçi-ırkçı çevrelerle İslamcı çevrelerin bir araya getirildikleri ve birbirlerine yaklaştırıldıkları alanlar oldular.

‘69’da Erbakan’ın Milli Nizam Partisi’yle Türkiye’de ağıktan ilk kez dinci bir partinin kurulması sağlandı. Daha önce değişik gerici, faşist partilerin içerisinde yer alan islamcı çevreler, kendi siyasi partisini oluşturdular. İslam dini temel alan bir partinin kurulması, siyasal islamın gelişmesinde de yeni bir düzeyi ifade ediyordu. MNP’in kurulması devletin dini gericiliğinin geliştirilmesine ve siyasal islama yaklaşımından bağımsız değildir. Devlet dinci bir partinin kurulmasına, devrimci gelişmeye alternatif oluşturmak, vs. siyasal islamı stratejik bir yedek olarak geliştirme politikasına uygun düştüğü için müsaade etmiştir. ‘68 devrimci atılımı karşısında, MNP alternatif olarak doğrudan ABD tarafından kuruldu. Her ne kadar MNP kısa bir süre sonra kapatıldıysa da islamı çevreler yerine MSP’yi, sonrasında da RP-FP çizgisiyle siyasi parti örgütlenmesini sürdürdüler.

Siyasal islamın partisi, 70’li yıllar boyunca yüzde 8-10 gibi bir oy oranıyla koalisyon hükümetlerinin değişmez bir ortağı oldu ve örgütlenmesini devlet içerisinde de sürdürdü. Birinci ve ikinci MC hükümetlerinde yer alması, örgütlenmesine sağladığı olanaklar kadar, devrimin karşıdevrimci aktif düşmanı olarak konumlanmasını da sağladı.

Her ne kadar ‘irticai faaliyetler’ ‘80 askeri darbesinin nedenlerinden biri olarak gösterildi ve MSP bu faaliyetlerinden dolayı kapatıldı, Erbakan gibi ileri gelen şahsiyetleri yasaklılar arasına girdiyse de, o sadece bir yanılsamaydı. 12 Eylül faşizminin ve generallerin uygulamaları dini gericiliğinin ve siyasal islamın hızlı gelişmesinin olanaklarını yarattı. Generaller, örgütlü siyasal islama karşı propaganda yürütseler de tarikat şeyhleri ve islamı çevrelerle ilişkiye girmede hiçbir sakınca görmediler. MSP’nin kapatılması, darbenin meşruiyeti açısından gerekliydi ve zaten darbeyle bütün partilerin faaliyetlerine son verilmişti.

‘80 öncesi faşist, gerici, şoven MHP, MSP gibi partiler ve “Aydınlar Ocağı” gibi kurumlar bünyesinde geliştirilen Türk-islam sentezi darbe sonrası dönemde, resmi ideolojinin temel unsurlarından biri haline getirildi. Türk-islam sentezli ideolojik yapılanma ABD’nin Sovyetlerin etrafını kuşatarak etkinliğini kırmak için, ılımlı çizgide

bir yeşil kuşak yaratma projesiyle de uyumlu oldu. Daha doğrusu, bu politikanın bir izdüşümü olarak geliştirildi. İlimli islam projesiyle ABD, Sovyetleri kuşatmanın yanında antiABD’ci bir içerik kazanan İran’daki radikal islamı iktidarın etkinliğini kırmayı da hedefliyordu. Son çeyrek yüzyıl ABD’nin bu politikalarıyla bağı içerisinde yalnızca Türkiye’de değil, bölgede ve dünya genelinde siyasal islamın yükseldiği yıllar oldu.

Askeri cunta dönemi ve sonrasında Türk-islam sentezine uygun olarak İmam Hatip okulları, Kur’an kursları, cami yaptırma faaliyetleri, dini vakıf ve dernekler, yayınlar, büyük çaplı bir yayılma gösterdi. Din dersi zorunlu hale getirildi. Faşist Kenan Evren, Kur’an’dan ayetler okudu, babasının imam olduğunu tekrarladı, durdu. Alevi köylere camiler yaptırıldı, imamlar atandı. Toplumsal gericiliği ve kaderciliği geliştirmek, toplumsal belleği çökertmek için dinsel gericilik teşvik edildi. Suudi sermayesiyle girilen ilişkilerle dinci sermaye ve finans kuruluşları geliştirildi, tarikatlar holdingleştirildi, din adamlarının maaşları bile Rabıta aracılığıyla Suudi sermayesiyle ödenmeye başlandı. Resmi ideoloji Türk-islam sentezine göre yeniden düzenlenerek islamı motif ve söylemler geliştirildi. Üniversite kürsüleri mantar gibi türeyen dinci profesörlere tahsis edildi. Askeri faşizmin yerini ‘83 seçimleriyle parlamenter maskeli yarı-askeri faşist diktatörlüğe bırakmasından sonra da devletin din siyaseti artarak devam etti. Toplumsal devrimci muhalefetin yenilgiye uğratılmasının yarattığı boşluğu siyasal islamla doldurarak ve işçi sınıfının ve emekçi yığınların, gençliğin toplumsal direnme gücünü dinsel gericilikle çürüterek bir daha aktifleşmesinin koşullarını ortadan kaldırma hedefi, faşist rejim siyasetinin köşe taşlarından birini oluşturdu.

Özal, Nakşibendi tarikatına mensup olduğunu belirterek ilk kez bir Başbakan’ın tarikatlarla ilişkisini ağıktan ortaya koyuyordu. Siyasal islam, Özal döneminde ANAP içerisinde birleştirdiği dört eğilimden biri olarak geliştirildi. ANAP içerisinde islamın dört eğiliminden biri olarak geliştirilmesi, siyasal islamın devlet kontrolüne alınmasının da gelişkin bir örneğiydi.

MSP’nin yerine RP’nin kurulmasıyla siyasal islam kendi partisi bünyesinde yeniden örgüt-

lendi. '87'de siyasi yasakların kalkmasıyla Erbakan yeniden partinin başına geçti. RP '91 seçimlerinde MÇP ve IDP ile ittifak yaparak yüzde 16 oy oranıyla meclise girmeyi başardı. '90 sonrası dönemde RP'nin gelişmesi en hızlı ve en yüksek seviyesine ulaşarak '94 Belediye seçimlerinde zaferle çıktıktan sonra, '95 genel seçimlerinde de yüzde 22 oyla birinci parti olarak meclise girmeyi başardı.

Siyasal islam, büyük oranda emperyalizmin ve Türk burjuvazisinin artan ihtiyaçlarının ortaya çıkardığı bir olgudur. Sonrasında kendi iç dinamiklerini de oluşturarak, kendini üreterek gelişti ve iktidar alternatifi bir güç durumuna geldi. Askeri cuntayla, mücadele, fiili olarak bastırılmış olsa da, toplumun yeni bir ideolojik biçimlenmeye sokulması için dinsel gericilik ve siyasal islam geliştirildi. RP, 12 Eylül faşizminin devrimci muhalefeti ezmesinin, devrimci hareketin güçlü bir direniş sergilemeden aldığı ağır yenilginin ve uzun süre kendisini toparlayamamasının yarattığı boşluğu, yükselttiği şiar ve taleplerle, örgütlenme araç ve yöntemlerini kullanmadaki başarısıyla doldurmasını bildi. RP yalnızca devrimci hareketin yarattığı boşluğu doldurmuyor, aynı zamanda, örgütlenmede kullandığı yöntemleri, vb'de taklit ediyordu. Kitlelerin düzene karşı tepkilerini sahte bir 'adil düzen' söylemiyle yeni bir düzen vaadederek, düzen alternatifi bir görünüm kazanıyordu. Adil düzen söylemiyle, antibatı, antikapitalizm söylemini birleştirerek, toplumsal çürüme ve ahlâki dejenerasyonu kullandı. Bir bakıma reaksiyoner bir güç olarak alternatif bir kimlik ve görünüm kazandı. Geleneksel tabanını aşarak, göç sonucu büyük şehirlerin varoşlarında biriken emekçilerin tepki ve hoşnutsuzluğunu istismar etmeyi başardı.

Siyasal islam yalnızca RP şahsında oy yüzdesini artıran bir parti olmanın da ötesinde çok yönlü ekonomik, siyasal ve toplumsal, vb. bir güç olarak gelişti. Yüzlerce vakıf, dernek, yurt, Kur'an kursu ile örgütlenmesini kurumsallaştırdı. Çok sayıda dergi, gazete, radyo, TV vb. ile kendi medyasını, siyasi aydınlarını yarattı. Albaraka Türk, Kuveyt Türk, Faysal Finans, Asya Finans gibi finansal; Kombassan, Yimpaş, İhlas, Gülen Cemaati, tarikat holdingleri vb sanayi kuruluşlarıyla sermayesini geliştirdi. İslami sermaye ülke

çinde gelişmenin yanında, müslüman devletlere dönük yatırımlara yöneldi. Daha önemlisi, Anadolu sermayesinin orta burjuvazinin desteğini arkalayarak onlar adına iktidardan pay isteyen, tekelci sermayenin çıkarlarına alternatif bir güç oldu. MÜSIAD'la alternatif sanayici örgütlenmesini oluşturdu. Devlet içerisinde önemli bir kadrolaşma düzeyine ulaştı. İslami kesim, siyasal etkisi altına aldığı geniş kitle ile, islami yaşam tarzının gereklerine uygun bir bütünlük oluşturdu. Örgütledikleri güçlü iktisadi dayanışma ağı sayesinde alternatif bir ekonomik, siyasal, toplumsal, ideolojik güç merkezi haline geldi.

28 Şubat ve Siyasal İslam

28 Şubat kararlarının, siyasal islamı tehdit kapsamına alarak hedeflemesi, rejimin içinde bulunduğu somut durumla ve buna bağlı olarak siyasal islamın yönelimleriyle doğrudan ilgilidir. Türk burjuva devleti, Kürdistan devrimi ve batıda işçi sınıfı ve emekçi mücadelesinin etkisiyle tarihinin en derin krizini yaşamaktaydı. Bu koşullarda;

1-Siyasal islamın temsil ettiği kesimler adına iktidara talip olması, egemen sınıflar arasındaki klik ve iktidar savaşını şiddetlendirmiş, kapsamını genişletmiştir. Daha da önemlisi, RP'nin DYP ile ittifak kurarak hükümete gelmesi, bu tehlikeyi somut bir niteliğe kavuşturdu.

2- İslami sermayenin yükselişi, hükümet olanaklarından da yararlanarak devam etti. Bu durum, işbirlikçi tekelci sermayenin menfaatleriyle çelişmekteydi.

3- Siyasal islamın birçok bakımdan resmi ideolojinin dışına çıkması, resmi ideolojinin ve kemalizmin kitleler üzerindeki ideolojik-politik hegemonyasının çözülmesini hızlandıran bir rol oynamaktaydı,

4- Egemen sınıflar arasındaki klik ve iktidar kavgası, Kürdistan devriminin önüne geçilmesini güçleştirmekte, siyasal islamın Kürdistan devrimine dolaylı biçimlerde de olsa yedeklenmesinin koşullarını yaratmaktaydı.

5- Türkiye'nin ABD ekseninde bölgesel stratejik yönelimleri, İsrail'le yapılan askeri anlaşma vb. siyasal islamın önemini azalttığı gibi bu yönelimleri riske edebilecek bir güç olma özelliği de taşımaktaydı.

28 Şubat kararları geleneksel iktidar kliğinin, generallerin doğrudan müdahalesi ve yönlendiriciliği ile, rejimin içine sürüklendiği yönetememe krizine kapsamlı bir müdahale ve çözüm programıdır. Rejim siyasal krizden, daha da önemli olarak yönetememe krizinden kurtulmak için yeniden yapılandırma stratejisine yöneldi. Yeniden yapılandırma stratejisi çok yönlü olarak devreye sokuldu.

Yeniden yapılandırma stratejisinin bir hedefi olarak da siyasal islamın hizaya getirilmesi, güçlerinin ve gelişmesinin sınırlandırılması belirlendi. Böylece MGK, sermaye oligarşisi ve ordu ittifakı, iktidar ve klikler savaşını kontrol edilebilir bir düzeye çekerek, merkezkaç güçlerin, siyasal islamın ve çetelerin etkinliğini kırarak iktidar tekeli sağlanmaya yöneldi.

Siyasal İslamın Gerilemesi

18 Nisan '99 seçimlerinin sonuçları siyasal islamın gerilemesinin en açık göstergesi oldu. '95 Aralık seçimlerinde yüzde 22'lik oy oranıyla 6 milyon oy alarak birinci olan RP'nin 18 Nisan seçimlerinde oy oranı %15 lere kadar geriledi. Seçimler sonrası dönemde bu gerileme devam etti. Geline aşamada siyasal islamın kitleler üzerindeki siyasal ve ideolojik etkisi zayıflamış, iç krize sürüklenmiştir. Siyasal islamın iç krizi, siyasal, ideolojik ve örgütsel biçimlerde devam etmektedir.

28 Şubat kararlarıyla dayatılan dışlanma-tectrit edilme tutumuyla siyasal islam savunma pozisyonuna çekilerek meşruiyet krizine sokulmuştur. Savunma pozisyonu içe kapanmayı, darlaşmayı ve iç krizi besleyerek politik ataleti sağlamıştır. 28 Şubat sonrası siyasal islamın hareket tarzına damgasını vuran politik atalettir. Bugün kurmaylarının da ifade ettiği gibi FP, mecliste ve siyaset sahnesinde 'özgül ağırlığını yitirmiş', silikleşmiştir.

RP-FP ve siyasal islamın, 28 Şubat kararlarını delmek, askeri bürokrasiyle sermaye oligarşisinin ittifakında gedikler açarak geriletmek için yer yer gerçekleştirdiği hamleler ise MGK'nın ve genelkurmayın sert darbeleriyle karşılaşarak, her defasında geri adım atmak, takiye yapmak zorunda bırakılmıştır. Bu tür çıkışlar, siyasal islamın politik ataletini aşmasını da sağlamadığı gibi kar-

şı darbelerin sonucunda her defasında geri adım atılması, yatıştırma tutumuna gidilmesi, FP içindeki çatlağı derinleştirerek gruplaşmaları beslemiştir.

28 Şubat kararları, yeni biçimler olarak devam etmektedir. Genelkurmay, MGK ve faşist diktatörlüğün anayasası olan MGSB gereklerine uygun olarak hareket etmekte ve bu doğrultuda siyasal islama karşı mücadeleyi sürdürmektedir. 28 Şubat kararları ve devamında oluşturulan MGSB, rejiminin yeniden yapılandırılması hedefine bağlı olarak, 'bölücü ve yıkıcı terör'le birlikte 'irticai hareketleri' de tehdit ve birinci öncelikli tehlike kapsamına alarak mücadele görevini hükümetin ve devletin öncelikleri arasına aldı. MGSB, rejimin gizli anayasası olarak yasama, yürütme ve yargının hareket tarzını ve sınırlarını çizmiş ve uygulamaları zorunlu hale getirmiştir. Generaller, MGSB gereklerine ve MGK'daki iktidar tekellerine dayanıyorlar.

28 Şubat'tan günümüze geride kalan üç yıllık süreçte, siyasal islamın geriletilmesinde önemli bir başarı kazanıldı. Geline aşamada siyasal islam güç, mevzi ve güven kaybederek geriledi. Ideolojik ve siyasal etkisi sınırlandı. Geniş kitleler nezdinde derin bir güvensizlikle yüz yüze bırakıldı. Güçlerini büyütme olanakları daraltıldı. Partisi, basını, sermayesi, aydınları, toplumsal tabanı, kurum ve kuruluşlarıyla savunmaya çekildi. Devlete siyasal rüşünü ve meşruiyetini ispatlama sorunuyla yüz yüze getirildi. Mevcut durumu radikal dinci Akit yazarı Yaşar Kaplan, "İslami hareket 70 yılda kazandığı mevzileri neredeyse 70 haftada kaybetmiş görünmektedir (...) Kabul bu raund bizim değil. Fakat unutmamak gerekir ki, mevzi kaybetmek dünyanın sonu değil" diyerek tanımlıyor. Alıntından da anlaşılacağı gibi siyasal islam gerilediğini ve bu raundu kaybettiğini kabul etmektedir. Sincan Belediye Başkanı Bekir Yıldız'ın "İslamı şırınga gibi ağır ağır enjekte edeceğiz" söylemi RP ve siyasal islama karşı uygulandı. Siyasal islama dönük kuşatma, aslında Erbakan'ın başbakan olmasıyla başladı. Taksim'e ve Çankaya'ya cami yaptırma tartışmaları, başbakanlıkta cemaat liderleri ve tarikat şeyhlerine iftar yemeği verilmesi, olaylı Kudüs gecesi vb. ile kutuplaşmaya dönüştü. Siyasal islamın yumuşak karnı Aczimendiler ope-

rasyonu, Müslüm Gündüz ve Ali Kalkancı'nın teşhiri ile gündem oluşturularak saldırının startı verildi, meşruiyet zemini oluşturuldu. Sincan sokaklarından tanklar geçirilerek balans ayarı yapılması; basın, yargı, sivil kuruluşlar vb.'nin generaller tarafından brifinglendirilmesi; laiklik, çağdaşlık söylemi üzerinden, toplumun darbeci-şeriatçı ikilemine sokularak, darbe sopası laiklik söylemiyle kitle desteğinin ve meşruiyet zemininin güçlendirilmesi biçiminde devam ettirildi. 28 Şubat sonrası Erdoğan'ın daha önceleri dile getirdiği, "iktidara gelişimiz kanlı mı olacak kansız mı olacak" söylemi generaller tarafından, siyasal islamın "tehdit " olmaktan çıkarılması "kanlı mı olacak kansız mı"ya dönüştürüldü. Bu abluka ve kuşatma koşullarında 28 Şubat kararlarının altına Erdoğan'ın ve RP'nin imzası atıldı. Erdoğan, kararların altına imzasını atarak siyasal islamın ipini de kendi eliyle çekiyordu. "Bölücü ve yıkıcı teröre" karşı alınacak önlemlerin yanında, "irticai tehlike"ye karşı yürütülecek mücadele kapsamında alınacak idari, hukuki önlemleri ve yasal düzenlemeleri de kapsayan kararların altına hükümeti oluşturan RP ve DYP'nin ve Erdoğan'ın imzasının olması ve "itirazsız" kabul edilmesi, generallerle sermaye oligarşisinin işini bir hayli kolaylaştırıyordu. Siyasal islamın kuşatmaya karşı güçlü bir direniş gösteremeyeceğinin de işaretini veriyordu. Kuşatmayı savuşturma tutumuyla birleşen kararların altına imza atılması, generaller açısından sürecin tamamlandığı anlamına gelmiyordu. Tersine, her şey yeni başlıyordu. Şimdi sıra 8 yıllık kesintisiz eğitim, Kur'an kurslarının diyanetin kontrolüne alınması, resmi kurumlarda başörtüsü yasağı, kılık kıyafet yönetmeliği vb. ile adımların atılması, yasal ve pratik düzenlemelere gidilmesindeydi. Temel amaç, aslında Refah-Yol hükümetinin yıkılarak siyasal islamın hükümetten uzaklaştırılması, yerine generallerle uyumlu, güdümlü bir hükümetin kurulmasıydı. Bu nedenle gerilim politikası, RP'nin yumuşatma ve savuşturma politikasına rağmen tırmandırıldı.

Ordu ve generaller, bu süreçte siyaset sahnesinin en ön safında adeta bir siyasi parti gibi davrandılar. Açıklama ve brifingleriyle, BÇG gibi örgütlenmelerle her adımı denetlediler, yönlendirdiler. Darbe sopasını bir tehdit unsuru olarak sallamayı sürdürdüler. Ateşlediği ve kışkırttığı

laik - şeriatçı karşıtlığıyla beşli çete, üniversiteler, Uğur Muncu ve diğer suikastların kullanılması, kemalist aydın ve çevreleri, şeriat karşıtlığı ve laiklik ekseninde birleştirilerek, bu güçleri kendisine yedekledi ve bu güçler üzerinden sözde 'sivil inisiyatifi' örgütledi.

Refah-Yol hükümetinin yıkılarak RP'nin hükümetten düşürülmesiyle, siyasal islamın geri letilmesinde birinci aşama tamamlandı.

Siyasal islamın geri letilmesinde ikinci aşamayı RP'nin kapatılmasıyla tamamlanan süreç oluşturuyor. Refah-Yol yerine genelkurmay patentli ANASOL-D hükümeti kuruldu. Bu sayede RP, hükümet-iktidar ilişkilerinden dışlandı. MGK içindeki sivil kanatla askerler arasındaki ya da hükümetle ordu arasındaki uyuşmazlığa son verildi. Klik ve iktidar çatışması yeni biçimlerde devam etse de devlet otoritesi ve iktidarı, sermaye oligarşisiyle ordunun ittifakının elinde tekleştirildi. M. Yılmaz Başbakanlığındaki hükümet eliyle 8 yıllık kesintisiz eğitim, Imam Hatipler, kur'an kurslarının denetimi vb yasal düzenlemeler yapıldı. Siyasal islama ve partisi RP'ye tecrit-dışlama dayatılarak Türkiye'nin en büyük ve en örgütlü partisi kapatıldı. Erdoğan ve partisinin ileri gelen bazı isimleri siyasi yasaklı duruma getirildi.

Üçüncü aşamada, siyasal islamın marjinalleştirilmesi, ehlileştirilmesi hedeflenerek, radikal unsurları tasfiye edildi, direnme gücü ve olanakları kırıldı. RP'nin kapatılmasıyla neyin hedeflendiğini Yargıtay Başsavcısı Vural Savaş, DEP, HADEP örneğine atıfta bulunarak "DEP' in kapatılmasıyla yerine kurulan HADEP daha ılımlı bir çizgide siyaset yaptı" diyerek ifade etmekteydi. Bu bir kirli savaş yöntemi olmanın yanında, kapatma kararının da bütünüyle politik olduğunu göstermekte ve bundan sonra siyasal islamın ehlileştirilerek marjinalleştirme, radikal unsurlardan temizlenerek devletle daha uyumlu bir çizgiye çekileceğinin, 28 Şubat'ın bu doğrultuda derinleştirileceğinin işaretini vermekteydi. Siyasal islamın ileri uçlarının törpülenerek ehlileştirilmesi, soruşturma ve açılan davaların hızlandırılarak tamamlanması, Ş. Yılmaz, H.I. Çelik, H. H. Ceylan, B. Yıldız, Ş. Karatepe, T. Erdoğan gibi isimlerin tasfiyesi sağlandı. İslami sermayenin ekonomik kaynakları denetim altına alınmaya, yükselişinin önü kesilmeye çalışıldı. MÜSİAD'lı işa-

damları, tutuklama ve soruşturmaya tabi tutuldu. F. Gülen cemaati de MGK gündemine alınarak, devleti içten ele geçirme hedefi ve şaibeli mali kaynakları yüzünden “devleti ele geçirmek isteyen düşman” sıfatıyla sanık sandalyesine oturtuldu. İslami basın, medya, vakıf, dernek ve kurumları üzerinde denetim güçlendirildi. MGK şubelerinde aramalar yapıldı.

Aslında MGK, siyasal islamın bütünü üzerinde genel bir tazyik uygulasa da, ayrıştırmaya, ana gövdesini devletle uygun bir çizgiye çekmeye özen gösterdi. Siyasal islama karşı bu mücadelede devletin temel bir taktiği idi. Çünkü devlet siyasal islamı bütünüyle ortadan kaldırmayı değil sivri uçlarını törpülemeyi, güçlerini sınırlandırmayı ve tehdit olmaktan çıkarmayı düşünüyordu. Bu doğrultuda RP'nin yerine daha “ılımlı ve makul” bir çizgi ve söylemlerle kurulan FP içerisinde “yenilikçi-gelenekçi” çatlağının yaratılması sağlandı. FP'nin başkanlığına daha uzlaşmacı ve yapıcı olduğu söylenen ve propaganda edilen R. Kutan'ın gelmesi de yeterli görülmedi. Siyasal islamın ana gövdesinin parçalanarak bir kesimi 'laik' çizgide MGK politikalarına yedeklenmeye çalışıldı. Tekelci medya ve etkili ve güdümlü köşe yazarları, siyasal islamın içindeki ayrışmayı derinleştirmeye özel bir çaba sarfettiler. ABD emperyalizmi de bu noktada yoğunlaştı. Yeniden yapılandırma stratejisinin ve 28 Şubat'ın planlanması ve sürdürülmesinde tekeli sermaye ve generallerle ittifak içerisinde olan ABD emperyalizmi, gelişmelerin en ince ayrıntısına kadar içinde oldu. Yani sürecin başlaması ve derinleşmesi doğrudan ABD'nin inisiyatifinde ve yönlendiriciliğinde ilerledi. Buna rağmen ABD'nin T. Erdoğan'ın tutuklanması, RP'nin ve bugün FP'nin kapatılması davaları, 312. madde tartışmalarına katılım tarzı, yenilikçi olarak T. Erdoğan'ın ziyaret edilmesi, siyasal islamın iç mücadelesi karşısındaki duruşunu da ele vermekteydi. ABD, bir taraftan siyasal islamın geriletilmesini yönlendirirken, diğer taraftan da FP içerisindeki yenilikçilere açıktan destek oluyordu. ABD planının birinci boyutunda 'stratejik ortak' Türk burjuva devletinin, kendi çıkarlarına uygun olarak yeniden yapılandırılması vardı ve bu yeni stratejiye göre önemini yitirmiş, hatta sorun yaratabilecek siyasal islamın geriletilmesini gerektiriyordu. İkinci

boyutta ise bölgede ve Türkiye'de “kontrol edilebilir istikrarsızlık” stratejisine uygun olarak ılımlı çizgide ve gelecek politik yatırımları için belirli düzeyde siyasal islamın korunması vardı. FP içerisindeki yenilikçi kanada oynaması, T. Erdoğan'ın tutuklanmasına tepki gösterilmesi, parti kapatma, düşünce suçu vb katılım tarzı, hatta F. Gülen cemaatine dönük iyimser ve himayeci davranılması, ikinci boyutta yer alan kontrol edilebilir istikrarsızlık stratejisinin izdüşümü bir siyasal islam yapılanmasını ortaya çıkarma yönelimi ile ilgilidir.

MGK politikaları, siyasal islamın tabanını oluşturan en geniş kesimin yeni bir ideolojik yapılanmaya kavuşturularak devletle bütünleştirilmesi için ayrıştırmaya özel bir önem veriyordu. Bu kapsamda tarikatlar, dinsel cemaatler; Aczi-mendiler gibi uç örnekler ve kısmen F. Gülen cemaatinin gündemde tutulması örneklerinin dışında esaslı bir saldırıya tabi tutulmadı. Kendilerine çeki düzen vermeleri istendi. Son dönemde Nur cemaatinin ileri gelenlerinden Yeni Asya grubunun sahibi Mehmet Kutlular'ın depremlerle ilgili vaazından dolayı iki günlük tutuklanması tarikat ve cemaatlere uyarı özelliği taşımaktaydı. Cüppeli Ahmet hocanın tutuklanmasıyla da, sivri uçların törpülenmesi hedeflendi. Bundan sonra da gözaltılar olası olsa da, tarikatlar 28 Şubat sonrasında faaliyetlerini yeni biçimlerde sürdürmeye devam ettiler. İslami sermaye sürekli gündemde tutulmasına, soruşturmalar açılmasına rağmen, '98 Mart MGK toplantısına kadar devlet teşviki sürdü. İslami sermayede, iktidarla karşı karşıya gelmemek için sürekli yatıştırıcı açıklama ve yönelimlere girdi. Kombassan'ın Petkim'i almasından sonra da orduya lastik üretmeye devam etti. MÜSIAD cephesinde devletle uyum yönünde birtakım adımlar atıldı. Fakat generaller ve sermaye oligarşisi '98 Mart'ında MGK toplantısından itibaren İslami sermaye üzerindeki denetimi güçlendirmek için bir dizi hamleler yaptı. MÜSIAD Başkanı A. Bayramoğlu'na ceza verilmesi, Ankara'da yirmi MÜSIAD'lı iş adamının gözaltına alınması, bir kısmının tutuklanması, İslami sermayenin mali kaynaklarının denetim altına alınması vb. siyasal islam cephesinde rejimle en hızlı uyum İslami sermaye cephesinde yansıdı. MÜSIAD'ın aldığı müslüman iş adamı

isminin kullanılmaması, laikliğe önem verilmesi vb. açıklamalarıyla da hızlı bir değişim göstermeye başladı. MÜSIAD eski başkanı Erol Yazar'ın eski çevresinden uzaklaşarak, 'modern' bir görünüme kavuşması, Bosna'lı sevgilisiyle evliliği, yaşamı vb. tek el medyasında övgüyle ve örnek gösterilerek sık sık işlendi.

Yargı ve medya, generallerin siyasi islama karşı mücadelesinin aktif bir unsuru ve bileşeni olarak ön plana çıkarıldı. Tekelci medya ve etkili köşe yazarları, siyasal islamı sürekli ateş altında tutarak yıldırıcı-caydırıcı bir kampanya sürdürdüler. Bu kampanya gerek kitlelerin etkilenmesinde, gerekse de islami çevrelerin iradesinin kırılmasında birçok bakımdan tayin edici oldu. Yargı ise bağımsız değil bütünüyle politik davranan, iktidara göre davranan bir kurum olduğunu her fırsatta gösterdi. V. Savaş, N.M. Yüksel, Y.G. Özden gibi isimler siyasal partiler gibi açıklamalarıyla düzen partilerini topa tuttular, siyasal islama karşı etkin bir rol üstlendiler. Kimi zaman açıklamalarıyla, kimi zaman da açılan davalarla sürekli gündem oldular. Generallerin politikalarının güncel seyri ve değişiklikler, yargı çevrelerinin tavrından kovuşturma ve açılan davalardan anlaşılır oldu. Generaller, medya ve yargının işlevsel bütünlüğü bariz bir şekilde görüldü. Adeta, generaller politikayı belirliyor, medya teşhir edip hedef göstererek gündem oluşturuyor, yargı ise dava ve soruşturmalarla işlevini yerine getiriyordu. Bu işlevsel bütünlüğü bütün süreç boyunca görmek mümkündür. N. M. Yüksel, Hizbullah operasyonunda kar-kış demeden Mersin ve Diyarbakır'da operasyonları ve soruşturmaları yönetiyordu.

28 Şubat kararlarının uygulanması ve siyasal islama karşı mücadelede, generallerle hükümet arasında genel bir uyumdan söz edilse de, yer yer uyumsuzluklar ve gerginlikler de yaşanıyor. Hükümet, askeri vesayet görünümünden kurtularak "irticayla mücadele"yi kendi denetimine almaya çalışmakta, generallerin yaklaşımına karşı yer yer direnç göstermektedir. Generaller ise, hükümetin tavsatma, yumuşatma vb. tavrına karşı yeni dayatmalarla kontrolü elden bırakmaya hiç de niyetli olmadıklarını her fırsatta göstermektedirler. Refah-Yol hükümetinin yıkılarak yerine güdümlü ANASOL-D hükümetinin kurulmasından sonra BÇG'ye alternatif olarak BTK (Başba-

kanlık Takip Kurulu) oluşturulmuş ve M. Yılmaz tarafından BÇG'nin işlevinin sona erdiğinin açıklamasına, generaller tepki göstererek, "BÇG'nin işlevini tamamlamadığını, devam edeceği" açıklamasını yapmışlardır. Yine "28 Şubat süreci sona ermiştir" söylemi karşısında ise generaller "28 Şubat, cumhuriyetin kurulmasıyla başlamış ve devam etmektedir. Yüzyıl sürerse yüzyıl, binyıl sürerse binyıl devam edecektir" diyerek kararlılığını ve kontrolün kendilerinde olduğunu göstermiştir. Türbanlı öğrencilerin üniversiteye alınmamasında da M. Yılmaz MGK'yla ters düşmüştü. DSP ve Ecevit'in F. Gülen ve cemaatine karşı koruyucu tavrı sık sık tartışma konusu yapılmış, F. Gülen cemaatinin faaliyetleri MGK gündemine alınarak 'tehdit' kapsamında değerlendirilmiştir. Bu sorun Ecevit'le generalleri birçok defa karşı karşıya getirmiştir. Ayrıca M. Kavakçı'nın gözaltına alınması, 312. madde tartışmaları, anayasa değişikliği, FP'nin kapatılması davası, FP ile mecliste kurulan kimi ortaklık ve dirsek temasların da sürekli farklılık ve tartışma konusu olmuş, fakat, her defasında da hükümet, MGK ve generallerin tavrına uyum sağlamak zorunda kalmışlardır. Hizbullah operasyonunun ortaya çıkardığı tablo, hükümeti ve bileşenlerini, MGK politikalarına daha da fazla yaklaştırdı. İrticai tehlike tanımı ve mücadele yöntemleri hükümetle generaller arasında ileriki süreçte de belli düzeyde tartışma konusu olmaya devam edecektir. Hükümetin üçlü koalisyon yapısı ve her partinin oy kaygı ve hesapları, kararların uygulanması ve mücadelenin sürdürülmesinde tavsatıcı yaklaşımları koşullandırmakta, askeri vesayeti en azından görünümde de olsa gidermeye çalışmalarını sağlamaktadır. ANAP'ın seçim yenilgisinin nedenini, askeri vesayetin hizmetinde hükümet kurulmasına ve devletle özdeş görüntü verilmesine bağlaması bu bakımdan tipik bir örnektir. Ayrıca her bir koalisyon partisi de değişik düzeyde dini gericiliğe, islami cemaat ve tarikatlara dayanmakta ve oy potansiyeli olarak kullanılmaktadır. Ayrıca siyasal islamın temsilcisi olarak FP, bu süreçte gösterdiği refleksle yeniden siyasal yaşama dönüşün işaretlerini vermiştir.

Bugün için politik islamla ordu arasındaki çatışma, siyasal sürecin ana çizgilerinden biri olma özelliğini ve potansiyelini sürdürmektedir.

Siyasal İslamın geriletmesinde önemli mesafe katedilmesine rağmen süreç halen tamamlanmış değildir. Ordu, yeni yasal düzenleme ve ataklarla hedefe ulaşmaya çalışmaktadır. Yeni süreç, savunma ve marjinalleşme dayatılarak geriletmiş olan siyasal İslamı bütünüyle ehlileştirmek, iç bölünmeyi hızlandırmak biçiminde ortaya çıkmaktadır. Planlı Hizbullah operasyonu, diğer şeylerin yanında FP'yle de bağı kurularak siyasal İslama karşı genel bir saldırıya dönüştürüldü. Bu bakımdan Hizbullah operasyonları, siyasal İslama karşı topyekün mücadelede yeni bir aşamayı karakterize etmektedir. Hizbullah operasyonları vahşet-dehşet görüntüleri ve propagandaları ile birleştirilerek abartılı bir şekilde haftalarca siyasal gündemin, yazılı ve sözlü medyanın baş gündemi haline getirildi. Devlet bir taraftan Susurluk'un Kürdistan kolu olarak örgütlediği, geliştirdiği ve ulusal harekete karşı etkili bir tarzda kullandığı Hizbullah'ı işlevini tamamladığını düşünerek ve yine kendi denetimi dışında kitlesel silahlı bir güç haline gelmesine izin vermeyerek deşifre ve tasfiyeye yönelirken, Kürdistan'da işlediği binlerce cinayetin vebalini de, Hizbullah'ın üzerine yıkarak, kurtulmayı amaçlıyor.

Ulusal kurtuluşçu mücadelenin silahlı savaşımı redderek tasfiyeci-reformcu bir çizgiye çekilmesiyle, işlevini tamamlamış olan Hizbullah'ın faşist rejim açısından da korunmasının bir anlamı yoktu. Belirli bir süredir kontrol dışına çıkma eğilim göstermesi ve örgütlülüğünü batı metropollerine taşıma çabası da, Kürt kökenli kökten dinciliğin bir temsilcisi olan Hizbullah'ın tasfiye edilmesini zorunlu kılıyordu. Ayrıca PKK'nin silahlı savaşımdan vazgeçmesiyle doğan boşluğu dini temelde Hizbullah'ın doldurma ihtimali ve yönelimi de yabana atılamazdı. Dinin etkinliğinin çok yüksek, feodal kalıntıların da daha güçlü olarak ayakta olduğu Kürdistan'da, dini esaslar üzerinde bir savaşımın gelişmesinin nesnel zemini vardı. Bu bakımdan Filistin'de Arafat'ın İsrail siyonizmiyle "barış" masasına oturmasından sonra, radikal dinci Hamas ve Hizbullah'ın gelişerek savaş yürütmesi de somut bir örnek teşkil etmekteydi.

Kürdistan devrimi karşısında alternatif bir güç ve dalgakıran olarak geliştirilen, kontra bir güç olarak da eğitilen, silahlandırılan ve cinayet-

lerde kullanılan Hizbullah, bu işlevini tamamlamasıyla çeteleşme, "bağımsızlaşma" yönlü bir gelişme göstermeye başlamıştı. Hizbullah içindeki İlim ve Menzil grupları arasındaki saflaşmada H. Velioğlu'nun İlim grubunu destekleyen devlet, yeni süreçte Hizbullahı bütünüyle tasfiye etme yönelimine girdi.

Devlet, Kürdistan'da işlenen "faili meçhul" cinayetleri Hizbullah'ın üzerine yıkmaya çalışırken ve Hizbullah'la bağı gizlemeyi bütünüyle sağlayamadı. Hizbullah operasyonları, işlenen cinayetlerdeki devletin yönlendirici rolü ve sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı gibi, Hizbullah'ın devletin kontrolü dışında gelişmiş bir güç olduğu anlamına da gelmez. Susurluk çetelerinde olduğu gibi, Hizbul-kontra çetelerinin dizginleri de doğrudan Genelkurmay'a ve MGK'ya uzanmaktadır. Hizbullah, Susurluk'un Kürdistan koludur. Devlet, yeniden yapılandırma stratejisine bağlı olarak kontrol dışına çıkan güçleri tasfiye etmekte, merkezi otoriteyi güçlendirme yönünde devleti tahkim etmekte ve yasallık eğilimi ve görünümünü güçlendirmeye çalışmaktadır.

Hizbullah operasyonu, siyasal İslamın geriletmesinde ve ehlileştirilmesinde önemli bir sindirme aracı olarak kullanıldı. Fakat aynı zamanda devlet de bir kez daha suç üstü yakalandı. Hizbullah, barbarlık ve vahşetiyle gücünü devletten alıyordu. Operasyon, Hizbullah-devlet ilişkisini gizleyemez bir hale getirdi. Bu ilişkiyi dönemin Jandarma Genelkomutanı Teoman Koman "hangi Hizbullah? Bir İran'daki Hizbullah vardır. Bir de PKK'nin baskınlarına karşı kendilerini koruyan vatandaşlar vardır" biçiminde ifade ediyor. T. Koman'ın 28 Şubat sürecinin mimarlarından olması, devletin ihtiyaç duyduğunda şeriatçı güçlerin en fanatik biçimlerini bile desteklemekten çekinmediğini göstermeye yetiyor. Hizbullah devlet ilişkisini dönemin İçişleri Bakanı I. Sezgin ise "Hizbullah'ın PKK'ye karşı örgütlendiği"ni, OHAL Valisi Ünal Erkan da "PKK çözülmedikçe Hizbullah tipi militan örgütleri çözmeye niyetlerinin olmadığı"ni ifade etmekteydiler. Devlet yıllarca Kürdistan'da ulusal kurtuluşçu mücadeleye karşı dinsel gericiliği ve siyasal İslamı destekledi/geliştirdi. Bütün düzen partilerinin etkisini yitirdiği koşullarda

RP- FP, MGK'nın Kürdistan'da en önemli dayanağı oldu. Fakat MGK bununla da yetinmeyerek, yurtsever devrimci harekete karşı vurucu güç olarak Hizbullah'ı devreye soktu. Örgütlenmesinin ve gelişmesinin koşullarını yarattı. MGK, siyasal konjonktür içerisinde ihtiyaç duyduğu sürece geliştirdiği Hizbullah'ı, ulusal hareketin yenilgi sürecine girmesiyle artık ihtiyaç duymadığı için tasfiyeye yöneldi.

Siyasal İslam FP ve İç Mücadele

Siyasal İslamın iç mücadelesi ve gerilemenin iç mücadelede ortaya çıkardığı sonuçları esas olarak FP merkezli değerlendireceğiz. Fakat öncelikle belirtmek gerekir ki Türkiye'de siyasal İslam, yalnızca FP'de toplanmadığı gibi, FP de tek sesli homojen bir yapı değildir. Bu yüzden siyasal İslamın genel tablosuna kısaca göz atmak ve farklılıkları ve bu farklılıkların ideolojik ve politik nedenlerine kısaca da olsa değinmek gerekmektedir.

İslam dini, diğer büyük dinlerden farklı olarak bir devlet dini, toplumsal, siyasal, hukuksal yaşamın bütününe düzenleyen bir din olarak ortaya çıktı. İslamiyetin Kur'ana, sünnete ve Muhammed'in hadislerine dayalı olarak tek bir kaynaktan gelişmesi farklı yorum ve algılayışları da dışlamaktadır. Bu yüzden İslamda Tevhit (birlik) anlayışı, İslamın esaslarının yorumu ve uygulamasının teklifi esas alır. Buradan bakıldığında İslamın yorumlanmasının tek olacağı düşünülse de, durum hiç de böyle değildir. İslamiyetin her yorumu 'öz', 'hakiki', 'gerçek', 'doğru', 'biricik' yorumun kendi yorumu olduğunu kabul etmek ve diğerlerinin 'İslamiyete uymadığını' belirtmek durumunda olmuşlardır. Bu durum, doğal olarak çok parçalı siyasal İslam gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Siyasal İslamın çok parçalı yapısında bu türden içsel nedenlerin yanında; ekonomik, siyasal ve toplumsal koşullarda ortaya çıkan değişiklikler; emperyalizmin ve İslami devletlerin politikaları ve uluslararası ilişkileri, çıkar ve menfaatleri gibi çok sayıda dışsal etken sürekli bir tarzda farklı yorumların ortaya çıkmasını beslemektedir. '80'li yıllara kadar

İlimli reformcu İslam projeleri ağırlıklı olarak gelişirken; '80 sonrası dönemde daha çok İslami fundamentalizm gelişmiştir. Siyasal İslam içi tartışmalar, farklı yorum ve uygulamalar, Türkiye'de olduğu gibi dünya genelinde bir gerçekliktir. Ortadoğu'da ve dünya genelinde değişik orijinlerden beslenen siyasal İslamın, değişik eğilimlerinin çeşitliliği bunun ifadesidir. İkisi de şeriat hükümlerine göre yönetilen İran ve Suudi Arabistan'ın birbirine karşıtlığı, İran İslam rejiminin Afganistan'da şeriatçı Taliban örgütüne yaklaşımları vb. bu farklılıkların tipik örnekleridir. Son çeyrek yüzyıl boyunca İslami fundamentalizmin gelişmesi, farkları daha fazla derinleştirdi. Şeriat kurallarına göre yönetilen ülkelerde bile rejimin alternatifi İslami akımlar, ortaya çıkmakta ve gelişebilmektedir.

Siyasal İslam, çeşitli ara biçimleri dışlamak kaydıyla, reformcu ve kökten dincilik biçiminde iki ana başlık altında gruplaşmaktadır. İslami reformizm, değişen dünya koşullarına ve bu koşullarda İslamın geleneksel yorumunun artık yanıt olmayacağından hareketle; İslamı, modern toplum yapısının, toplumsal, siyasal, hukuksal, kamusal ve ekonomik gereklerine uyarlamayı esas alırken; kökten dincilik ise İslamın her türlü yeniden yorumlanması, yumuşatılması, uzlaşma, taviz verme vb. dışlayarak, bu türden çabaları "küfür" saymakta, öze dönüşü, modern kapitalist toplumu İslami kurallara göre yeniden örgütlemeyi, biçimlendirmeyi, şeriat kurallarına dayalı teokratik bir din devleti kurmayı hedeflemektedir. Kapitalist sömürü çarkının İslami renklerle de birleştirilerek devamının sağlanması, bütün karşı söylemlerine rağmen her iki akımın da birleştiği halkalarından birini oluşturuyor.

Türkiye ve Kürdistan'da siyasi İslam, '80 sonrası dönemde bütün renkleri ve versiyonları ile gelişme gösterdi. Siyasal İslamın yükselişi, farklılıkları daha fazla kapatıcı bir rol oynarken; 28 Şubat sürecinin sonuçları ve siyasal İslamın gerilemesi/geriletmesi, farklılıkları ve çatlakları bütün boyutlarıyla ortaya çıkaran, derinleştiren yeni kamplaşmalar yaratan bir özellik taşımıştır.

Siyasal İslam içi tartışma ve kamplaşmalar, evrensel özelliklerin ve dışsal etkilerin yanında,

Türkiye’ye özgü, özgün çizgiler de taşımaktadır. Modern toplum ve devlet yapısıyla ilişkisi; devlet ve resmi ideolojiye yaklaşım ve ilişkiler, evrensel İslam ve Türk İslamcılığı ya da bu ikisinin Türk - İslam sentezleri; örgütlenme tarz ve yöntemlerine yaklaşımları; parti örgütlenmesi, tarikat, cemaat, vakıf, dergi vb. farklılıklar; mezhepsel ayrılıklar, toplumsal dayanaklar ve ekonomik menfaatler; uluslararası bağlantı ve ilişkiler vb. kaynaklanmaktadır. Elbette bunların her biri ayrı bir değerlendirme konusu olduğu gibi bunlara bir dizi farklılık nedenleri de eklenebilir. Bunlardan kimileri temel, kimileri ise talidir.

Türkiye’de siyasal İslam, esas olarak, devletle ve rejimle çatışma içerisinde gelişmedi. Devletle iç içe ve sistemin ortak çıkarları çerçevesinde bütünleşen, devlete hizmette kusur etmeyen bir çizgide, sisteme, ideolojik, politik çizgiyle paralellik göstererek gelişti. Tarikatlar da varlık koşulunu ve örgütlenmesini bu şekilde sürdürdüler.

Devlet desteğiyle ve devletle iç içe gelişme, devletin her kademesinde örgütlenerek ‘evrimci’ bir yolla devleti ele geçirme stratejisi izlediler. Siyasal İslamın tarihsel arka planında da esas olarak devletle çatışma çizgisi hakim, hatta ciddi bir eğilim olmamıştır. Cumhuriyetin ilk on yıllık sürecinde kısmen var olan çatışma kemalizmin iktidarını pekiştirmesiyle İslami muhalefet ezilmiş; çok partili dönemle birlikte de yerini devlet kontrolünde gelişmeye bırakmıştır. Siyasal İslamla resmi ideoloji arasında ideolojik düzlemde belli bir çatışma ve karşıtlıktan söz edilmelidir. Türk burjuva devletinin kurucu gücü kemalist burjuvazinin uluslaşmayı ve batıyla bütünleşmeyi temel alan ideolojisiyle, siyasal İslamın ümmetçi ‘millî’ci ve batı karşıtı ideolojisi şöyle ya da böyle bir karşıtlık içerisindeydi. Bu yüzden resmi ideoloji ile İslami ideoloji Cumhuriyet tarihi boyunca (öncesinde de Pan-İslamizm, Pan-Türkizm, Osmanlılık arasında) değişik düzey ve biçimlerle karşıtlık ve mücadele içerisinde oldu.

Gelenekçi Yenilikçi Karşıtlığı ve RP/FP

28 Şubat kararlarıyla, siyasal İslam gerilemeyle birlikte değişim ve yeniden yapılandırma sürecine sokuldu. MGK, siyasal İslamı iktidar

alternatifi bir tehdit unsuru olmaktan çıkarmaya yönelirken, diğer taraftan da toplumsal gericiğin bu güçlü odağını kabul edilebilir bir çizgiye çekerek korumayı esas almaktaydı. Kabul edilebilirlik, güçlerinin sınırlandırılmasının yanında, ideolojik ve politik yapısının yeniden düzenlenmesini kapsıyor. Siyasal İslam cephesindeki değişimin ve yeniden yapılanmanın uç veren görünümünün FP’nin süregelen politikalarında ve iç mücadelesinde görmek mümkündür. İslami sermayenin patronlarının derneği MÜSIAD cephesinde yaşanan gelişmeler, aldığı kararlar vb.’de bu değişimin diğer bir görünümünü oluşturuyor. Değişim ve yeniden yapılanma her cephede ve çok yönlüdür. FP’den İslami sermayeye, tarikatlardan dernek, vakıf ve cemaatlara, medyasından aydın elitine, yaşam tarzından kültürüne, ideoloji ve politikasından örgütlenmesine uzanan tarzda değişim süreci devam etmektedir. 14 Mayıs’ta yapılacak olan FP kongresi ve “FP’lilere bırakılmayacak kadar önemli olan başkanlık yarışı”, bu değişim süreci içerisinde bir yere oturmaktadır.

RP ve siyasal İslam, 28 Şubat sürecine beklenmedik ve hazırlıksız yakalandı. Belediye ve yerel seçim ‘zafer’lerinden sonra nihayetinde REFAH-YOL hükümetinin kurulması siyasal İslamın kendine güvenini artırmış, temsil ettiği sınıflar adına iktidardan daha fazla pay istemeye, iktidar alternatifi olmaya başlamıştı. DYP ile ittifakı da hem iktidarı isteme pozisyonunu güçlendiren, hem de kendisine güvenini fazlasıyla artıran bir rol oynamıştır. Bu gelişmeler RP’yi daha az ihtiyatlı davranmaya zorluyordu. RP’nin düzen yanlısı devletçi karakteri ve devletle iç içeliği, bu düzeyde bir yönelim beklenmesini sağlıyordu. Bu yüzden Susurluk örneğinde olduğu gibi hiçbir şey yokmuş gibi davranmak, önemsemeyen görünme ve savuşturma yaklaşımı içerisinde oldular. Fakat Aczimendiler operasyonu ile başlatılan, baş döndürücü bir hızla tırmandırılıp gerginleştirilen gelişmeler, 28 Şubat kararlarıyla siyasal İslamın tepetaklak edilme sürecini de başlatacağı.

MGK’da generallerin baskısıyla 28 Şubat kararlarının altına imza atan RP, hükümette olduğu sürece yatıştırma, savuşturma tutumunu sürdürerek, ciddi bir durum yokmuş gibi davranmaya devam etti. Hükümetin yıkılması sonrasında

meydan okuma, Hizbullah-devlet ilişkisini eşeleme ve deşifre etme yönelimini de ifade ediyordu. Fakat Genelkurmay'ın doğrudan FP'yi "irticai odak" olarak hedef alan sert açıklaması, FP'yi geleneksel takiye politikasına zorladı. Bu sefer fatura daha da ağır çıktı. Parti, parçalanmanın eşiğine geldi, Hizbullah üzerinden yürütülen saldırı ve teşhir kampanyası etkili oldu. FP, kitleler nezdinde derin güvensizlik ve kuşkuyla yüz yüze geldi. Her ne kadar FP Hizbullah cinayetlerini "biz her türlü teröre karşıyız" söylemiyle kendi dışında bir şey olarak göstermeye çalıştıysa da yıllarca İslami tabanı genişletiyor diye gelişmesine ses çıkarmamış, dolaylı da olsa ilişkilere girmişti. MGK ve medya, H. Velioğlu'nun MSP'li MTTB'ye dayanan geçmişi üzerinden bu bağı kurdular. Hizbullah'ın dinsel vahşeti ile FP ve siyasal İslamın bileşimi kuruluşlar arasında paralellikler yarattılar.

Hizbullah vahşetinin oluşturduğu yoğun gündemin atlatılmasının ardından FP cumhurbaşkanlığı seçimi üzerinden 312. ve 69. maddeyi pazarlık konusu olarak ön plana çıkarmaya çalıştı. Bu süreç, politik ataletini aşmasında kısmen bir rol oynadıysa da istediği sonucu elde etmesine yetmedi. Demirel'in bir dönem daha Cumhurbaşkanı olmasının engellenmesinde oynadığı rollerde, yapılan bütün hesaplamalara kendilerinin de katılması gerektiğini göstermeye çalıştı. RP'nin hükümetten düşürülmesinden sonra, RP-FP mecliste dahi ana muhalefet partisi olmanın gereğini yerine getirememiş, mecliste "özümlü ağırlığını yitirmiş"tir. Cumhurbaşkanlığı tartışmaları, politik hesaplar ve meclis aritmetiği içerisinde hesaba katılma yönlü bir hamledir.

Gelenekçi Yenilikçi Çatışmasının Anlamı

RP'nin yerini FP'nin almasıyla, öncesinden zaten var olan iç mücadele zemini, FP'yle birlikte bu zemin üzerinde yoğunlaşarak gelişti. Erbakan'ın parti üzerindeki otoritesi ve karizmatik önderliği tartışılmazdı. Siyasi yasaklı haline gelmesiyle FP üzerindeki ağırlığını, gerek "emanetçi" Başkan R. Kutan ve diğer "ak saçlılar" üzerinden, gerekse de kimi zaman doğrudan müdahaleleriyle sürdürmeye çalıştıysa da, durum eskisi gibi değildi ve olamazdı. 28 Şubat'la başlayan süreçle de parti sürekli kan kaybediyor, ideolojik-

politik etkisi adım adım zayıflıyordu. Bu koşullarda FP içerisinde iç mücadele, gelenekçi-yenilikçi karşıtlığı biçiminde uç vererek gelişti. Medyanın sorunu sürekli eşeleme ve yenilikçileri destekleyici, teşvik edici haber ve yayınları da sorunun sürekli gündemde tutulmasına hizmet etti. FP yöneticileri parti içinde böylesi bir iç mücadelenin olmadığını, medyanın kışkırtması olduğundan dem vurdular. Fakat Hizbullah operasyonları sürecinde, FP'nin izlediği politikalar ve R. Kutan'ın açıklamaları; partiyi parçalanmanın eşiğine getirdiği gibi, yenilikçi-gelenekçi ekseninde iç iktidar kavgasını da gizlenemez hale getirdi. Aslında FP içerisinde iki değil daha fazla güç merkezi ortaya çıkmıştı.

Yenilikçi kanadın kendi içerisinde Abdullah Gül'ü Kutan'ın karşısına başkan adayı olarak çıkarmaları ve yaklaşan kongreye bağlı olarak faaliyetlerini yoğunlaştırmaları, iç iktidar kavgasının şiddetini de artırarak devam etmesini sağladı. Kongreye kadar ve kongrede eldeki bütün kozların oynanması beklenmelidir.

Milli görüş çizgisi, Nakşibendi tarikatı ağırlıklı olarak ortaya çıkan, MNP ile başlayıp bugüne gelen gelenekte Erbakan'ın otoritesini tartışan ya da muhalefet eden herkes partiden dışlanmıştı. Partinin kurulmasında, Erbakan'ın liderliğinin pekişmesinde önemli rolü olan Nakşibendi tarikatı lideri Şeyh Zahit Kotku'nun, 1980'de ölmesinden sonra yerine geçen damadı Prof. Dr. Esat Coşkun bile, Erbakan'ı, tarikat mensubu olarak kendisine bağlı hareket etmesini isteyince partiden dışlanmıştı. Bu tür tek tük örneklerin dışında Erbakan'ın otoritesine dönük ciddi hiçbir tartışma yapılmamış, parti mensupları bütünüyle Erbakan'a biat etmiş ve tersi örnekler yaşandığında da dışlanmışlardır. '91 seçimlerinde MHP ve IDP ile yapılan seçim ittifakına muhalefet eden Kürt milletvekilleri partiden ayrılmıştı. '91 sonrası partinin hızlı gelişimi, geleneksel tabanını aşır sosyal tabanını genişleterek merkeze oturma sorununu gündeme getirmiş, bu yönde imaj değişikliği, değişim politikası uygulanmıştı. Değişim politikası '94 ve '95 seçimlerinde de yoğunlaşarak devam etti. Kadın milletvekili adayları, başı açık parti üyeleri, Alevilerle ilişki kurma çabası, çevre sorunları vb. değişimin yansıması olarak kullanılarak, RP'nin "kitle partisi" olduğu, bütün top-

da RP, savunma pozisyonunu artırdı. Politikalarına yön veren de bu savunma pozisyonu oldu. Bu tablo içerisinde RP'nin kapatılması ve Erbakan ve diğer parti yöneticilerinin 5 yıl süreyle siyasetten men edilmesi de sükunetle karşılandı. RP'nin yerine kurulan FP ise, daha ihtiyatlı ve ılımlı bir çizgide politika yürüttü. Başkanlığa da emanetçi olarak daha ılımlı olduğu söylenen ve propaganda edilen Recai Kutan getirildi.

28 Şubat süreci derinleştikçe RP-FP ve siyasal İslam karşı generallerle tekeli sermaye ittifakının, medya ve yargının da aktif desteğiyle sürdürdüğü mücadele, kuşatma ve basıncın yoğunlaştırılması, tecritin derinleştirilmesi biçimlerinde devam etti. FP'nin hareket sahası ve etkinliği sınırlandıktıkça iç gerilimi de artarak devam ediyordu. 28 Şubat siyasal İslam tabanında ciddi bir gerilim ve tepki yaratsa da rejimle ciddi bir kapışma yönelimine dönüşmedi. 8 yıllık eğitim, türban yasağı vb. üzerinde örgütlenen cuma gösterileri de, devletin kolluk güçlerinin yönelimiyle birleşerek süreç içerisinde yok oldu. Bu gösterilere katılım ülke genelinde yaygınlaşarak nispeten geniş bir katılımı gerçekleştirelse de, siyasal İslamın gerçek siyasal, örgütsel ve kitlesel gücünü yansıtmaktan çok uzaktı. RP-FP yöneticileri eylemleri doğrudan üstlenme cesareti göstermedikleri gibi, daha ileri götürecek bir bakış açısına da sahip değildiler. Esas olarak güçlerini korumayı, kitle tabanını bir arada tutarak politik hakimiyetini sürdürmeyi ve üzerinde yoğunlaşan kuşatmada ve karşı ittifakta gedikler açmayı amaçlıyorlardı. RP içerisinde örgütlenmiş daha radikal çevre ve güçlerin etkinliğinin kırılması, eylemlerin olası konrolden çıkma ihtimallerinin bütünüyle yok edilmesi ve tabanın tepkisinin nötrale edilmesi de amaçlananlar arasındaydı. Eylemlerin bütünüyle barışçı geçmesi ve süreç içerisinde de sessizce sönüp gitmesi en başta da parti yöneticilerinin isteğiydi. RP ve siyasal İslamın örgütlediği eylemlerin süreç içerisinde sönüp gitmesinden iktidardaki güçlerle çatışmalı bir pozisyona girmek istek ve cesaretinden yoksunluğun yanında MGK'nın şeriat karşıtlığı ekseninde, "sivil inisiyatif" adı altında "laiklik" cephesini örgütlemesi de etkili oldu. Çeşitli sendika ve işveren örgütlerinden ADD, ÇYDD gibi derneklerden, Aydınlık, Cumhuriyet gibi

gazete ve çevrelerden CHP, İP, DSP gibi partilerden kimi kemalist aydınlara kadar geniş bir yelpazede oluşturulan bu MGK solcusu, kemalist laikçi cephe; kitlesel karşı blok biçiminde siyasal İslam üzerindeki basıncı yoğunlaştırarak siyasal etki ve etkinliğini kırarken, MGK ve generallerin kitle tabanını ve meşruiyetini genişletme işlevi de oynuyordu. Düzenle ve devletle bütünleşmiş ve onun içinde önemli bir yer edinmiş, siyasal temeli, tarihsel gelenekleri ve şekillenışı itibarıyla RP-FP yöneticilerinin başka türlü davranması da beklenemezdi. MGK, RP'nin kapatılmasına "irticai faaliyetlerin odağı haline gelme"yi gerekçe gösteriyordu. Bu anlamda hedef, daha çok RP değil, RP içinde radikal unsurların etkinliği idi. 28 Şubat'a kadar etkinliğini ve kitle gücünü artırıyor diye RP yöneticileri daha radikal ve dinci güçlerin örgütlenmesine ses çıkarmamıştı. Tıpkı Hizbullah'ın gelişmesine toplumsal tabanını genişletiyor diye ses çıkarmadığı, himayeci yaklaştığı gibi. Geline aşamada bu güçlerin tasfiyesi ve etkinliğinin kırılması MGK'nın olduğu kadar RP yöneticilerinin de hedefleri arasındaydı. Daha doğrusu, MGK ve generallerin basıncı bunu gerektiriyordu. Bütün kaypak ve ikircimli çizgisine rağmen kökten dinci bir hareket olan RP-FP, yeni süreçte radikal unsurlardan arınmayı, en azından daha dolaylı ilişkilere girmeyi, siyasal faaliyetini sürdürebilmenin temel bir koşulu olarak görüyor.

Siyasal İslam üzerindeki MGK'nın kuşatma ve tecrit politikası, siyasal İslamın gerilemesiyle birleşerek FP'nin politikalarına ve iç gelişmesine de yön veren temel bir unsur oldu. Savunma pozisyonu "adil düzen", "hakça paylaşım", "anti-batı", "antikapitalizm", "anti ABD" seslerini esas olarak bir tarafa bırakarak, insan hakları ve demokrasi yanlısı bir görünüm ve politika izlemeye yöneltti. Fakat bu demokrasi anlayışı, onlar için demokrasi, onlar için insan hakkıydı. Onlar demokrasiyi T. Erdoğan'ın deyişiyle "istedikleri durakta incek bir tramvay" olarak görüyorlardı. Bu yüzden de inandırıcı olmayan, demokrasi düşmanı yüzlerini gizlemeye yetmeyen bir söylemdi. Onlara göre başörtü sorunu bir insan hakları sorunuymdu, düşünce yasakları ve 312. madde onlara da zararı dokunduğu için demokrasiye aykırıydı. Parti kapatılması, siyasi yasak, imam

hatipler, tutuklamalar, başörtüsü vb. hepsine demokrasi ve insan hakları söylemiyle yaklaştılar. Rejimin laiklik anlayışının baskıcı “din düşmanı” olduğunu ifade ederek, batının laiklik anlayışını benimsediklerini söylediler. İnsan hakları ve demokrasi söylemi, batılı güçlerin ve ABD’nin desteğini almak için de önemliydi. ABD’nin parti kapatma, düşünce suçu, siyasi faaliyet yasağı, R. Tayyip Erdoğan’ın tutuklanması, Merve Kavakçı olayı gibi gelişmeler karşısındaki destekleyici açıklamaları da cesaretlerini artırıyor, bu yönlü bir politik çizgide derinleşmelerini sağlıyordu. Rejime ve iktidar erkine karşı muhalefetleri de, laiklik ilkesine yaklaşımla sınırlı bir seviyede ve sözde bir insan hakları çizgisiyle sınırlı kalıyordu. Onlara göre rejimin laiklik anlayışı baskıcıydı ve bir çeşit irticaydı.

Demokrasi ve insan hakları söylemleri politik çizgi, meşruiyet kazanma hedefi de taşıyordu. Bu söylem sayesinde mazlum ve mağdur, haksızlığa uğramış hissi ve düşüncesini uyandırmaya çalıştılar. Bu sayede içeride ve dışarıda yeni ittifaklar kurarak, bu ittifaklar üzerinden tecriti parçalamayı hesaplıyorlardı. Yeni ittifaklar yaratmada kısmen başarılı da oldular. Başörtü eylemleri sürecinde kimi sol çevrelerin ortak eylem örgütlenme çabaları bunun en uç görünümüdür.

Madalyonun bir yüzünde sözümona insan hakları ve demokrasi dururken, öbür yüzünde daha fazla devletçi davranma yönelimi ve pratiği yer alıyordu. Gösterilerde Türk bayrağı yoğun bir aksesuar, şoven ve devletçi söylem ise ön plana çıkarılan bir motif oldu. Generallere ılımlı mesajlar ve övücü açıklamalar yapmaktan geri durmadılar. Devrimci harekete ve ulusal harekete düşmanlıklarını her fırsatta sergilediler. Onlara göre “bölücü” ve “sol terör” vardı ve Türkiye’de “tehdit”i bu güçler oluşturuyordu. Devlet, siyasal islama, “müslümanlar”a değil, bu güçlere yönelmeliydi. Generallere ve iktidara dönük eleştirilerini bile solculuk suçlaması üzerinden yürütüyorlardı. Şeriatçı basın, devrimci ve ulusalcı güçleri hedef göstermeye ve bu sayede baskıyı siyasal islamın üzerinden savuşturmaya özel önem veriyordu. Şoven politikalarda diğer güçlerden hiç de geri kalmıyorlardı. Suriye krizi ve Yunanistan’la yer yer yaşanan gerginliklerde devletçi ve koyu şoven bir politika izlediler. A. Öcalan’ın idam

tartışmasını bu çizginin rafine bir yansımasından başka bir şey değildi. Öcalan’ın asılması yönünde propaganda yürüterek, hem Kürt ulusuna düşmanlık kusuyorlar, hem de devrimci ve yurtsever harekete düşmanlığını ve hedef gösterici çizgisini sergiliyorlardı. Devletçi, şoven, devrim düşmanı politik çizgileri gerçek çizgileri olmanın yanında, mutlaka ki devlet nezdinde prim toplama ve yaranma hedefi taşımaktaydı. Onlar Öcalan’ın idamı, Kürtlerin ve devrimcilerin katledilmesi, işkence, tecavüz, yargısız infazlar vb. bir dizi faşist terör konusunda sessiz kalarak ne yaman bir demokrasi savunucusu olduklarını gösterdiler.

Siyasal islamın ve RP-FP’nin izlediği taktikler, gerilemesini engellemeye yetmedi. Süreç, inişli çıkışlı bir seyir izlese de MGK’nın istediği doğrultuda devam etti. 18 Nisan seçimleri, siyasal islamın politik inandırıcılığını yitirdiğini gösterdiği gibi, gerilemenin de net bir görünümü olarak ortaya çıktı. Fakat bu politik çizgide ısrardan başka bir olanakları ve tutunabilecekleri bir yol da yoktu. Seçim sonrasında da daha güçsüzleşmiş olarak aynı politik çizgiyi savunmacı temelde sürdürdüler. Meclisin açılışında, Merve Kavakçı’nın türbanlı açılış yapma isteği kapışmanın ve gündemin ana konusu oldu. MGK’nın sert tepkisi ve Ecevit’in “meclis devlete meydan okuma yeri değildir” şeklindeki sert açıklaması gerginliği tırmandırdı. Mecliste türban krizi “devlete meydan okuma” olarak değerlendiriliyordu. Süreç içerisinde bu sorun gündemden düşürüldü. Fakat FP türban sorununu politik malzeme yapma tavrını yine de sürdürdü. Hatta denilebilir ki, en önemli etkinliğini ve politik refleksini bu sorun üzerinde yoğunlaştırdı. Üniversitelerin açılmasıyla türbanlı öğrencilerin eylemi üzerinden bu politika sürdürüldü. Hizbullah operasyonunun başlatılmasıyla, türban eylemleri sessizce devreden çıkarıldı.

Hizbullah operasyonunun başlamasıyla diktatler yeniden siyasal islama yöneltildi. Faturanın kendilerine de çıkarılacağını, operasyonların değişik biçimlerde kendilerini de içine alacağını hisseden FP, Recai Kutan’ın çıkışıyla karşı atak yapmak istedi. Hizbullah’ın devletle ilişkisine atıfta bulunarak “tankları Sincan sokaklarına süreceğinize neden Hizbullah çetelerinin üzerine sürmediniz” açıklaması, belirli düzeyde politik

lumsal kesimlere seslendiği görüntüsü ve propagandası yapıldı. Bu değişim politikası geleneksel tabanda tepki yaratsa da, RP'nin hızlı yükselişi çatlak seslerin çıkmasını engelledi.

Bugün “emanetçi-icazetçi” vurgusuyla dolaylı biçimde tartışılan Erbakan'ın parti üzerindeki otoritesidir. Yenilikçilerin “partinin dışarıdan yönetilmesinin yanlışlığı”nı ifade etmesi, A. Gül'ün “emanetçi olmayacağı”nı dile getirmesi, Erbakan'a doğrudan olmasa da dolaylı bir başkaldırıdır, Erbakan'ı parti üzerindeki etkisini kırarak manevi bir lider durumuna getirme çabasıdır. “Gelenekçiler” ise “yenilikçiler”i, Erbakan'ın Gül'ün adaylığına onay vermediğini söyleyerek, “teammüllere” aykırı davranmakla, partiyi böldükleri, parti disiplinini zayıflattıkları ifadeleriyle suçluyorlar. Her ne kadar iki kesim de, partide böyle bir çatışmanın olmadığı, “hizmet yarışı”ndan söz edilebileceğini söyleseler de, gelinen aşamada iç iktidar mücadelesi iyice kızışmış durumda. İl kongreleri ve Gül'ün çeşitli il binalarına sokulmaması vb. bunu gösteriyor. Gizli kapılar arkasında, sessiz ve derinden yürütülen iç mücadele, kongrenin yaklaşmasıyla artık açıkta yürütülüyor. Şeriatçı basın da, kendi içinde saflaşarak sorunu değişik biçimlerde tartışıyor, islami sermayenin patronları MÜSIAD kongresinde “değişim” yanlısı ve “yenilikçiler”den yana tavır alarak, iç mücadeledeki yerlerini belirlediler.

FP içerisindeki iç mücadele, ikiden fazla güç merkezini ortaya çıkardı. “Yenilikçi” olarak ifade edilenler ise en fazla popüler ve en çok işlenenleri oldu. Bu kesim A. Gül, B. Arın, A. L. Şener gibi Milli Görüş geleneğinden yetişip gelen milletvekillerinin yanında; Ali Coşkun, A. K. Aksu, C. Çiçek gibi ANAP kökenli milletvekillerinden oluşuyor. Yenilikçilerin manevi liderliğini, siyasi yasaklı, kitle ve teşkilat üzerinde önemli bir etkisi olan Tayyip Erdoğan'ın yaptığı ifade ediliyor.

Yenilikçiler, politik yönelimlerinin özünü “reel politika yapacağız” diye açıklıyorlar. “Reel politika” ile anlaşılması gereken de, A. Gül'ün “referansım demokrasi, anayasa ve kanunlar olacaktır,” “laikliğe bağlı kalacağız” açıklamalarında karşılığını buluyor. Siyasal islamın gerilemesi

yalnızca fiziki değildir, aynı zamanda politik, ideolojik bir gerilemedir de. Bu gerilemeyi, RP'nin yerini alan FP'de görebiliriz. Ama esas olarak “yenilikçiler”in politikalarında somutlaşmıştır. 28 Şubat süreci, FP içerisinde kendi izdüşümü bir hizip yarattı. Amerika'nın kontrol edilebilir istikrarsızlık, ılımlı islam politikasının; MGK'nın siyasal islamı ehlileştirerek kontrol altına alan yöneliminin sonucu bu zemin üzerinden bir çatlağın ortaya çıkması oldu. “Yenilikçiler” FP'yi, sistemle bütünleşmiş, resmi ideolojiyle uyumlu bir yapı haline getirmeye çalışıyorlar.

Aslında “gelenekçiler”le, “yenilikçiler” arasındaki farklılık programatik görüşler üzerinde olmaktan çok, söylemde, üslupta, yaklaşımda ve imajdadır. Yoksa değişim sürecine giren yalnızca “yenilikçiler” değil, FP'nin bütünüdür. Medya da bu imaj ve yaklaşım sorunu üzerine hareket ediyor. A. Gül'ün, Erbakan'ın Libya gezisine karşı çıkmasından, Hülya Avşar'a hayranlığından, ılımlı yaklaşımlarından, ABD'yle ilişkilerinden, vb. dem vuruyorlar. Elbette “yenilikçiler”in yönelimleri ve hedefleri bir politik zemine oturmaktadır, “reel politika”, “yenilenme”, “değişim”, “kendi kendini yönetme”, “laikliğe önem verme”, “anayasa ve yasalar çerçevesinde davranma”, “demokrasiyi referans alma”, sistemle daha fazla bütünleşmeyi sağlayacak bu politik zeminin sihirli sözcükleridir.

FP bir taraftan kılıçların karşılıklı çekileceği 14 Mayıs'ta yapılacak kongreye hazırlanırken, diğer taraftan da Anayasa Mahkemesi'nin kapatma tehdidi altındadır. Genelkurmay'ın “irticai odak” olarak göstermesi ve diğer veriler, FP'nin de kapatılma ihtimalinin yüksek olduğunu gösteriyor. RP'nin yerini daha ılımlı ve kontrollü politikalarıyla FP'nin alması, anlaşılın, MGK için yeterli görülmedi. MGK'ya göre FP “RP'nin devamı irticai bir odak”tır. Buradan hareketle FP'nin kapatılması davası ile; 1) Siyasal islamın daha ılımlı, sistemle ve resmi ideolojiyle daha uyumlu bir çizgiye çekmek; 2) “Yenilikçi” kanadın parti içerisindeki etkinliğini artırmasına uygun zemin ve olanak yaratmak; 3) Siyasal islamın daha fazla gerilemesini sağlamak biçiminde özetlenebilir. Kapatma davasının sonuçlanması, kongreden sonraya bırakıldı. Belki de kongrede

ortaya çıkacak tablo FP'nin de kaderini belirleyecektir.

Ayrıca kongrede A. Gül ve “yenilikçiler”in Erbakan’a karşı söylem ve duruş içerisinde “zafer”le çıkmaları da zayıf bir ihtimal olarak gözüküyor. “Yenilikçiler” üzerine hesap yapanlar da zaten, yalnızca kongreyle sınırlı kısa vadeli bir hesap içerisinde değiller. FP'nin kapatılması da bu kapsamda bir yer tutuyor. Yine çok güçlü bir olasılık olmasa da, gelişmeler FP'nin parçalanması ve belirtilen çizgide yeni bir partinin ortaya çıkmasıyla da sonuçlanabilir. Fakat her durumda siyasal islamın gerilemesi, ideolojik/politik ve örgütsel biçimlerde devam edecektir. İç çatışmanın devamlılığı ve olası “yenilikçiler”in zaferle çıkması da siyasal islama kan taşımak şöyle dursun, FP'nin kan kaybetmesinin devamını sağlayacaktır.

Çıkan Sonuçlar ve Devrimci Görevler

Siyasal islam, gelinen aşamada hâlâ ciddi bir güçtür. Ve örgütlenme düzeyi, ideoloji ve politikalarıyla toplumsal gericiliğin temel ve güçlü odaklarından biri olma konumunu sürdürmektedir. Geniş kitleler nezdinde güvenilirliğini yitirmiş, gelişme olanakları ve potansiyeli sınırlanmış ve savunmaya çekilmiş olması bu gerçeği değiştirmiyor. MGK ve sistemle güncel olarak çatışmalı bir politik zemin üzerinde durmaları, onların toplumsal gericiliğin bir odağı olduğu, devrimci hareketin gelişmesinin önünde ciddi bir engel oluşturdukları gerçeğini de değiştirmiyor. Gerileyen bir güç olarak siyasal islamın varlığı, marksist leninist komünistlere bir dizi ideolojik, politik ve pratik mücadele görevini çıkarmaktadır. Siyasal islamın gerilemesi, bu karşıdevrimci, gerici güç merkezine karşı görevlerimizi hafifletmek şöyle dursun daha da ağırlaştırmaktadır.

Siyasal islam, kitlelerin düzene karşı tepki ve hoşnutsuzluklarının dinsel temelde istismarı üzerinden gelişti. Rejim karşıtı argüman, slogan ve şiarları kullandı. Devrimci örgütlenme ve çalışma yöntemlerini taklit etti. İşçi ve emekçi yığınları gerçek sorunlarından ve bu sorunların çözümünden uzaklaştırarak ilahi bir güce tapınmaya ve kadcerciliğe terk etti. Söylem ve sloganları üzerinden kitleler onu, düzen alternatifi olarak görüp değerlendirdiler. Kitlelere güven veren

politik bir seçeneğin olmaması/umutsuzluk içerisindeki kitlelerin düzene olan tepkilerini din istismarı temelinde sömürmeyi başararak politik olarak yükseldi. '91 sonrası revizyonist kampın çözülmesi ve burjuvazinin sosyalizme yönelik kapsamlı-politik saldırıları üzerinden, dinsel ideoloji bir kurtuluş umudu ve kapitalizmin alternatifi olarak görüldü/gösterildi. Emperyalist egemenler ve işbirlikçi diktatörlükler, kitlelerin düzen dışı tepkilerini siyasal islam ve milliyetçilik üzerinden yeniden düzene ve kapitalizme bağladılar.

Emperyalist strateji ve taktiklerin siyasal islam ve milliyetçilik politikasının, en fazla sonuç verdiği ülkelerden birisi de Türkiye ve Kürdistan oldu. Fakat geride kalan süreçte görüldü ki siyasal islam, rejim ve düzen alternatifi değildir. Bu düzenin bir parçasıdır ve devletçidir. Onlar daha belediyelerdeki uygulamalarıyla, “adil düzen”in bir sahtekarlık olduğunu göstermişlerdi. Binlerce işçiyi işten atarak, rant kavgasına girerek, islami sermayeye yeni rant alanları açarak, sömürü çarkının en azılı sürdürücüleri olarak, hakça ve eşitçe paylaşımından yana değil, kapitalist barbarlıktan yana olduklarını gösterdiler. Hükümet oldukları dönemde ve sonrasında da söyledikleri ve şiarlaştırdıkları her şeyin tersini yaptılar. Anti-ABD, Anti-siyonizm ve Anti-Batıcılık propagandalarıyla kitle desteği sağladılar. Hükümet olunca ilk işlerinden biri ABD'ye ziyarette bulunarak, bağlılıklarını gösterme, icazet ve kabullendirme çabası oldu. ABD ziyaretinde Erbakan'ın yanında “yenilikçi” A. Gül, vitrini oluşturuyordu. RP'nin hükümete gelmesi, efendi-uşak ilişkilerini değiştirmemiş, sadece figüranın değişmesini sağlamıştı. 28 Şubat süreci ve siyasal islamın gerilemesi, ABD emperyalizminin bölgesel stratejilerinden bağımsız değildi. Fakat onlar, R. Kutun'la ABD seferlerine devam ederek, ABD'den destek arama tutumlarını sürdürdüler. MGK'nın yönelimleri arttıkça dikkatlerini ABD'nin iki dudağı arasından çıkacak sözlere daha fazla kilitlediler. Yıllarca anti-siyonizmle, halkların ve kitlelerin siyonizme olan tepkisini istismar ettiler. Fakat İsrail'le stratejik askeri işbirliği anlaşmasını, “devletin al-i menfaatleri” için imzalamakta tereddüt etmediler. MGK, 28 Şubat kararlarını da, İsrail'le yapılan anlaşmayı da Erbakan'a imzalattı. 28

Şubat'la birlikte, siyasal islamın büyük kısmı bütünüyle evcilleşti. Devletçi ve sistem içi bir güç olduklarını gösterdi.

Siyasal islamın kitleler üzerindeki politik etkisinin gerilemesi, ortaya çıkan boşluğu devrimci, sosyalist şiar ve sloganlarla doldurma, devrimci politikanın ve eylemin aktif bir sorunu haline getirme görevini ivedileştirmektedir. Yıllarca siyasal islama oy veren, destek olan emekçi kitlelerin, bugün kendiliğinden devrimci kanallara yönelmesini beklememek gerekir. Bir taraftan, siyasal islamın teşhiri kesintisizce sürdürülürken, diğer taraftan, özgün ve somut politika ve yönelimlerle boşluk doldurulmalıdır. Siyasal islamın, demokrasi, insan hakları sahte söylemleriyle, kitleleri aldatmalarına da izin verilmemelidir.

Siyasal islama karşı mücadelede ilkeli ve sağlam ideolojik duruş da son derece önemlidir. İşçi sınıfı ve emekçi milyonlar, faşist MGK diktatörlüğü ile şeriatçı dinsel totalitarizm ve laik-şeriatçı karşıtlığı vb. biçimindeki somut görünüm arasında bir tercih yapmak zorunda değildir. Marksist-leninist politika, işçi sınıfı ve emekçileri bağımsız sosyalist politikalarla örgütleyerek seferber etmeyi başarmak zorundadır. Elbette yalnızca taraf olmamak da yeterli değildir. Bu son derece edilgen, hedefsiz ve iddiasız, geri bir politik duruş olurdu. Her iki güce karşı da mücadele, devrimci ve sosyalist politika ve eylemin konusu yapılmak zorundadır. Her somut durum ve gelişme üzerinden işçi ve emekçiler seferber edilmelidir. Laik-şeriatçı karşıtlığıyla rejim işçi ve emekçileri bölüp-parçalamayı, gerçek sorunlarından uzaklaştırmayı amaçladı. Bunda önemli oranda başarılı olduğunu da kabul etmek gerekir. Fakat bu, eski gücünü ve etkisini adım adım yitiren bir politika haline gelmektedir

Siyasal islama karşı güncel mücadelede iki yönde var olan sapmaya dikkat edilmelidir. Birincisi; siyasal islamın demokrasi, insan hakları vb. söylemleri, MGK ve generallerle aralarındaki mücadeleden hareketle onların devrim düşmanı, gerici ve düzen yanlısı olduklarını görmezden gelerek, 'devrimci taktik' adına eylem birliği yapma çizgisidir. Üniversitelerde tek tip ve başörtü sorununa karşı "Vatan"çıların ve EMEP'lilerin

birlikte hareket etme ve eylem birliği çabaları buna tipik örnektir.

İkincisi ise; siyasal islama karşı mücadeleyi faşist MGK diktatörlüğüne karşı mücadelenin önüne çıkarma çizgisidir. Bu, faşizme ve sermayeye karşı, devrimci görevlerden uzak durmanın da en kolay yoludur. Ve kaçınılmaz olarak, MGK solculuğu biçiminde rejime yedeklenmeyi getirmektedir. Aydınlik, Cumhuriyet, CHP, vb. başta olmak üzere kemalizmin değişik versiyonları MGK solculuğunun bayraktarlığını yapmaya devam etmektedirler. Sınıf içerisinde bu, MGK solculuğunun öncülüğünü DISK yapmaktadır. MGK solcuları, işçi ve emekçileri gerçek hedeflerinden ve gerçek gündemlerinden saptırıyorlar. Bununla da kalmıyor, MGK ve faşist Türk burjuva ordusu hakkında ilerici hayaller yayarak rejimi aklamakta ve ona kan taşımaktadırlar.

Bu politika, çok daha tehlikeli ve revaçtadır. Türk burjuva faşist devletinin yeniden yapılandırılmasında kemalizmin kitleler üzerindeki ideolojik, politik hegemonyasını yeniden örgütlemenin, güçlendirmenin aracına dönüşmüştür. Hangi görüngü ve söylemle ortaya çıkarsa çıksın bu çizgi faşizme yedeklenme çizgisidir. n

A. ÖCALAN VE UKKTH'NİN INKARI

PKK Genel Başkanı A. Öcalan; Imralı savunmasında Kürt sorununun sözde demokratik çözümünü temellendirirken, UKKTH ilkesinin geçersizliğini ileri sürüyor ve bunun bir “çıkılmaz” olduğunu ortaya koyuyordu. O, Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı ile ilgili olarak şunları söylüyordu: “70’lerde moda olan ve uygulandığında sadece ayrı devlet anlamında yorumlanan UKKTH gerçekten bu yorumuyla bir çıkmazdı. Kürdistan pratiğinde sorunu yokuşa sürme yanı ağır basıyordu... Ancak demokratik çözüm tarzının zenginliği karşısında ayrı devlet, federasyon, otonomi vb. yaklaşımların bile geri ve bazen çözümsüzlüğe yol açtığını pratikte görünce; demokratik sistem üzerinde yoğunlaşma, bana çok önemli geldi.” (1) PKK, “... reel sosyalizmin çözümlüğünden, demokratik çözüm tarzını çıkarabilmeliydi. ‘UKKTH ilkesi’ nin artık geçerliliğini yitirdiğini bilimsel-teknik değişimin aslında 17. yüzyıldan beri gelişmenin ürünü olan ulus-devlet anlayışını çözdüğünü, aynı sınırlar dahilinde demokrasiyi geliştirerek sınırlara hiç dokunmadan geliştirilecek bir çözümün daha gerçekçi olduğunu görmeliydi. Kısaca ‘70’ler programını bırakıp yeni bir programa ulaşmalıydı.” (2) Görüldüğü gibi Öcalan, dönme dolaşa UKKTH’nin geçerliliğini yitirdiğini anlatmaktadır. Bu durum-

da, bizim öncelikle UKKTH’nin ne olduğunu ve bundan ne anlaşılması gerektiğini ortaya koymamız gerekir.

UKKTH’den söz edilen her yerde, ezen ve ezilen, sömürgeci ve sömürge ulusların varlığından bahsedildiği çok açıktır. Ezilen, bağımlı ve sömürge ulusların, kendi siyasal kaderlerini tayin etmeleri, bağımsız bir ulus devlet olarak örgütlenmeleri zorla engellendiği için söz konusu yapılmaktadır. Bu ulusların, devlet olarak örgütlenmiş diğer bir ulusun egemen sınıfları tarafından bir devletin sınırları içinde zorla tutulmaları, baskı altına alınmaları ve kendine bağımlı kılınmaları söz konusudur. Ulusal kurtuluş hareketleri, tam da bu nedenle patlak verir ve gelişir. Ezilen ulusun ezen ulusun egemen sınıflarına karşı geliştirdiği ulusal “hareketlerin iktisadi temeli, meta üretiminin tam zaferini sağlamak için yurt içi pazarı ele geçirmek zorunda olması, aynı dili konuşan bir halkın yaşadığı bölgeleri siyasal bakımdan birleştirme zorunda olması gerçeğinde yatar”. (3)

Ezilen, bağımlı ve sömürge ulusların ayrılımları, ayrı devletler olarak örgütlenmeleri zorla engellendiği ve bir devletin sınırları içinde zorla tutuldukları ekonomik ve siyasal olarak ilhak edildikleri için bu zoraki birliğe karşı mücadele

de önemli bir demokratik ilke olarak “uluslararası demokrasi tarihi boyunca ve özellikle 19. yüzyılın ortasından bu yana ulusların kendi kaderini tayin etmesi teriminin tam olarak siyasal kaderi tayin etme, bağımsız bir ulusal devlet kurma hakkı anlamında kabul edildiği” (4) ve “UKKTH'nin, evrensel olarak yerleşmiş bir demokratik ilke” (5) olduğu ve bu ilkenin en tutarlı savunucularının marksist leninistler olduğu teorik ve pratik olarak gösterilmiştir. Devrimci proletarya, bir ulusun zorla bir devletin sınırları içinde tutulmasına karşı amansız bir mücadele yürütür. Çünkü bir ulus için, kendi kaderini tayin hakkını savunmak, onun ayrılma özgürlüğünü, kendi devletini kurma özgürlüğünü savunma anlamına gelir. Proletarya, “ulusal baskı üzerinde kurulmuş bir devletin sınırları sorununda emperyalist burjuvazi için çok ‘ tatsız’ olan bu sorunda susamaz. Proletarya, ezilen ulusların belli bir devletin sınırları içinde zorla tutulmalarına karşı savaşmalıdır, bu da ulusların kaderlerini tayin edebilmeleri uğruna savaştır”. (6)

UKKTH, ezilen bağımlı ve sömürge ulusların belli bir devletin sınırları içinde zorla tutulmalarına karşı onların ayrılma özgürlüğüdür, ayrı bir ulusal devlet kurma özgürlüğüdür. Ezilen ulusların ezen ulus burjuvazisine karşı savaşımını sosyalistler herkesten daha kararlı olarak destekler. Çünkü devrimci proletarya, zulmün her biçiminin en kararlı ve en amansız düşmanıdır. Ve ezen ulusun bütün ayrıcalıklarına karşı durur.

Ezilen ya da sömürge ulusların ayrılma özgürlüğünü savunmayanlar, ezen ulusun bütün ayrıcalıkları karşısında suskun kalmış veya teslim olmuş demektir. Bu, ezen ulusun ayrıcalıklarını ve egemen sınıfların başvurduğu bütün gerici ve karşıdevrimci yöntemleri onaylamak veya savunmakla bir ve aynıdır. Emperyalist ve kapitalist ülkeler tarafından gerçekleştirilen bütün ilhaklara karşı durmak UKKTH'yi savunmakla mümkündür. UKKTH ilkesi, ezilen ulusların başka ulusal sistemlerden, devletlerden siyasal bakımdan ayrılması ve ulusal devletler olarak örgütlenmesi hakkıdır, özgürlüğüdür. Proletarya bu hakkı sonuna kadar savunur ve destekler. “Biz, ancak serbest rızaya dayanan ve zorla kabul ettirilmeyen ilişkileri kabul ediyoruz. Her nerede uluslararası zora dayanan bağlar görürsek, biz

her ulusun ayrılma gereğini vaat etmeye asla kalkışmadan her ulus için kendi siyasal kaderini serbestçe tayin etme hakkını yani ayrılma hakkını azimle ve kayıtsız şartsız savunuruz.” (7)

Ezilen, bağımlı ve sömürge uluslara uygulanan ulusal zulme, ulusal boyunduruğa ve ezen ulusun ayrıcalıklarına karşı mücadele, ulusların kaderlerini tayin hakkının kararlıca savunulmasından geçer. Bu hakkın savunulmaması ve reddi, ezen ulus milliyetçiliğine, şovenizme karşı mücadeleyi de yadsır ve bundan kaçınma sonucunu doğurur. UKKTH'yi benimsemek ve bunun için direnmek, gerçekten uluslararası zora dayanan bağları reddetmek ve ulusların ve dillerin tam hak eşitliğini savunmak demektir. Zora dayanan birliğin yerine gönüllü birliği geçirmektir. UKKTH'yi reddetmek, uluslararası eşitliği ve gönüllü birliği de reddetmektir. Ulusların kaderlerini tayin etme özgürlüğünü, bir ülkeyi bölmek istediğimiz ya da küçük devletler düşlediğimiz için değil, aksine, demokratik ve enternasyonalist bir temelde büyük devletlerden ve ulusların gönüllü birliğinden ve kaynaşmasından taraf olduğumuz için savunuyoruz. Kendi kaderini tayin etme özgürlüğü olmadan, ulusların tam ve gönüllü birliği ve kaynaşması da sağlanamaz. Ayrılma özgürlüğünün savunulmaması, kaçınılmaz olarak ezilen ulusun daha da ezilmesini beraberinde getirir.

UKKTH, sloganının özerklik, federasyon veya kültürel özerklik olarak çarpıtılmasına karşı da marksist-leninistler, ısrarla ulusların ayrılma özgürlüğü, kendi bağımsız devletlerini kurma özgürlüğü olduğunu savunur ve açıklar. Devrimci proletaryanın ayrılma özgürlüğünü savunması demek, her zaman ve her koşul altında ulusların ayrılmasına destek vereceği anlamına gelmez. Ulusların ayrılma, ayrılıp kendi bağımsız devletlerini kurma özgürlüğü ile her koşulda ayrılığı savunma ve ayrılık lehinde tutum alma ve bunu destekleme birbirine karıştırılmamalıdır. Ayrılma özgürlüğü, her ulusun kendi kaderini kendi rızasıyla tayin etme özgürlüğüdür ve ezilen ulusların bağımsız devletler biçiminde, yaşama hakkı olarak ele alınmalıdır. Komünistler, bir ulusun ayrılma istemine proletaryanın sınıf mücadelesi açısından bakarlar. Devrimci proletarya için belirleyici olan şey, işçi sınıfı hareketinin devrimci

siyasallaşması, işçi sınıfının bilinç ve örgütlülük düzeyinin gelişmesi, burjuvaziye karşı güçlenmesi, devrim ve sosyalizm doğrultusunda eğitilmesidir. Eğer proletaryanın sınıf savaşımını geliştirecekse komünistler, bir ulusun ayrılmasını pratik olarak desteklerler. Yok eğer proletaryanın gelişmesini, burjuvaziye karşı savaşımını ve sosyalizm yönünde eğitilmesini zayıflatıyor ve engelliyorsa, o durumda devrimci proletarya bu ayrılığı desteklemez. Ezilen bir ulusun ayrı bir devlet kurmasının gerekli ve kaçınılmaz olup olmadığını çok önceden belirlemek olanaklı değildir. Bu, bugünden değerlendirilemeyecek pek çok etmene bağlıdır. O nedenle bugünden olasılıklar üzerine boş bir tartışma yürütmek yerine, ezilen sömürge ulusun ayrılma özgürlüğünü savunmak, ayrı bir devlet kurma hakkı için mücadele etmek yaşamsal bir sorundur, devrimin temel bir sorundur.

Öcalan, UKKTH'nin çıkmaz olduğunu ve geçerliliğini yitirdiğini söylemekle, gerçekten ezilen ve sömürge ulusların ayrılma özgürlüğünü, kaderini tayin hakkını yadsıyor. Öcalan, sömürgeci boyunduruğa karşı ulusal devrimci savaşımın yenilmeye mahkûm birer “umutsuz çırpınış” olduğunu söyleyerek, ulusal savaşımın başarı şansının olmadığını/ olamayacağını öğütüyor. Daha geçen yüzyılın başlarında Lenin yoldaş, ulusal kurtuluş savaşlarının umutsuz birer çırpınış olduğunu söyleyenlere şu yanıtı vermiştir: “... Küçük bir devletin bir deve karşı savaşı umutsuz bir çırpınıştır yollu yapay görüşe, umutsuz bir savaş gene de bir savaştır görüşüyle karşılık verilmelidir. Üstelik ‘dev’ ülkelerin içinden işleyen belli bazı öğeler -örneğin devrimin patlak vermesi- ‘umutsuz’ bir savaşı ‘umut dolu’ bir savaşa dönüştürebilir.

‘Ulusal savaşlar artık olanaklı değildir’ yollu görüş yalnızca teorik yönden hatalı olduğu için değil ama 3. Enternasyonal’in bayağılaştırılmamış bir Marksizm temelinde kurulmasının olanak çerçevesinde olduğu bir sırada ‘sol’un marksist teoriye karşı hafif meşrep bir davranış göstermesi anlamsız bir şey olduğu için, bu hatalı görüş üzerinde ayrıntılarıyla durduk. Ne var ki bu hata, pratik siyaset yönünden de çok zararlıdır. Çünkü gerici savaşlar dışında hiçbir savaş olmaz iddiasında bulunduğu için bu görüş saçma bir ‘silah-

sızlanma’ propagandasına yol açmaktadır. Bu görüş, ayrıca ulusal hareketlere karşı daha da gülmünç ve tepeden tırnağa gerici vurdumduymazlığa da yol açmaktadır... Emperyalist devletlere karşı ulusal savaşlar yalnızca olası ve olanaklı değildir, ama aynı zamanda kaçınılmaz bir şeydir, ilericidir. (8)

Lenin yoldaşın eleştiri ve tespitleri bugün de yakıcılığını ve güncelliğini koruyor. Öcalan’ın ulusal devrimci savaşlar artık olanaklı değildir görüşü, 20. yüzyılın başında 2. Enternasyonal’in dönemleri tarafından savunulmuş, ancak marksistler tarafından yerle bir edilmiş ve yaşamın gerçekliği karşısında ne denli gerici bir savunu olduğu açığa çıkmıştır.

Ezen ve ezilen uluslar oldukça ulusal savaşlar da kaçınılmaz olacaktır. Sömürgeci boyunduruğu parçalamayı ve özgür bir ulus olarak gelişmeyi amaçlayan ulusal savaşlar, emperyalizme, ezen ulus hakimiyetine ve sömürgecilik zincirlerine yöneldiği için haklı, ilerici ve devrimcidir. Sonuna kadar desteklenmeyi hak eder. Ezilen uluslar, sömürgecilik ve bağımlılık zincirini ancak, ulusal devrimci savaşım yoluyla parçalayabilir ve ulusal özgürlüğe kavuşabilirler. Bu savaşım olmadan ezen ulusun burjuvazisi sömürgeleştirdiği ulusları baskı ve zorbalıkla elde tutmaya devam edecek ve ezilen ulus, ezen ulusun bütün ayrıcalıklarına boyun eğerek, ona kölece bağımlıktan kurtulamayacaktır. Sömürgeci devletlerde baskı ve zor rejimleri egemendir ve tepeden tırnağa antidemokratik bir karaktere sahiptir. Bugüne kadar emperyalist kapitalist egemenlik ilişkileri söz konusu olduğunda, ezilen, bağımlı ve sömürge uluslar -bir iki istisna hariç- ulusal savaşları başarı ile tamamlayarak ulusal özgürlüklerini elde etmiştir. Kapitalist-emperyalist sistem ve sömürgecilik var olduğu sürece de bu böyle olacaktır.

Öcalan, UKKTH'nin çıkmaz ve geçersiz olduğunu ilan ederken “... ayrı ayrı ve hele birbirlerine karşı ulusal hareket düzenlemek, tam o dönem emperyalizmi, Britanya’nın başını çektiği ‘böl yönet’ politikasının kurbanı olmak anlamına gelirdi” (9) diyor. Söz konusu ettiği, ‘20’lerdeki Kürt ayaklanmaları olmasına karşın, Öcalan, yeni çizgisini teorize etmek ve kabullendirmek için burjuvazinin ve bütün yordakçılarının bu kirli

silahına sarılmaktan sakınmıyor. Emperyalizme, ilhaklara ve sömürgeci tahakküme her nerede başkaldırılmışsa, burjuvazi ve hempaları, “yabancı güçler”, şu ya da bu devletin veya emperyalizmin “bir oyunu” yaygarasını koparmışlardır. Geçmişten günümüze nerede ulusal savaşlar patlak vermişse, o ülkenin burjuvazisi ve “anavatan savunucuları”, ulusal hareketlerin haklılığına gölge düşürmek ve sömürgecileri kaybetmemek uğruna sıkı sıkıya bu demagojik söyleme sarılmışlardır. Gerçekte ise, emperyalizmin böl-yönet politikası, halkları birbirine düşman etme, parçalama ve kırdırma politikasıdır. Bu ise, ancak ulusal özgürlüğün olmadığı, bir ulusun bir diğersinin aleyhine ayrıcalıklara sahip bulunduğu, tam eşitliğin sağlanamadığı ülkelerde yaşam bulmaktadır. Amacı bu yolla ulusları kendine bağlayarak halkları kurtuluş yolundan alıkoymaktır. Çünkü “gerek dış politikada gerek iç politikada emperyalizm demokrasiyi ihlal etme, gericilik kurma eğilimindedir. Bu anlamda emperyalizm genel olarak demokrasinin, onun istemlerinden yalnızca birini yani ulusların kendi kaderlerini tayin isteminin değil tüm demokrasinin su götürmez biçimde ‘yadsınması’dır” (10). Yine “emperyalizm her yere özgürlük değil egemen eğilimi götüren mali sermayenin ve tekellerin çağıdır. Bu eğilimin sonucu ise şöyle olmaktadır: Siyasal rejim ne olursa olsun her planda gericilik ve bu alanda mevcut uzlaşmaz karşıtlıkların aşırı ölçüde yoğunlaşması, aynı biçimde ulusal baskı ve ilhak eğilimleri de, yani ulusal bağımsızlığın bozulması da özellikle yoğunlaşmaktadır. Çünkü ilhak, ulusların kendi kendini yönetme hakkını çiğnemesinden başka bir şey değildir” (11). Onun içindir ki, ulusların kendi kaderini tayini uğruna giriştikleri mücadele, dünya gericiliğinin merkezi olan emperyalizmin çıkarına değil, aksine ona karşı söylenmiş ilerici, demokratik ve devrimci bir nitelik taşımaktadır.

A. Öcalan, ulusal devrimci savaşımı tasfiye etme uğruna çağın bile değiştiğini söylemekten sakınmadı. Yeni çizgisine teorik bir temel hazırlamak isteyen Öcalan, 7. Kongreye gönderdiği 4 Aralık 1999 tarihli “Politik Rapor”da şöyle buyuyor: “Kongresinizde kapsamlı bir dünya ve bölge değerlendirmesi yapacağınız açıktır... Artık 21. yüzyılda demokratik değer yargılarının ölçü-

lerinin hakim olduğu bir çağ değerlendirmesi doğrudur. Sorunların daha da karmaşıklaşması kadar, çözüm yollarının barış ağırlıklı demokratikleşme ve insan haklarına dayalı olarak geliştiği de o denli açıktır. Ortaçağa toprak hakimiyeti, yeni çağa sermaye hakimiyeti çağı demek ne kadar doğruysa; bu içine girilen çağa da ‘postmodern değil’ insan hakları ve demokrasi çağı denilse yeri olacaktır”.(12) Görüldüğü üzere Öcalan, bilimi temel alarak ve bilimsel kaygılardan hareket ederek değil, bir devrimi, ulusal kurtuluşçu bir devrimci çizgiyi tasfiye etme planına haklılık kazandırmak için bir gerçek olan emperyalizm ve proleter devrimler çağını bir tarafa atmış, onun yerine “insan hakları ve demokrasi çağı”nı koymuştur.

Daha yüzyılın başında, Lenin çağımızın, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının temel çizgilerini tahlil ederek, “çağ” tanımlamasının ne anlama geldiğini belirtiyordu. “Emperyalist Ekonomizm” adlı eserinde, Kievski’nin “çağ” konusundaki bayağılığını ortaya koyarken “... Bir çağa, tipik olmayan büyük ve küçük, bazısı ileri bazısı geri ülkelere özgü, çeşitli görüngülerin ve savaşların toplamını içerdiği için çağ denir” diyordu. Emperyalizm ve proleter devrimler çağının “çeşitli görüngüleri” bakımından değişen nedir? Evet, yüzyılın başından günümüze çağımızı karakterize eden unsurlar bir dizi niceliksel değişikliğe uğramıştır. Fakat bütün bu niceliksel değişiklikler, çağın değiştiğini göstermez. Emperyalizm çağına karakterini veren tekelleri kapitalizm ya da tekellerin egemenliği çok daha ileri düzeylere ulaşmış; dünyanın hegemonya ve nüfuz alanlarına göre paylaşım mücadelesi yeni biçimler altında devam etmiş; birkaç emperyalist devletin dünyanın büyük bölümünü klasik sömürgeciliğin yerini alan yeni sömürgeci ilişki ve bağlarıyla köleleştirilmesi ve yağmalaması daha kapsamlı biçimlerde varlığını korumuştur.

Burjuva demokrasi de nihayetinde, siyasal zorun somut örgütlenme biçimlerinden biri olarak emekle sermayenin uzlaşmaz karşıtlığı koşullarında sınıflar üstü değil, tekelleri burjuvazi ve onun işbirlikçileri için bir demokrasidir. Revizyonist blokun yıkılmasıyla, kapitalist dünya bütünlüğünün, ABD’nin önderliğinde sağlandığı ve Ekim Devrimi öncesi koşullarla paralel bir görüntüye

kavuştuğu bu koşullarda; emperyalist baskı ve sömürü zincirinin “zayıf halka”larından kırılarak, insanlığın özgürlük ve sosyalizm yönünde ilerleyişinin önünü açmak, ülkemizin ve bütün dünya devrimcilerinin temel görevidir. Bu zincirin en zayıf ve kırılmaya en yakın adaylarından biri durumunda olan Kürdistan -ve Türkiye- devrimini YDD'ye entegrasyon yönünde tasfiye etmek “Demokrasi Çağı” türünden bayağılıklara sığdıramayacak kadar büyüktür.

A. Öcalan'a göre, ABD, AB ve diğer emperyalist-kapitalist ülkeler insan haklarına ve demokrasiye dayalı bir dünya yaratmaya soyunmuşlardır. Zaten SSCB'nin ve Doğu blokunun yıkılışı demokrasinin galebe çalması değil miydi? Batı ülkeleri de demokratik rejimlerle yönetiliyor mu? Bütün diğer devletler de Öcalan'ın keşfettiği ancak henüz kimsenin ayak basmadığı “Postmodern” çağa zaten uyum sürecine girmiştir. O halde, dünyanın zalimleri, efendileri bir değişim geçirmiştir: “En büyük askeri güce sahip devletler, ilginçtir daha çok bu yeni çözüm yöntemini kendi ülke ve rejim çıkarlarına dayalı olarak geliştiriyorlar. ABD, AB başta olmak üzere insan hakları ve demokratik adımlarla kendi çıkarlarını da esas alarak dünyayı şekillendirmek istiyorlar” (13) diyor Öcalan. Emperyalizmi şirin gösteren, kapitalist-emperyalist dünyanın ekonomik, siyasal, askeri gerçeklerini tersyüz eden, ekonomik toplumsal gelişme yasalarını hiçe sayan bu teori, yalnızca uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarını yadsımak için değil “etnik, dini, ulusal” bütün çelişkilerin YDD bünyesinde “uzlaşma” ve “barış” içinde çözüleceğini mutlaklaştırarak ulusal ve toplumsal devrimlerin geçersiz ve imkansız hale geldiklerini ispatlama gayretkeşliğinin ürünü olarak geliştirilmiştir. Öcalan savunmasında UKKTH'yı “geçersiz” ilan ederken, kendi çözümünü ortaya koyuyordu. Öcalan burjuva pasifistlerini, Proudhoncuları, Kautskyleri ve hatta İkinci Cumhuriyetçilerin de gerisine düşerek şunları söylüyor: “demokratik sistemler, ülkelerinin siyasal sınırları kadar devlet varlıklarıyla da fazla bağlantılı değildir ve uğraşmazlar. Asıl uğraşları, toplumsal gruplar, bireyler, onların çıkar ve özgürlük, eşitlik düzeyleriyle partileşme, iktidarla bağlantılanma, çıkma ve düşmenin kurum ve kurallarıyla bağlantılıdır. Ülke sınırları veridir. Onun içinde demok-

ratik siyaset yapılacaktır. Zorlama, demokrasiyi zora sokar, devletin varlığıyla birliğiyle uğraşamaz” (14).

Anlaşılabileceği gibi Öcalan, demokrasi mücadelesinin, yani demokratik istemler uğruna mücadelenin, yani demokratik istemler de dahil- ülkelerin (siz devletlerin diye okuyun) sınırlarına dokunmadan ve burjuva sınıfın devletini yıkmayı hedeflemekten, burjuva egemenlik ilişkilerine tabi olarak, izin verdiği ölçülerde yasal-siyasal gruplar, partiler halinde örgütlenerek, parlamentarist bir çizgide, mevcut kurum ve kurallara bağlılık temelinde ve o devletin sınırlarını bu mücadelenin, meşru alanı kabul ederek hareket edilmesini ve asla zora başvurulmaması gerektiğini savunuyor. Faşist rejimin siyasal temsilcilerinin, generallerinin, polis şeflerinin, holding sahiplerinin ve kiralık kalemlerinin koro halinde onyıllardır söyledikleri “devletin varlığıyla da birliğiyle de uğraşılmaz” argümanını diline pelesenk etmiş olan Öcalan, düzeni kutsamakta düzenin gerçek sahiplerinden hiç de geride kalmamaktadır.

Öcalan, bütün bu zırva ve gerici savunuları, Kürt devrimini baştan aşağı tasfiye etmek için ileri sürmüştür. Yine bunlarla, Kürt sorununun devrimci çözümünü reddettiği için, devrimi tasfiye etme yolunda, yürünecek çizgiyi düşüyor. O, böylece Kürt sorununu faşist rejimin (ki Öcalan Demokratik Cumhuriyet diyor) kurum ve kuralları çerçevesinde yasal-siyasal bir güç olarak örgütlenerek çözüleceğine, Kürt savaşçıları ve Kürt halkını inandırmaya çalıştı. Yalnızca yirmili-otuzlu yıllardaki Kürt ayaklanmalarını değil, PKK tarafından onbeş yıl boyunca yürütülen UKM'nin de büyük bir hata ve kayıp olduğunu söyleyerek, Kürt ulusunun geçmişte de, bugün de şunu yapması lazım geldiğini söylüyor ve dayatıyor; “yapılması gereken ve onun ortak vatan gerçeğini tartışmasız kavramak, kabul etmek, onun içinde Atatürk kişiliği de dahil toplumsal sorunların daha demokratik çözümünü TBMM'de tartışarak, gerektiğinde gruplaşarak asla geriye ve ayrılıkçılığa düşmeden gerektiğinde aynı cumhuriyet, Misak-ı Milli esaslarına bağlı ama daha demokratikleştiren, çözümlerde bunu birçok toplumsal birime taşıyan, gerek yeni parti ve ittifaklarını da deneyerek, birçok Avrupa devletinde yapıldığı gibi demokrasiyi yaygınlaştırarak cumhuriyet

devrimciliğini demokratik devrimlerle ilerletmek demokratik cumhuriyete götürmekti. Doğrusu, ama halen başarılmayanı da budur”(15). Öcalan, emperyalist-kapitalist sistem içinde önemli bir yer tutan TC devletini demokratik cumhuriyet olarak nitelerken, PKK'yi ve Kürtleri, bu demokratik cumhuriyete entegrasyona razı ederek, Kürt sorununun bu temelde çözüleceğini iddia etse de, sömürgeci bir devlette ezilen ulusun özgürlüğü ne kadar ham hayal ise demokratik cumhuriyet de bir o kadar gerçekleşmeyecek bir şeydir.

Ulusal sorundaki reformist çözüm programı, ezen ulusun bütün ayrıcalıklarına son vermez, ezilen ulus üzerindeki faşist ve sömürgeci zorbalığın tüm çeşitlerini ortadan kaldırmaz. En nihayetinde kötülükleri azaltır, ama onları yok etmez, edemez. “Savaşların sona erdirilmesi, uluslararası barış, yağmaya ve zora son verilmesi -bütün bunlar bizim idealimiz ama bu ideal doğrudan ve ivedi bir devrim çağrısının eşliği olmazsa burjuva safstacıların yığınları ayartmasına yarar... Böyle bir propaganda için ortam hazırdır. Böyle bir propaganda için; insanın gereksindiği tek şey, devrimci çalışmayı hem doğrudan doğruya (hatta ilgili makamlara bilgi aktarmaya varıncaya dek) hem dolaylı olarak önlemeye çalışan oportünistlerle, burjuvazinin dostlarıyla ilişkiyi kesmektir” (16).

Bugün, Öcalan'ın devrime sırt çevirmesi neticesinde ortaya sözde attığı çözüm önerileri bütün burjuva safstacıları tarafından mal bulmuş mağrubi gibi sahiplenilmekte ve Kürt aldatmak için ağız birliği etmişçesine davranmaktadırlar. Lenin, şöyle diyordu: “... Kautsky temel sorundan, emperyalist burjuvazinin tartışmasına izin vermeyeceği temel sorundan yani ulusların ezilmesi üzerine temellendirilmiş devlet sınırları sorunundan kaçınıyor. Burjuvaziye hoşnut edebilmek için en temel şeyi programından atıyor. Proletarya yasallığı çerçevesi içinde kaldığı ve devlet sınırları sorununda burjuvaziye ‘sessizce’ baş eğdiği sürece, burjuvazi her türlü ‘ulusal eşitlik’ ve dilerseniz ‘ulusal özerklik’ sözü vermeye hazırdır” (17). Kautsky, eski bir marksist olarak sosyalizme ve proletaryaya ihanet ederek burjuvazi için “anavatan savunuculuğu”na soyunmuştur. Günümüzde de bir dönem Kürdistan devrimini yöneten PKK önderi Öcalan, Kürdistan devri-

mine sırt çevirerek “ortak vatanda, ortak cumhuriyette demokratik birlik” savunusu temelinde, Türk hakim sınıflarına baş eğerek berbat bir reformculuğa saplanmıştır. Türk burjuvazisi, bırakalım ulusların kendi kaderini tayin istemini, federasyonu veya özerkliği, Kürtlerin varlığını dillendirenlere karşı bile, her türlü faşist yöntemi uygulamaktadır. “Silahlı mücadeleye son verdik, mevcut rejimin kurum ve kuralları çerçevesinde yasal bir siyasal güç olarak yerimizi almak istiyoruz” diyen PKK gerçeği karşısında da Kürt devrimini yenilgiye sokarak başaşağı çevirmenin verdiği rahatlıkla, bizzat Türkiye Başbakanı, Öcalan'ı siyasal bir ceset olarak değerlendiriyor ve yenildiniz, gelin hepiniz teslim olun ve bizden aman dileyin çağrısını yapıyor. Nerede ortak vatan, nerede ortak cumhuriyet, nerede demokratik birlik? Kürdistan'ın sömürge statüsüne ne oldu? Kürdistan ne zaman sömürge olmaktan kurtuldu? Türk burjuvazisi hangi zaman Kürtlerin ulusal haklarını tanımaya, Kürt ve Türk ulusları arasında eşitliği sağlamaya ve faşist sömürgeci zorbalığı sona erdirmeye yöneldi? Kürt olmak tek başına büyük bir suçken burjuva yasallığına sığınmak kurtuluş mu?

Öcalan savunmasında ve sonrasında hep Kürt sorununun barışçı çözümünden ve devletle barışmaktan söz etti. Ezilen, horlanan ve kirli savaşın esas yükünü omuzlayan Kürt halkı başta olmak üzere, Kürt ve Türk halkları barışa, kardeşliğe, demokrasiye hava ve su kadar ihtiyaç duymaktadır. Barış talebi, bu nedenle emekçi yığınların yakıcı bir talebidir. Ancak, iki ulustan emekçilerin barış isteminden liberal reformcu emellerine varmak için yararlanmak isteyenler, halkı aldatmakta ve kötü bir oyun oynamaktadır. Çünkü laflarla ve vaatlerle gerçekleştiremeyecek olan demokratik bir barış ortamı, Kürt ulusunun ayrılma özgürlüğü dahil bütün demokratik istemler, ancak, gerçek bir halk demokrasisinin ürünü olabilir. Kürt ulusu üzerindeki faşist sömürgeci boyunduruğu en iyi perdeleyen ve şirin gösteren; umutsuz bir barış çığırtkanlığından, aldatmacasından başka bir şey değildir. Lenin'in dediği gibi, “emperyalist sistemde yalnızca UKKTH değil, siyasal demokrasinin tüm istemleri ancak kısmen ‘gerçekleştirilebilir’ ve o da ancak çarpıtılmış bir biçimde ve istisnai durumlarda” (18).

Öcalan, Başkanlık Konseyi'ne yazdığı 15 Kasım '99 tarihli mektupta "tavrimin uzlaşmacı olduğu açıktır ama unutmayın ki politikanın yüzde doksan dokuzu uzlaşmaya dayanır. Kendisi uzlaşma ihtiyacından doğar. Hele çağdaş demokratik politika uzlaşmanın ürünüdür" (19) diyerek, bir yandan, uzlaşmacılığı politik bir hat düzeyine çıkarırken, öte yandan, Türk hakim sınıflarıyla teslimiyet şeklinde ifadesini bulan uzlaşıcılığına karşı gelişen, gelişebilecek olan eleştirileri, güvensizlikleri bertaraf ederek, PKK'yi Türk sömürgecilerle kötü ünlü uzlaşmasına kurban etmek istiyor. Tabii ki ulusal ve toplumsal devrimler seyri içinde hiç uzlaşma olmayacak diye birşey söylemek saçma olur. Nasıl ki sınıf savaşımı içinde her türden uzlaşmayı reddetmek, sınıf savaşımının gelişmesini ve başarıya ulaşmasını engelliyorsa, uzlaşmacılığı politik bir hat düzeyine çıkarmak da sınıf işbirliğine ve devrime sırt çevirmeye götürür. İki tür uzlaşma vardır; nesnel koşulların zorunlu kıldığı ve devrimci özveriyi, savaşımı sürdürme iradesini hiçbir biçimde azaltmayan uzlaşmalar ve "ihanet uzlaşmaları". Aralarındaki fark, yerle gök kadar büyük ve bir o kadar nettir. Politika da uzlaşmanın ürünü değildir. Politika "toplumsal sınıf, parti, grupların sınıfsal çıkar ve amaçlarının belirlendiği etkinliklerle devlet organlarının ya da tümünden devletin toplumsal ve ekonomik yapısının yansımaları olan etkinliklerdir. Politika ekonominin yoğunlaşmış ifadesidir... politika kavramı hem amaç ve görevleri hem de araç ve yöntemleri kapsar. Amaç ve görevler toplumsal sınıfların, partilerin, grupların ulaşmak istedikleri yer, çözümlemek istedikleri şeylerdir; güç ve yöntemler ve ulaşılmak istenen yere varmada başvurulacak yollardır". (20)

Demek ki, politika, uzlaşmanın ürünü değil, aksine farklı toplumsal sınıfların ve güçlerin varlığını ve bunlar arasındaki karşıtlığın ürünüdür. Ve sınıfların karşıt istemleri ve çıkarları ihtiyacına dayanır. Buradan görülmesi gerekli olan şey, farklı sınıfların, partilerin, grupların farklı amaçları, görevleri, çözmek istedikleri farklı sorunların varlığıdır. Ve onlar, bu amaçlarını elde etmek için yine amaçlarına bağlı araç ve yöntemleri kullanırlar. Birbirine karşıt güçlerin amaç birliği yoktur. Ve onlar, amaçlarına varmak için birbirleriyle kıyasıya bir mücadeleye tutuşurlar.

Sömürgeci devletle, sömürgeleştirilmiş ulus arasında uzlaşmaz bir karşıtlık olduğundan, bunların amaçları ve çözüm yol ve yöntemleri de birbirine karşıttır. Ve birinin diğerini hedef almasını gerektirir. Politikanın uzlaşma ihtiyacına dayandığı fikri, sömürgeci burjuvaziye hoş görünme, yaltaklanma, saldırılar karşısında devrimci sağlamlılık gösterememe ve yığınları aldatma temelinde ortaya atılmıştır. Tutarlı devrimciler ve komünistler, Lenin'in şu belirlemesine hep bağlı kalmak durumundadırlar: "Tarihin her özel ya da özgül anında karşımıza çıkan pratik-siyasal sorunlarda, devrimci sınıf için uğursuz oportünizmi cisimleştiren, kabul edilmesi olanaksız, ihanet niteliğindeki uzlaşmaları ayırt etmek ve bütün güçleri bunların teşhir edilmesine, bu uzlaşmalara karşı mücadeleye yoğunlaştırmak önemlidir" (21)

Öcalan'ın "çağdaş demokratik politika" olarak ileri sürdüğü şey, sömürgeci TC devleti ve emperyalizm lehine uzlaşma üzerine kurulu Kürt sorununun "demokratik çözüm" programı ve stratejisinin öngördüğü politikadır. Kürt devrimini tasfiye edip Kürt ulusunu, Türk sömürgecilerinin insafına terk ettiği için sözünü ettiği uzlaşma, Kürdistan devrimine ve Kürt halkına ihanet niteliğindeki bir uzlaşmadır. Uzlaşmaları pratik siyasal sorunlar karşısında başvurulacak bir taktik manevra olarak değil de, temel bir taktik politika ya da strateji düzeyine çıkarmak, devrimci politikadan vazgeçmek ve burjuva politikaya saplanıp kalmaktır. "Sorun bu taktiği (uzlaşma taktiğini-SP) proletaryanın genel olarak bilincini, devrimci ruhunu, savaşma ve yenme yeteneğini düşürecek değil, yükseltecek biçimde uygulamayı bilmektir".(22).

Öcalan'ın savunmasında ileri sürdüğü ve 7. Kongre'de PKK'nin yeni programı haline gelen, sömürgeci hakim sınıfların icazeti ile düzen içinde kendine yer açma politikası, ulusal devrimci savaşım içinde gelişmiş olan Kürt halkının ulusal bilincini dumura uğratmakta, devrimci ruhunu köreltmekte, savaşma yeteneğini ve savaşçı gücünü ortadan kaldırmaktadır. PKK'nin içine girdiği, kendini ve Kürdistan devrimini tasfiye etme hattı, açıktır ki, uzlaşmanın ötesinde bir teslimiyete dayanıyor. Öcalan, teslimiyet çizgisini gerekçelendirip inandırıcı olmaya çalışırken, öyle düşünceler ileri sürüyor ki, YDD'nin değme savunucu-

larını bile hayıflatacak cinsten. Öcalan, 25 Ekim '99 tarihli "İmralı Notları"nda şunları söylüyor: "Bu sistem harmanlanışı içinde yerini bulman gerekir. Sosyalizmi kurarsın, liberal demokrasiyi denersin, senin en temel meselen ulusal meseleyi çözersin. PKK'nin eski programı soğuk savaş döneminin programıdır. UKKTH eskisi gibi uygulanamaz, bloklar anlamında dünyada destek kalmadı. Artık Vietnam toplumsal kurtuluş hareketleri gerçekleşemez. Kaldı ki ABD'nin farklı tarzları var. İnsan hakları ve demokratikleşmeyi öngören yaklaşımlar da var. Bunları görmemezlik edemeyiz. Demokrasi genişletilerek bu sorunun çözülmesi, kültürel haklar, kimlik sorunu bu çerçevede çözülebilir. Eski sistem yerine YDD var, ama ABD güçlü gibi görünüyor. Fakat Çin ve Avrupa da var. Sen bunu görmezden gelemezsin. Buna uygun çözüm getireceksin. PKK, programını aşıp yenileyecek, YDD gerçek değil mi? Marksistlerin bir görevi de somut durumun somut tahlilini yapmak değil midir? Biz ilk programımızda farklılıklarımızı yaratmayı hedefledik. Farkı yarattık. Kürt kimliği ortaya çıktı, kabul edildi. Ayrılıkçılık da ortadan kalkıyor. Zaten bunu dayatmanın da anlamı yok. Dünya çapındaki gelişmelerle bağlantılı olarak demokratik çözümde uzlaşma zemini yaratılmıştır. Bu, sosyalizmin demokratikleştirilmesidir. SSCB demokrasiyi geliştiremedi, ABD ve batı geliştirdi. Bundan onlar kârlı çıktı." (23)

Öcalan hiçbir tartışmaya mahal bıraktırmayacak tarzda, emperyalist-kapitalist sistemin yapılandırılması içinde PKK'nin ve Kürtlerin yerini almasını savunuyor. O, geçmişten günümüze emperyalist kapitalist sistemde kendine yer bulamayan ve ulusal varlığı bile inkar edilen Kürt ulusunun, YDD içerisinde gecikmiş olan yerini almasını istiyor. Sanki, bugüne kadar, Kürt ulusunu paramparça eden, sömürgeleştiren, asimilasyona ve jenoside tabi tutan ve Kürt ulusunun varlığını bile tanımayan bu sistem değilmiş gibi. Öcalan için, sosyalizm mi olur, liberal demokrasi mi olur bunun hiçbir önemi yok. Burjuvazi demokrasisi üzerine taşıdığı umutlarını, beklentilerini dillendiriyor. Tabi Sosyalizm mi, kapitalizm mi sorusuna, açıktır ki kapitalizm cevabını vererek yerini ve safını belirliyor.

PKK'nin eski programının soğuk savaş döneminin programı olduğunu söylüyor. Bu konuyu ayrıca ele alacağız. Öcalan, "Soğuk Savaş" dönemi sona erdiğine ve bloklar arasındaki çelişkilerden kaynaklı dolaylı destek kalmadığına göre -sanki ulusal devrimci hareketler emperyalist bir bloğa dayanarak geliyormuş- iki kutupluluktan çok kutupluluğa geçen kapitalist dünyada tek çare bu sisteme karşı savaş değil, ona entegre olma ve onun bir parçası durumuna gelmedir, diyor. Zaten Vietnam tipi ulusal kurtuluş hareketleri gerçekleşemezmiş! Niçin? Çünkü emperyalist bloklaşma sona ermiş! Nasıl olur da ezilen sömürge uluslar özgürlüklerine kavuşur! Ne mümkün artık ezilen sömürge uluslar siyasal kaderlerini özgürce belirlemek yerine, kaderlerine boyun eğmek, emperyalistlerden ve ezen ulus burjuvazisinden aman dilemek ve kırıntılar talep etmek zorundadır!

Yine, Öcalan'a göre, dünyanın efendisi ABD'nin de farklı tarzları varmış! Ulusal sorun ve diğer sorunların çözümünde insan haklarını ve demokratikleştirmeyi temel alan yaklaşımları geliştirmiş ve dünyanın dört bir yanındaki ulusal sorunları bu yolla, yani Pax-american şemsiyesi altında çözmeye soyunmuş! Öcalan, "bunları görmemezlik edemeyiz" diyor. Dolayısıyla, Türk sömürgeci egemenliği ve emperyalist sistemi kabullenerek Kürt sorunu kültürel haklar ve kimlik sorunu çerçevesinde çözülebilir ve tek genel geçer çözüm budur! İki bloklu emperyalist sistem, yerini YDD'ye bıraktığına göre YDD'ye uygun çözüm getirmek tek yol olarak kalıyor(!). Öcalan, YDD gerçek değil mi diye soru soruyor ve yanıtlıyor; gerçek olduğuna göre marksistlerin görevi (Öcalan, devrimcilik dönemi sona erdi dese de, yurtsever taban üzerindeki sosyalizmin saygınlığını sömürmek için yeri geldi mi marksistliğe soyunmaktan da kaçınmıyor) "Somut durumun somut tahlilini yapmak"tır! Öcalan, diyalektik materyalizme dayanan marksist politikanın bu vazgeçilmez kuralını, egemen olan güçlere boyun eğmenin, onların egemenliğini kabullenmenin vesilesi yapıyor. Sosyalizmden kapitalizme geriye dönüşün teorisi yapılırken de emperyalizmin iktisadi, siyasal, ideolojik ve askeri kuşatma koşullarındaki "zorunluluk"lardan somut durumun somut tahlilinin gereklerinden söz edil-

di. Ne var ki, çok geçmeden görüldü ki, bütün bunlar içine girilen kapitalist yolun gizlenmesi içindi.

Bir marksist için, somut şartların somut tahlili, değişen koşullara uygun devrimci politika yapma ustalığıdır. Yoksa karşıdevrimin üstünlükleri ve devrimin karşılaştığı zorluklar karşısında, devrimden vazgeçme ve teslimiyeti vaaz etme ustalığı değildir. ABD, dünyaya egemen olduğuna ve bu sorunların insan haklarına ve demokratikleşmeye bağlı olarak çözüme yönelimi içinde bulunduğu göre, PKK, eski devrimci programını aşip yenilemek durumunda; Öcalan böyle diyor. Ona göre eski devrimci programıyla PKK, devrimi değil farklılıkları yaratmayı hedeflemiş ve farkı yaratmış, bu sayede Kürt kimliği de ortaya çıkmış ve kabul görmüştür. Ayrılcılık da, gerek dünyada gerekse de Türkiye'de ortadan kalkıyor olduğuna göre, Kürt halkının ulusal özgürlük talebinde diretmesinin anlamı da yok! Nasıl olsa ABD'nin önderliğinde dünya çapında demokratik çözümde uzlaşmak, sosyalizmin de demokratikleştirilmesiymiş. Öcalan, emperyalist merkezlerin dahi herdaim söylemeye cüret edemedikleri bir burjuva propagandayı tekrar ediyor. SSCB demokrasiyi geliştiremedi. ABD ve Batı geliştirdi. Tabii kim demokrasiyi geliştirmişse onun yanında saf tutmak gerekir! Bu durumda, Öcalan'a göre, sorunların çözümünde insan hakları ve demokratikleşmeyi benimseyen Türk sömürgecilerine ve emperyalist haydutlara karşı savaşmanın gereği de ortadan kalkmış oluyor. Öcalan buyuruyor ki, "aşırı ideolojik yaklaşımdan kasıt siyasal yaklaşım, bu dönemin demokratik çözüm zorunluluğuna da terstir" (24). Aşırı ideolojik yaklaşımdan kasıt açıktır ki, devrimci ve sosyalist dünya görüşüne ve devrimci değerlere sınıksız bağlılıktır. Öcalan, bunlara sınıksız bağlı kalmanın demokratik çözüm adımı koyduğu YDD hattında devrimi tasfiye etme "zorunluluğu"na ters düştüğünü; yine "katı siyasal yaklaşım"ların da, yani kararlı ve uzlaşmaz bir siyasi tavrın da, "demokratik çözüm" üzerine sömürgecilerle girilmesi "zorunlu" bulunan uzlaşmalara aykırı olduğunu ifadelendiriyor.

PKK Genel Başkanı A. Öcalan, "20. yüzyılın başından beri, özellikle 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra silahlı mücadeleye daya-

nan etnik, dini, ulusal vb. çatışmalar, yerini demokratik uzlaşma ve bu temelde barış içinde çözümleme sürecine bırakıyor" (25) tespitinde bulunuyor. Anlaşılan odur ki, Öcalan, farklı bir dünyada yaşıyor. Yoksa 20. yüzyılın yaşanan gerçeklerini bu kadar tersyüz etmeye kimse cesaret edemez. 19. yüzyılın ortalarından itibaren yükselişe geçen ulusal hareketler, emperyalizm dönemine girilmesiyle beraber dünyanın her tarafından patlak vermeye başlamıştır. Emperyalizm çağına girilmesiyle birlikte dünya üzerinde emperyalistler tarafından paylaşılmamış bir karış toprak kalmamıştır. Egemen ulus olarak örgütlenmiş bir avuç ulus dışındaki ulusların kendi devletlerini kurma özgürlüğü elinden alınmış olarak, sömürgeci boyunduruk altında yaşamaya mahkûm edilmişlerdir. Dünyayı yeniden paylaşmak için girişilen Birinci Paylaşım Savaşı, bu kölece boyunduruğu ağırlaştırmış ve emperyalist yayılcı orduların ayak basmadığı topraklar hemen hemen kalmamıştır. Rusya, Hindistan, Osmanlı İmparatorluğu, Latin Amerika, Afrika, Çin, Orta-doğu, Uzak Asya ve diğer ülkelerdeki onlarca ulus sömürgeci tahakküm altında tutulmaktaydı. Geriye kalanlar da Birinci Paylaşım Savaşı sonrasında tahakküm altına alınmışlardı. ½anlı Ekim Devrimi'nin kurtarıcı yol göstericiliğiyle ezilen uluslar yeniden yaşama dönüyor ve özgürlükleri için kavgaya tutuşuyorlardı. 20. yüzyılın başından itibaren kendi ulusal devletlerini kurma başarısı gösteren uluslar, kölelik zincirlerini elverişli uluslararası koşulların yardımıyla kırdılar. Ekim Devrimi, aynı zamanda ezilen ve sömürge ulusların kurtuluş meşalesi oldu. Ekim Devrimi'nden sonra dünyadaki ulusal kurtuluş savaşlarının yüzü sosyalist SB'ye dönük oldu. Sosyalist SB, mazlum ulusların en yakın müttefiği ve esin kaynağıydı.

Emperyalist paylaşım savaşları, emperyalistlerin bir kez daha dünyayı aralarında bölüşmek için giriştikleri sömürge fetihleridir. İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı döneminde de onlarca ulusun yaşadığı topraklar, emperyalist devletler tarafından ilhak edilmiş, ancak Stalin'in yol göstericiliğinde SSCB'nin tarih yaratan anti-faşist, antiemperyalist direnişi önderliğinde ezilen, ilhak edilen çeşitli uluslar, ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarıyla emperyalist kölelik zin-

cirlerini paramparça etmiş ve özgürlüklerine kavuşmuşlardı. Bu dönemde de ulusal, etnik sorunlar Öcalan'ın çarpıttığı gibi, demokratik uzlaşma ve barış temelinde çözülmemiştir. Ezilen uluslar ve halklar, kendi kaderlerini emperyalizme ve sömürgeci egemenliğe karşı giriştikleri ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşları yoluyla tayin etmişlerdir. Geri kalan onlarca ezilen, bağımlı ve sömürge ulusun özgürlük istemi de sönümlenmemiştir. Aksine, özellikle '60 ve '80 arası dönemde ulusal kurtuluş savaşları bir kez daha patlak vermiştir. Mazlum uluslar, Öcalan'ın iddia ettiği gibi kurtlar sofrasında yem olmayı veya kırıntı kapmayı kabullenmemiş, ulusal kurtuluşları için savaşıma atılmışlardır.

Öcalan, gerek savunmasında, gerekse de PKK'ye dönük yazdığı mektuplarda, onları koşulsuz bir teslimiyete ikna etmek için, YDD politikalarına ve Pax-america stratejisine dört elle sarılmakta ve bu doğrultuda atılan adımları, Kürt sorununun çözümünde örnek model göstermektedir. Bunu yaparken de yine tarih çarpıtıcılığını elden bırakmamaktadır.

Öcalan, PKK Başkanlık Konseyi'ne gönderdiği 1 Ağustos '99 tarihli mektubunda şunları söylüyor: "Yüzyılın savaşları kendi doğasına uygun barışını arıyor." Bu da daha çok demokratik çözüm, ekonomik kalkınmaya dayalı istikrarlı barış ortamını amaçlıyor. Buna göre yoğun görüşme, diyalog ve ittifaklar ortaya çıkıyor. En son örneği, Balkanlar'da demokratik istikrar ve reform amaçlayan zirve ve ortaya çıkan ittifak arayışıdır. Tarihi İsrail-Arap çatışması da aynı temelde, bölgede demokrasiyi ve ekonomik gelişmeyi zorlayacak bir büyük uzlaşma sürecine girmiştir. Yine İsrail hükümeti ile Suriye'nin öncülük edeceği süreç çok önemli gelişmeleri, eğer başarılı olursa beraberinde getirecektir. Suriye'nin daha şimdiden yakın ilişki içinde olduğu birçok gruba silahlı mücadeleye son verme, bunun yerine sosyal-siyasal bir çerçeveye kendilerinin oturtma çağrısı önemlidir. İspanya'da ETA silahlı mücadeleye son vermekle birlikte yeni bir görüşme sürecine epey hazırlanmış durumdadır. İrlanda bu süreci yaşıyor. Kolombiya çatışmalı da olsa diyalog sürecine girmiştir. Afganistan benzer bir durumu yaşıyor. Buna benzer birçok sorun benzer yöntemlerle çözüm bulmaya çalışıyor.

Üzerinde yoğun durabilir ve şüphesiz önümüzü aydınlatabilecek sonuçlar çıkarabilirsiniz. Ama, dünya çapında genel eğilimin bu olduğu ve klasik askeri güce dayalı mutlak zafer arama yolunun geçersizliği ortadadır. En büyük askeri güce sahip devletler, ilginçtir daha çok bu yeni çözüm yöntemini kendi ülkeleri için çıkarlarına dayalı olarak geliştireyorlar." (26)

Bilindiği gibi, 20. yüzyıl başta büyük Ekim Devrimi gelmek üzere Çin, Vietnam, Kore, Bulgaristan, Arnavutluk, Küba, Nikaragua, Cezayir gibi ülkeler bir dizi toplumsal ve ulusal devrime tanıklık etti. 20. yüzyılın başından ikinci yarısının ortalarına kadar geçen süreçte ezilen, bağımlı ve sömürge uluslar giriştikleri savaşlar yoluyla kendi kaderlerini tayin ettiler. Bugün yeryüzünde sömürge statüsünden kurtulamamış az sayıda ulus kalmıştır. 21. yüzyıla taşınan ulusal sorunlar ve ulusal savaşlar, uzun bir tarihi geçmişi olan savaşlardır. Kürdistan, Filistin, İrlanda, Bask, Doğu Timor bunların başta gelenleridir. Her birinin savaşı on yıllara, yüzyıllara dayanmaktadır. Bu savaşlar, dün de dünya devriminin önemli bir parçası ve bileşenydiler, bugün de.

Öcalan, ilerici, devrimci ulusal savaşlarla, gerici nitelik taşıyan ulusal savaşları aynılaştırarak ele alıyor ki, bu devrimci bakış açısı yoksunluğunun ve aralarındaki farklılıkları yok sayarak hepsinin bir ve aynı gösterme çabasının sonucudur. Ona göre, sorunlu bölgelerde emperyalistler istikrarlı bir barış getirmek istedikleri için yoğun görüşme, diyalog ve ittifak ortaya çıkıyor. Bunun en son örneği de Balkanlar'da demokratik istikrarı ve refahı amaçlayan zirvelermiş. Balkanlar'ın gerçeğini bu denli kafa üstü oturtmak bir şeyi değiştirir mi? Emperyalistler önce Yugoslavya'yı parçaladılar ve kendilerine birer arka bahçe yaratmak istediler. Ardından Bosna Hersek'te Sırp saldırganlığını kışkırttılar. Bosna Hersek'te uzun süren bir savaş döneminin ardından ABD; Sırp, Hırvat ve Boşnak temsilcilerini bir odaya hapsederek kendi koşullarını kabullendirdi ve anlaşmalar yaptırdı. Ama henüz Balkanlar'ın paylaşımı tamamlanmamıştı. Bu kez de on yıllardır Sırp vahşeti altında yaşayan ama düne kadar sesini duyuramayan Kosova, emperyalistlerin "barış" heveslerini kışkırttı. Yugoslavya dize gelmeliydi ve ABD jeostratejik ve jeopolitik önemi

büyük olan bu bölgeye askeri gücünü yerleştirerek Balkanlar ve Avrupa üzerindeki baskısını ve denetimini artırmalıydı. Haftalarca süren bir savaşın ardından Yugoslavya, ABD'nin saldırganlığına boyun eğmek zorunda kaldı. Daha ABD bombalarının yakıp yıktığı Yugoslavya gerçeği orta yerde dururken, ABD ve AB'nin Balkanlar'a istikrarlı bir barış ortamı götürmek istediğinden bahsetmek, kapitalizmin ve YDD saldırılarını onaylamaktır.

Öcalan, tarihi İsrail Arap çatışmasının da büyük uzlaşma sürecine girdiğini söylüyor. Suriye'nin birçok gruba silahlı savaşıma son verme çağrısı yapmasına alkış tutuyor. Arap-İsrail çatışmasının merkezinde Filistin sorunu durmaktadır. Golan tepelerinin işgali, Güney Lübnan'da kendine bağlı bir tampon bölgenin oluşturulması bunun bir sonucudur. Filistin sorunu, İsrail devleti içinde sınırlı özerk bir bölgenin oluşturulmasıyla çözülmediğine göre, Filistin'in kurtuluşu sorunu Arafat'ın ve Arap devletlerinin tarihi ihanetine rağmen gündemdeki yerini koruyor. Arafat ve her biri Amerika'nın uydusu ve kuklası olan Arap devletleri, Pax-america'nın başarısı, yani Ortadoğu'daki ABD egemenliğinin kusursuz tesisi için uşaklık yarışına girmişlerdir. ABD ve İsrail elbette, merkezinde Filistin davasının durduğu Arap yurtseverliğini, kendilerine yönelmiş büyük bir tehdit olarak görmektedir. Filistin devriminin sönümlenmesi, İsrail siyonizminin yaşamsal çıkarıdır. İsrail-Suriye görüşmeleri, Suriye'nin ABD'nin dolaysız kontrolüne girmesi ve İsrail'in kendini sınırlayan, baskılayan sorunlardan kurtulmuş olarak sınırsız saldırgan bir bölgesel güç durumuna gelmesi için zorunlu olarak görülüyor. ABD, Ortadoğu'yu dikensiz bir gül bahçesi haline getirmek için çalışıyor. Suriye'nin çeşitli gruplara silahlı mücadeleye son verme çağrısı yapması da, ABD'nin, İsrail siyonizmi ve Türkiye'nin baskılarına, zorlamalarına ve tehditlerine boyun eğmesinin bir sonucudur. Yoksa Ortadoğu halkları, ekonomik refah ve demokrasiye kavuşacağından değil. Ortadoğu'nun sultanlarını, krallarını, şahlarını, petrol milyarderlerini ve mollalarını ayakta tutan, koruyan ve yaşatan ABD ve diğer emperyalistler değil mi? Dinci, feodal ve monarşik bu yapılara dayanan ABD emperyalizmi ne zamandan beri demokrasi ihraç etmeye başladı?

Silah, sermaye ve meta ihracı yaptığını biliyoruz da refah ve özgürlük için fedakarlığa soyunduğundan bihaberiz!

İspanya'da, BASK bölgesinin özgürlüğü için yıllardır savaşan ETA'nın, reformcu bir temelde geride kalan süreçte ateşkes ilan etmesi ve barış istemini dillendirmesi, Öcalan'ın iştahını kabartmış ve denize düşenin yılanı sarılması gibi, kendi burjuva reformcu çizgisine haklılık kazandırmak için bir kanıt olarak ileri sürmüştür. ETA'nın kısa bir süre önce yeniden silahlı mücadeleyi başlatmış olması ise Öcalan'ın beklentilerine aykırıdır. Tutunduğu bu dal şimdilik elinde kalmıştır. İspanyol sömürgecileri, BASK ve Katalon halkları üzerindeki sömürgeci tekelden kendi rızasıyla tabii ki vazgeçmeyeceklerdir. İspanya, bu ülkedeki azınlıklara kısmi ulusal haklar vermenin ötesinde bir adım atmazken, Türkiye gibi on yıllardır askeri vesayet altındaki faşist bir rejimle yönetilen bir sömürgeci devletin demokratikleşeceğini hayal etmek kendini, Kürt halkı ve devrimcilerini kandırmaktır.

Öcalan İrlanda'nın da bu süreci yaşadığını belirterek, kendisine referans alıyor. İrlanda'nın reformcu çözüme yatırılması, İngiliz sömürgeciliğinin İrlanda'dan elini çektiği anlamına gelmiyor. İrlanda, yine ekonomik ve siyasi olarak İngiliz emperyalizminin egemenliğinde kalmaya devam ediyor. Filistin ve İrlanda ulusal kurtuluş mücadelesinin bu reformcu yola girmesi, bu iki ülkedeki halkların tercihi değildir. Bu çözüm, ulusal hareketlere önderlik eden küçük burjuva ve burjuva önderliklerin sınıf niteliklerinden ileri gelmektedir.

Kolombiya'da süren devrimci silahlı savaşım devrimci iktidara çok yakınlaşmıştır. ABD emperyalizmi, bu arka bahçesinde yeni bir devrimin ayak seslerini işitiyor. O nedenle kirli savaş yöntemleriyle Kolombiya devrimci silahlı güçlerini elimine etmeye çalışıyor. Öte yandan, devrim tehdidini önlemek için devrimci güçlere düzen içinde kanal açarak ve reformcu dönüşümüne uğratarak sistemi tehdit eden bir güç değil, sistemin uzantısı bir güç yapmak istiyor. Öcalan'ın Kolombiya'da süren görüşmelerden medet umması acınası bir durumdur. Kolombiya'daki silahlı devrimci savaşım, bütün Güney ve Orta

Amerika halklarına ve ezilen diğer halklara güven, cesaret ve mücadele ruhu taşırken, burjuvaziye ise korku salıyor. Devrimin kalelerinin birbir düşmesi, düşürülmesi işçi sınıfı, ezilen halklar ve onların devrimci öncüleri üzerindeki baskının, zorbalığın ve sömürünün kontrolsüz ve sınırsız bir tarzda hüküm sürmesine dönüşecektir.

Afganistan gibi gerici temeldeki iç çatışmaların yaşandığı bir ülkede bile, tarafların uzlaşma görüşmeleri yapmasını, getirip Kürdistan devriminin teslimiyetine dayanak yapmak, Öcalan'ın YDD'nin çizgisine ne kadar kendisini ve PKK'yi yatırdığını gösterir. Hepsini bu.

Öcalan, her şeyden önce kemalist cumhuriyete ve Misak-ı Milli'ye dair PKK'nin geçmişte yaptığı ve ulusal mücadelede devrimci çıkış noktalarını oluşturan değerlendirmeleri reddetmiştir. PKK, 1982'de kitaplaştırılan "Kürdistan'da Zorun Rolü" adlı broşürde kemalizme ve cumhuriyete ilişkin başlıca şu saptamalarda bulunmuştu "kemalizm, doğuşuyla, 'UKKTH'ye karşı doğmuş, ulusal baskıcı şoven, katliamcı ve sömürgeci bir karaktere sahip olmuştur"(27). "En önce siyasi ve askeri zor olarak örgütlenen Türk burjuvazisinin Kürdistan'a, yansıması tümüyle gerici, ulusal baskıcı ve giderek sömürgeci bir zordur. Her dönem de bu böyle olduğu gibi, özellikle kemalist diktatörlük döneminde Türk burjuvazisi Kürdistan'da yalnızca ve en açık biçimde asker ve jandarma demektir; her cinsiyetten ve her yaşta insana karşı yöneltilmiş açık, vahşi ve barbarca bir saldırı, kan, katliam, imha, sürgün ve işkence demektir." (28) PKK tüm bu gerçekleri alt üst ederek, bugün TC devletiyle birliğin, bütünleşmenin teorisini, programını, stratejisini, örgütlenme hattını çıkarmaktadır. ½öyle diyor Öcalan: "cumhuriyetin zaferini iki halk için tarihi ortak bir vatan ve devlet olarak değerlendirmek en doğru yaklaşımdır." (29)

Dikkat edilirse PKK, geçmişte yurtsever devrimci bir parti olarak, Türk burjuva devleti ile Kürt ulusunun tarihsel ilişkisini Kürdistan'ın sömürgeleştirilmesi, Kürt ulusunun bu sömürgeci boyunduruktan kurtulması sorunu üzerinden ele alıp çözümlerken, bir milad gibi İmralı'dan bu yana ise, Öcalan, Kürtlerin nasıl da kemalist cumhuriyetin ve TC devletinin kurucu bir üyesi

ve kopmaz bir parçası olduğunu gösterme çabası ve tutumu içerisine girmiştir. Ama aynı Öcalan, önceden yazdığı fakat yakalandıktan bir ay sonra yayımlanan Özgür Halk'taki bir yazısında şunları söylüyordu. "... Hitler'in M. Kemal için 'benim öğretmenimdir' değerlendirmesini yapması dikkat çekicidir. Kemalizmi tarihte ilk defa bu katliamla (½ey Said-SP) anladık...Enver-Cemal-Talat üçlüsü, zaten Ermeni katliamını tamamlamıştır. Ama Kürt katliamı söz konusu olduğunda esas başlatıcısı M. Kemal'dir. İdeolojisi de kemalizmdir. Demek ki kemalizmin birinci ayağı... Kürt katliamı oluyor... İsyanın fiziki olarak imhası yetmiyormuş gibi; bunun altında kemalizm, çok değişik bir kültürel katliam ile birlikte kendi katilini sindirme gibi en tehlikeli oluşumlardan birini ortaya çıkardı." (30)

Öcalan, savunmasında Kürtlerin katili Atatürk'e ve kemalist diktatörlüğe büyük methiyeler dizmekte ve Kürt ulusunun tarihsel belleğini ucuz yolla söylemlerle silmek istemektedir. Öcalan'ın savunmasında bu konularda özetle şunlar söyleniyor. Atatürk; "Kürt ve benzeri sorunların, ancak demokratik tarzın oturtulmasıyla çözüleceğini açıkça dile getirmektedir. Bir nevi yerel ottonomi, bölgelerin durumu, sınırlarla oynamanın işin içinden çıkılmazlığa yol açacağı, dolayısıyla bu sakıncalı yöntemler yerine aslında bugün dünya çapında tüm demokratik sistemlerde uygulanan bir yolu Mustafa Kemal'i önermekle bu sorunda da en doğruyu söylemekte" (31). Dün Kürtlerin en büyük katili ve düşmanı gördüğünü telediği Atatürk'e bugün hayranlık göstermesi, Öcalan'ın geldiği noktadaki durumunu değerlendirmek bakımından önemlidir. Öcalan, ayrı bir devlet, özerk, federasyon gibi çözümlerin Kürtlerin durumuna uymadığını, Kürtlerin Atatürk cumhuriyetinde birey yurttaşlar olarak yaşamaalarının en doğrusu olduğunu ve Atatürk'ün en doğruyu söylediğine ve yaptığına inandığını belirtiyor. Atatürk'ün, Kürtler için çizdiği yolda ilerlemek arzusunda ve kararlılığında olan Öcalan, M. Kemal'in "sorunların demokratik çözüm tarzını" yegane çözüm yolu ilan ediyor.

"1925 isyanında (½eyh Said isyanı-SP) M. Kemal Atatürk, objektif olarak, hepsinin birleşik ve ortak hedefli güç olarak değerlendirecek ve kararlıca tasfiye etmekten geri kalmayacaktır"

(32) diyen Öcalan, Kemalistler tarafından gerçekleştirilen Kürt katliamlarına Mustafa Kemal'in şahsında arka çıkmaktadır. Öcalan yakalanmadan önce, Atatürk ve Kemalistleri çözümlerken en belirgin özelliklerinden birinin "kendi katilini sevme teorisi"ni yaratmaları biçiminde ifade ediyordu. Ne yazık ki, tarih bugün bir kez daha bu görüşü doğrulamakta. Öcalan o yazısında kalın harflerle vurguladığı "Kemalizm, haini bile potansiyel tehlike olarak gör"üyor tezi, bir kez daha farklı biçimde de olsa yaşam buluyor. Öcalan'a göre, Atatürk, ½eyh Said isyanını ve diğer bütün muhalif odakları cumhuriyet karşıtı güçler ve emperyalistlerin bir oyunu gördüğünden kararlıca tasfiye etmekten geri kalmamış ve ortak vatani, ortak cumhuriyeti ve devleti yaşatmaktaki başarısı da buna bağlıymış. Resmi tarih, TKP revizyonistleri ve katıksız Türk şovenizmi siyasetçileri ve ideologları da, Kürt isyanlarını "körpe cumhuriyete karşı" gerici ya da "emperyalistlerin kışkırtması" hareketleri olarak değerlendiriyor; ve bastırılmasını öngörüyorlardı. Atatürk "...Gerek Türk gerek Kürt toplumu içerisinde ortaya çıkan ayaklanmaları tasfiye ederken demokrasiye karşıtlıktan ziyade cumhuriyete karşıtlık endişesi hakim basar... Cumhuriyetin kuruluş ve korunmasının, başlı başına büyük tarihi adım olduğu yaşama gerçeğinden de bellidir" (33). Öcalan, Atatürk'ün bütün Kürt ayaklanmalarını bastırırken, cumhuriyeti kurma ve koruma endişesinin ağır bastığını söylerken, Mustafa Kemal'in ne kadar haklı ve doğru bir şey yaptığını anlatmaya çalışıyor. Ama adama sormazlar mı ki, bu cumhuriyet Kürtleri katlediyor, işçileri ve köylüleri katlediyor, komünistleri katlediyor, peki bu kimin cumhuriyeti? Ya da cumhuriyet kimin için vardır?

Öcalan savunmasında, "Türkiye'yi Misak-ı Milli... Tamamı uygulanmasa da mevcut sınırlar yeminli vatan parçasıdır. Belgelidir. İnkar gelmez... Ayrılmış bir Kürdistan bitmiş veya bir gücün kuklası, işbirlikçilerinin malikhanesi olmaktan öteye gidemeyecek bir Kürdistan'dır. Ayrılmış bir Kürdistan halkın değil, yabancı ve işbirlikçilerinin olabilir ki bu da, ağırlıklı olarak hayaldir, ancak çıkar güçlerinin oyunu olarak sık sık tekrarlanır. Tarih bu tür oyunların isyanlarda nasıl oynandığını, asıl felaketlerin

halkın yaşadığını çok iyi ortaya koymaktadır. Kendi isyanımızda da bunu gördük"(34) belirlemede bulunuyor. Öcalan'ın sıkıntısı nedir, ayrı bir konu. Fakat, 1920'lerde Misak-ı Milli'nin ortak vatan olduğunu söylemesi ve bunun Kürtler ve Türkler için bir yemin kabul edildiğini ortaya atması, geçmiş bir tarafa, bugün Kürtlerin geri duygularına bir seslenmedir ve onlardan "yemin"lerine sadık kalmalarını istiyor. O zamanki TBMM'de yapılan oylamada bazı Kürt milletvekillerinin yemin ederek Misak-ı Milli'yi kabul etmesi, Öcalan'a göre Kürt ulusunu bağlamaktadır. Ve mevcut sınırlar artık yeminli bir vatan parçasıdır. Ondan ayrılmak, ayrı bir devlet kurmak ya da sınırlarla oynamak bu yeminli ortak vatana ihanettir. Asla bu "yemin"e sadakatsizlik göstermeyin diyor Öcalan. Öyle bir tablo çiziyor ki, ayrılmış bir Kürdistan ya bitmiş ya da bir yabancı gücün kuklası ve işbirlikçilerinin çiftliği olmaktan öteye gidemeyecek bir Kürdistan'mış. Ve ayrılmış bir Kürdistan Kürt ulusunun değil, yabancıların ve onların işbirlikçilerinin olurmuş! Kaldı ki Öcalan'a göre, büyük ölçüde bu da hayaldir. Yine Öcalan'a göre, olacak olan tek şey, yabancı güçlerin bir oyunu olarak ayrılık yanlısı isyanların tekrarıdır ki, Kürt isyanlarının tarihi bu oyunların tarihiymiş ve bu felaketlerinin yükünü de Kürt halkı omuzlamış! Öcalan, geçmiş Kürt isyanlarını ve PKK önderliğindeki Kürdistan devriminin resmini bize böyle çiziyor. "Kendi isyanımızda da bunu gördük" diyecek kadar Kürdistan devriminin bağımsız devrimci çizgisine, kazanımlarına saldırıyor ve onun bir üst tabaka devrimi olarak değil, bir halk devrimi olarak geliştiğini karartmaya, gizlemeye çalışıyor. Ancak Öcalan'ın yanıldığı bir husus var. Kürt halkı tarihiyle bir buluşmayı, bir hesaplaşmayı yaşamıştır. Beynindeki karakolları yıkmış, yurtseverlik bilinci yer etmiştir. Hiç kimse bunu görmezlikten gelemez.

35-40 milyonluk bir nüfusa, geniş bir coğrafyaya ve zengin tarihsel bir geçmişe sahip Kürt ulusunun ayrı devlet olarak örgütlenme yeteneğini gösteremeyeceğini düşünmek, Kürt ulusunun ve Kürdistan'ı kurtlar sofrasında ilelebet sömürülecek ve kölece hizmet edecek bir güç ve bir coğrafya olarak algılamanın bir ürünüdür. Kürt ulusunun bu denli aşağılanması, küçümsenmesi ve

bir beklenti yanılması ortaya çıktı. '93 ateşkesine yanıt vermiş olsaydı bugünkü noktaya gelmezdi diyord Öcalan. Bu doğrudur, ama diktatörlüğün gerçeği budur işte. Dün de böyleydi, '85'te de böyleydi, '98'de de değişmemişti ve bugün de geleneksel inkar ve imha çizgisini sürdürmeye devam ediyor. Değişen diktatörlük değil, Öcalan ve PKK'dir.

Bağımsız Kürdistan devletini kurma mücadelesi yerini, adım adım Türkiye'nin bütünlüğünü koruma ve burjuva egemenliği altında Türkiye'yle "demokratik"(!) birliği sağlama görevine bırakıyor. Devletin ilgili kişi ve kurumlarından gelen dolaylı mesajlara yanıtlar verirken ülkenin bütünlüğüne bağlı kalacaklarını beyan ettiğini, Türkiye'den ayrılmayacakları sözünü o zamandan verdiklerini ve devletin çelik çekirdeğinin bundan haberdar olduğunu hatırlatıyor.

PKK, 14 Aralık 1995'te genel seçimlerin ön gününde ikinci kez tek taraflı bir ateşkes ilan etti. Öcalan ve PKK, o dönemde "demokratik", "barışçıl", "siyasal çözüm"e kapıyı açmak için ateşkes ilan ettiklerini ve barış çağrısında bulduklarını sürekli tekrarladı. Hatta o dönemde açık olarak "bağımsızlık ilkesi"ni "ayrı bir devlet olgusuyla sınırlandırmak yanlış" yönlü teorik açıklamalara gittiler. Ateşkes ve barış çağrılarını sürekli bir taktik olarak devrimci çevrelere sunan PKK, bu dönemde "bağımsız Kürdistan" şiarını bir kenara atmış ve onun yerine dillerden düşmeyen "siyasal çözüm" zemininde düzen içi yönelimleri önüne koymuştur.

'95 ateşkes sürecinde yoğun bir barış propagandası ve çalışması örgütleyen PKK, 5-6 aylık bir süreç boyunca devletin istifini dahi bozmadığının, aksine barış istemli gösteriler dahil yurtsever harekete ve gerillaya karşı saldırılarını aralıksız sürdürdüğü koşullarda zorunlu olarak ateşkesi bozdu. PKK, '95 ateşkes döneminde çok daha açık olarak "burjuva düzen ve egemenlik ilişkileri çerçevesinde", "demokratik siyasal çözüm" hedefini ve istemini formüle etti. İçte ateşkes ve yoğun bir barış istemi gündeme sokulurken Avrupa'da, SKP (Sürgündeki Kürt Parlamentosu) aracılığıyla ve diplomasi yolundan emperyalist devletleri ve kuruluşları "siyasal çözüm" için ikna etme ve etkin kılmaya dönük çalışmalar örgütledi. Öcalan'ın, çeşitli emperyalist liderlere ve mer-

kezlere ve kurumlara dönük çağrıları, görüşmeleri bu çerçevede değerlendirilmelidir. '93 ve '95 ateşkesleri PKK'nin yeni bir stratejik yönelime girdiğini, bağımsız demokratik bir Kürt devleti kurma stratejisinden, sömürgeci egemenlik altında kısmi istemler elde etme stratejisine dönüşün kilometre taşlarıdır. Öcalan, Aralık '95 ateşkesiyle yurtsever hareketi daha çok düzen içi çözüme hazırladı ve yatırdı. "Barış" ve "siyasal çözüm" beklentisi Kürt yurtseverlerinin umudu oldu.

1 Eylül '98 ateşkesi, "PKK ile de dolaylı diyalogu '95'ten beri süren ordu yönelimli" (48) bir komplonun sonucu olarak gündeme geldi. '98 ateşkesinin Öcalan'ı ve PKK'yi nereden nereye getirdiği bugün meydandadır.

Savunmasında "değişiklik vardır bitirir, değişiklik vardır tarih yaratır" diyen Öcalan'daki değişikliğin PKK'yi ve Kürdistan devrimini nasıl bitirmeye götürdüğünü biliyoruz. Bütün dünya halklarının büyük sevgi ve sempatisini kazanan, dünya gericiliğinin ve sömürgeci faşist diktatörlüğün korkulu rüyası ve milyonlarca Kürt emekçisinin kurtuluş umudu Kürdistan devrimi ve onun öncüsü PKK, bugün altın tepside kurtlar sofrasına sürülmüştür. Dünya devriminin belki de en acı deneyi olacak olan bu trajedinin mimarı A. Öcalan'dır.

Öcalan, sömürgeci Türk devletine seslenerek "kendi bağrında doğan bir yavruyu boğmakla bir şey kazanılmaz, ama onu kendi yaşamsallığında, kendinden biri kılarak yaşatmak, gücüne güç katacaktır" (41) diyor. Bu, emperyalist merkezlerde üretilen Yeni Dünya Düzeni stratejisinin anahtar formüllerinden birisidir. Filistin devrimi tasfiye edilirken emperyalist ideologlar, stratejistler İsrail siyonistlerine seslenirken "onunla savaşacağına otobüste ona bir yer ver ve böylece ondan kurtul" diyorlardı. Bugün Öcalan da, Yeni Dünya Düzenicilerinin, devrimleri düzen içi çözümle bitirme stratejisinden umut bekliyor. Öcalan devlete dönerek, biz senin bağrında doğduk, bizi boğmaya çalışıp başına bela alacağına yaşatıp kendinden biri yaparak, kendine hizmet edecek bir güç durumuna getirmen senin gücüne güç katar uyarısında bulunuyor ve akıl vermeye kalkıyor. Devam ediyor Öcalan, "PKK, cumhuriyeti parçalayan iddiasından, onu güçlendiren

sömürgeci köleliğe mahkûm görülmesi, sömürgeci ulusun hakim sınıfına ve şovenlerine boyun eğmenin bir göstergesidir. Kendileri boyun eğmeler, Kürt halkından da aynı şeyi istiyorlar ki, rolünü oynayıp sömürgeci sistem içerisinde kendilerine bir yer açabilsinler.

Öcalan, Kürt isyanlarını bastırıldığı için, Kürtlerin Atatürk'e minnettar olduğunu dahi söyleyebiliyor: "Kürt ve Türkler'in o dönemde (1920'ler-SP) ayrılmaları ya yutulmaları ya ufak azınlıklar haline kalmaları demektir. Ortak hareket ve bunda Atatürk'ün kurucu rolü bugünkü vatanın gerekleşmesinin esas nedenidir buna hep minnettarız. Bunu tartışmak bile tarihe saygısızlıktır. Kendini tanınamaktır" (35). Atatürk'e ve kemalist cumhuriyete minnet borcunu ödemeye ve saygı göstermeye devam eden Öcalan'ın kendini nasıl şimdi tanınmaz hale soktuğunu belirtmeden de geçemeyeceğiz. Atatürk'ün bütün muhalif ve rejim karşıtı odakları tasfiye etmekle yaman tarihi bir görev yerine getirdiğine inandığından olacak ki, bugünkü "ortak vatan"ın ve devletin kurucusu olarak oynadığı rolü tartışılmaz görüyor. İşin bir diğer çarpıcı yanı ise, A. Öcalan'ın İtalya'ya gidişi sürecinde partileşme ve ordulaşmadan sonra "Avrupa'ya çıkmakla devletleşeceğiz" iddiası üzerinden iki ay geçmeden "devletleşme"nin yerini "ortak devlet"in ya da "devletimiz"in eğilimindeki derinleşmeyle de açıklamak zordur. Burada II. Enternasyonal oportünistlerinin emperyalist ve gerici savaş karşıındaki, savaşın zihinlerde yaratmış olduğu korku, esaret ve nedameti görmek mümkündür.

Tabii bu arada Öcalan yeni tabular yaratmış durumda; Atatürk kişiliği ve Atatürk'ün rolü, ortak vatan ve devlet gerçeği, Kürt isyanlarını cumhuriyet karşıtlığı, Kürt ulusunu asla ayrı bir devlet olarak örgütlenemeyeceği, silahlı devrim döneminin tarihi olarak sona erdiği, UKKTH'nin geçersiz olduğu, YDD'nin bir gerçek olduğu ve herkesin kendisini buna uydurması gerektiği, emperyalistlerin her yere insan haklarını ve demokrasi ihraç ettiği, dünyadaki bütün sorunların devrimin diliyle değil, evrimin diliyle çözülmeye başladığı vb. savunular birer Öcalan mabedi olarak tapılacak cinsten eserler olarak yükseliyor.

15 Kasım '99 tarihinde Başkanlık Konseyi'ne gönderdiği mektupta en iyi ifadesini bulan öncelikli iki temel sorunda, Öcalan, PKK'yi değiştirmeye yönelmiştir. Öcalan yazdığı mektupta bunu şöyle dile getiriyor; "Çok özce belirteyim, çözeceğiniz en temel iki sorun, program ve eylem, savaş yapısına ilişkindir." (36) Öcalan, bu iki sorunda PKK'de gerekli değişimi sağladığı zaman, onu burjuva reformist çizgisine getireceğinden kuşku duymuyor. Savunmasında sömürgeci Türk devletini, Kürt işbirlikçilerini ve emperyalizmi yargılayacağına, Kürt ulusal hareketini yargılamayı ve mahkûm etmeyi esas görev alan Öcalan, söz konusu olan PKK olunca, eski devrimci programının aşılmasına öncelik veriyordu. Tabii ki Öcalan bunları ele alırken bu durumu belli anlayışlar üzerine inşa etme gereğini de unutmuyor. O şöyle demektedir: "partiler bir araçtır. Dönemlere göre dönüşmezlerse, tıkanma nedeni kadar, aşılmaktan, yenilmekten de kurtulamazlar. Kısır bir tekrar, ne kadar kahramanca da olsa özgürlük idealine fazla katkı sağlamaz"(37). Öcalan'a göre, devrimler dönemi sona erdiğine göre, partiler de birer araç olduğuna göre, bir parti olarak PKK de devrimler döneminin kapandığı bu yeni "çağ"da sürece uygun dönüşmelidir, zaten tıkanmıştır. Bu tıkanıklığı "yeni çağa" uygun tarzda kendini dönüştürerek aşmaz ise kendisi aşılabacaktır ve yenilgisi kaçınılmaz olacaktır. Öcalan'a göre, PKK'nin önünde "yeni dönem"e uygun dönüşümden başka çıkış yolu yoktur. O halde PKK reformist bir parti haline gelmeye zorunludur! Bunun için eski devrimci programın aşılması ve yeni bir programın oluşturulması gerekmektedir. Sömürgeci rejime güven vermek için de buna ihtiyaç vardır. Öcalan PKK'ye seslenerek ilk elden programın değiştirilmesi gereğini vurguluyor: "...fakat, gerek PKK programının '70'ler döneminin dar, ağır ideolojik yaklaşım ve politik yapısını, '90'lar dünyasında ve Türkiye'si'nde aşılma gereğini ortaya koyuyor. Büyük bir deneyimin arkasında, ilke ve programın gözden geçirilmesini ve güncelleştirme ihtiyacını vurguluyor"(38). PKK Genel Başkanı PKK programının eskidiğini söylerken, ilk önce UKKTH ilkesinin bilimsel teknik gelişmeler sonucu geçersiz hale gelmesinden hareket ediyor. UKKTH ilkesi geçersiz olduğuna göre, PKK,

UKKHT ilkesine dayalı programını değiştirerek Misak-ı Milli sınırları içerisinde “demokratik çözüm tarzi”ni esas almalıdır. Zaten Öcalan’a göre “PKK’nin eski ulusal devrimci programı iki kutuplu dünyanın ağır ideolojik siyasi baskılanması temelinde biçimlenmiştir. İki kutuplu dünya sona erip onun yerini YDD aldığına göre, somut koşulların somut bir tahlilini yaparak, programın değişen koşullara uydurup güncelleştirmelidir! PKK, ‘80-90’larda bu değişimin rüzgârına uygun bir dönüşüm yapmamış olmakla zaten kendini tekrar etmiş ve zorlamıştır” diyor-du.

Öcalan, İmralı savunmasında ortaya koyduğu bugünkü burjuva reformist çizgisine, yakalandıktan sonra birdenbire gelmedi. Bunun bir geçmişı ve temeli vardı. Revizyonist Sovyet blokunun dağılması süreci, aynı zamanda Kürdistan devriminin Serhıldanlar dönemine girdiği bir dönemdi. Sovyet blokunun dağılması, sosyalizme dönük saldırıların şaha kalkmasını da eş zamanlı olarak beraberinde getirdi. Sosyalizm büyük bir itibar kaybına uğradı. Sosyalizm öldü, devrimler öldü, yaşasın kapitalizm, yaşasın liberalizm şiarları etrafında bir ideolojik bombardıman fırtınası estirildi. Diğer yandan, Kürdistan devrimi Kürt halkının geniş kesimlerinin yanı sıra, Kürt burjuvazisini de arkalamıştır. Yurtsever hareket saflarında reformizme doğru güçlü bir eğilim baş göstermişti. Bir yandan da, erken devrim hayalleri yurtsever hareketi kasıp kavuruyordu. Devrimci kazanımların rüzgârını da arkasına alan Öcalan, Özal’ın çağrısı üzerinden TC’den erkenden bir şeyler koparacağıının rüyasını gördü. Biraz erken iktidar hastalığına yakalandı. Bağımsız Kürdistan uzak bir hedefti; ama özerk ve federatif çözüm ufukta gözüküyordu! Uluslararası alanda ve Türkiye içinden Kürt sorununun “siyasi çözümü” giderek sıkça dillendirilmeye başlanmıştı. Türkiye sınırları içinde kalarak Kürt sorununun çözülebileceği ‘umudu’ artmıştı! Türk hakim sınıfları da ‘91’lerden başlayarak, Kürt realitesini tanıdıklarını dil ucuyla ifade etmiş, Kürtçe konuşma, Kürtçe kaset ve gazete çıkarma yönünde bazı “açılımlar” yapmıştı. HEP’le SHP genel seçimlerde ittifak yapmış ve HEP, TBMM’ye girmişti. Burjuvazi bunu engellemiş, aksine SHP üzerinden alan açmıştı.

Bu gelişmeler ortamında, Özal’ın el altından yaptığı çağrı Öcalan’ın iştahını kabartmış, Kemal Burkay ve Celal Talabani’yi de yanına alarak 15 Mart 1993’te düzenlediği bir basın toplantısıyla, ilk tek taraflı ateşkesini ilan etti. Bu ateşkes ilanında Öcalan, bir “siyasi çözüm” programı sundu. Bu çözüm programı, o zamana kadar PSK’nın ileri sürdüğü istemlerle hemen hemen bütünüyle çakışıyordu. OHAL’in kaldırılması, genel bir affin çıkarılması, koruculuğun dağıtılması, operasyonlara son verilmesi, diyalog kapısının açılması gibi diğer bazı istemlerle sınırlı bir barış programı, PKK’nin devrimci programından, stratejisinden bir uzaklaşmayı ve düzen içi reformist bir çözüme yönelimi ifade ediyordu. PKK, Başkanının ağızından dünyanın önüne yepyeni bir yönelimle çıkmış ve değişeceğini göstermişti. Öcalan savunmasında bu durumu şöyle ifade ediyor: “Özal’ın çağrısı üzerine ilk defa... 15 Mart ‘93’te basın toplantısında, aynen şunları söylemiştim: ‘biz hemen Türkiye’den ayrılalım diye bir yaklaşım içinde değiliz’ bu konuda gerçekçiyiz. Bu tutumu basit bir taktik olarak anlamamak gerekir” (39). Öcalan’ın bu itirafı gerçekçidir. Gerçekten de bu tutum “basit bir taktik” değildi. Yepyeni bir yönelimi ifade ettiği gibi, dünyanın karşısına yeni bir görünüm altında çıkmışlardı. Öcalan iç çekerek değerlendirdiği bu süreç hakkında şu sonucu çıkarıyor: “Dünyada reel sosyalizmin çözülüşü, genelde otoriter ve totoliter rejimlerin geniş bir coğrafyada çözülüş ve çöküş sürecine girmeleri dünya çapında demokratik sistemin zaferine götürdü... Eğer, Türkiye’de sol bu süreci derinden yorumlayıp partisiyle katılsaydı (90’lar-SP) yine ‘93 ateşkes hamlesiyle gerilla savaşı son bulup, siyasi demokrasiye dönüşebilseydi gerçekten Türkiye, tarihinde demokratik cumhuriyet hamlesini kazanabilirdi” (40).

Öcalan, neden Türkiye solunun ‘90’larda “YDD’nin bir gerçek olduğunu” kavramadığına yanyor. Bizce üzülmeye hiç gerek yok. ‘90’larda geçmişin anlı-şanlı birçok sol örgütü bu yolu tuttu. ÖDP, EMEP, SIP gibi partiler bu dönemin ürünleridir. Demirel ‘91 genel seçimlerinde demokrasi üzerine, şeffaflık üzerine, refah toplumu üzerine bol soslu vaadler boşuna yaymadı. Reformistler için bir kanal açıldı ve yığınlarda da

temel olgulardan birine dönürecektir. Yargıçlar bunu görmeli” (42).

Öcalan'ın örnek verdiği bütün alanlarda, mücadele, Öcalan gibileri tarafından yenilgiye uğratılsa da, sorunlar ağırlaşarak sürüyor. İşte Filistin, İrlanda, İspanya, Balkanlar, Kolombiya ve diğerleri. Nerede “demokratik çözüm” devrimci çözüme üstünlük sağlamış? Bu durumda üstünlük sağlayan yalnızca emperyalizm ve burjuva egemen sınıflardır. Öcalan “demokratik çözüm tarzı” Türkiye'nin temel sorununda -yani Kürt sorununda- ilaç gibi geldi diyor. Doğrudur! Kürdistan devriminin ağır darbeleri altında hastalayıp yatağa düşen Türk devleti için “Apo çözümü” ilaç gibi geldi. 15 yıldır Kürdistan devrimiy-le baş edemeyen Türkiye için “Apo çözümü” üzerinden temel meselesini çözmeye olanağını ele geçirmesi bulunmaz bir fırsattır. Öcalan'ın “demokratik çözüm” ilacı belki de dünyanın hiçbir yerinde sömürgeci devletlerin eline geçmemiştir. Filistinliler, İrlandalılar ve diğer bazıları reformist çözüme otururlarken bile bir masanın etrafında bir taraf olarak yer aldılar ve çeşitli ödümler kopararak, bazı istemlerini kabul ettirerek el sıkıştılar.

PKK Genel Başkanı savunmasında, Kürt ulusal sorununun olası üç çözümünü ele alıp değerlendiriyor, kıyaslıyor ve sonuç çıkarıyor. Öcalan bu üç seçeneği değerlendirmeden hemen önce bir konudaki hükmünü veriyor: “... Bu toplumsal yapıdan (sözü edilen Kürdistan toplumdur-SP) devlet doğmaz. Ne fikri düzeyi ne coğrafi ne ekonomik düzeyi buna imkan verir” (43). Öcalan bunu söyledikten sonra üç seçeneği ayrı ayrı ele alıp değerlendirmeye tabi tutuyor. ½ öyle ki;

“A- Ayrı bir devlet seçeneğinin hem maddi temeli hem de fayda anlamında bir çözüm yolu olmadığı, iddiası olsa bile pratik devrimin en zayıf yol olduğu görülecektir. Hazır bir kuruluş olsa bile hiçbir komşu tarafından tanınmayacağı, uluslararası alanda da tanınma durumu yoktur. Bunu bir tarafa bırakalım. Bir devletin bağımsız kendini sürdürmesi için bir ekonomiye, dile, toplumsal birliğe, savunmaya ihtiyacı var ki, bunu da bir gün sürdüreceği temeli olmadığı kendiliğinden görülecektir. Tam dış destek olsa bile Kuzey

Irak'ta Kürt otonomisi bile kurulamıyorsa bu biraz da iç yapıdan kaynaklanıyor. Kürtler açısından bağımsız devlet seçeneği bu anlamda ideolojik bir söylem olmaktan öteye geçmez” (44).

Öcalan burada Kürtlerin bir devlet olarak örgütlenemeyeceğinin teorisini yapıyor. Buna Kürtleri inandırmaya çalışıyor. Burada da baştan sona Kürtlerin ekonomik, toplumsal ve siyasi gerçeklerinin çarpıtılmasına ve Kürtlerin aşağılanmasına dayanan bir yaklaşım sergiliyor. Dünyada, geçmişten günümüze son derece gelişmemiş, küçük ve köylü toplumlarda yaşayan uluslar bile devletleşirken, Kürtler gibi bu coğrafyanın en eski ve büyük halklarından birinin devletleşemeyeceğini iddia etmek ancak Öcalan gibilerine nasip olmuştur. Bir ulusun devletleşip devletleşemeyeceğinin kriterini, komşu devletlerin veya uluslararası emperyalist merkezlerin alacağı tutum belirlemez. Kaldı ki, Kürt ulusunun, dünya ulusları içinde küçümsenmeyecek bir desteğin sahibi olacağı bugünden açıktır. Kürt ulusal mücadelesine verilen destek bunun bir ölçütüdür. Kürdistan'ın bağımsız varlığını sürdüreceği bir ekonomiye, dile, toplumsal birliğe ve savunma gücüne sahip olmadığı, olamayacağı iddiası da temelsizdir. Kürdistan, belki dünyanın en zengin coğrafyalarından biri olmayabilir. Fakat ekonomik kriterler yönünden bakıldığında, gerek insan gücü, gerek üretimin gelişme düzeyi, gerek yeraltı ve yer üstü kaynakları, gerek ulaşım imkanları, gerekse de birçok ülkeyle sınırdaş olması gibi faktörler açısından bakıldığında önemli bir ekonomik güce sahip bir ülke olduğu görülecektir. Kürtler, 15 yıllık devrimci savaş içinde onbinlerce savaşı çıkardı. Devlet olduğunda nasıl ulusal ordusunu örgütleyemiyor. O zaman diğer bütün uluslar bunu nasıl başarmış? Öcalan, Kürtler devletleştiğinde bir gün bile yaşamaz diyor. Doğrusu bu söylemi şimdiye değin Türk sömürgeciliğinin hakim çevreleri ve savunucuları kullanıyorlardı. Öcalan'ın da buna ortak olması büyük bir talih-sizliktir. Fakat tarihsel, toplumsal, siyasal gerçekleri değiştirecek bir değeri de yoktur.

Kürt ulusunun her koşul altında ayrılmasını savunmak, ayrı bir şeydir. Kürtlerin ayrı bir devlet olarak örgütlenecek yetenekte ve güçte bir ulus olmadığını savunmak bambaşka bir şeydir. Bunların birbirine karıştırılmaları gerekir.

Öcalan, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını, yani ayrılma özgürlüğünü, ayrılıp ayrı bir devlet kurma özgürlüğünü yadsımak için nesnel gerçekleri çarpıtmıştır.

Öcalan, ikinci seçeneği ise şöyle koyuyor:

“B- İkinci, federasyon, otonomi gibi seçenekler kısmi bir uygulama özelliğine sahiptir... Bu anlamda günümüzde bile otonomi ve onu söylem düzeyinde yeni yeni tartışılan fedarasyon yaklaşımı geri toplumsal yapıya bağımlı olacağından demokratik değerlerin gelişmesine fazla fırsat vermez. Daha çok feodal-aşiretsel kalıntıları güçlendirir. Güney Kürtleri pratiği bunu da oldukça kanıtıyor. Ayrıca en çok işbirlikçiliğe kim çok kullanmak isterse ve gücündeyse ona alet olmaya yakın biçimlerdir” (45).

Sömürgeci yönetim altında otonomi veya federasyonu öngörmek, sömürgeci kölelik zincirlerinin parçalanmasını değil, kısmi taleplerle yetinmektir. Lenin yoldaş “reform olarak özerklik ile devrimci bir önlem olarak ayrılma özgürlüğü arasında ilke farkı vardır. Bu tartışma götürmez.”(46) diyordu. Yine Lenin yoldaşın söylediği gibi, özerklik tarzı reformist değişiklikler, sömürgeci hakim güçlerin iktidarının temellerine dokunmaz; o, yalnızca egemen güçlerin bir ödünüdür ve bu güçlerin/sınıfsal egemenliğini sürdüren bir değişikliktir. Özerklik, ezen ulusun ayrıcalıklarına son vermez ve ulusal baskının tüm biçimlerini yok etmez. Ancak Öcalan “geri toplumsal yapıya bağımlı olacağından ve demokratik değerlerin gelişmesine fırsat vermeyeceğinden” dolayı bu seçeneğe de karşı çıkıyor. Özerkliğin feodal bağları güçlendireceğini iddia ediyor. Örnek olarak da Güney Kürdistan’ı gösteriyor. Güney Kürdistan’daki “özerk” yapının nemenem bir şey olduğu biliniyor. Genel olarak özerkliğin feodal bağları güçlendireceği doğru değildir. Öcalan; özerkliğe federasyona karşı çıkarken demokratik değerlerin gelişmeyeceğini temel alıyor. Kürt ulusunun ayrılma özgürlüğü bu en temel demokratik değerlerden biri değil mi ki, Öcalan Kürtlerin reformcu temeldeki ulusal örgütlenme biçimlerine bile karşı çıkıyor.

Öcalan, Kürtçedeki lehçe farklılıklarını, çeşitli batı kentlerinde Türklerle Kürtlerin iç içeliğini, Kürtlerin önemli bir kesiminin batıda

olmasını özerklik veya federasyon çözümünün önünde engel görüyor. Halbuki bunların bölgesel özerkliği veya federasyonu geçersiz kılmayacağı biliniyor. Bölgesel özerklik ya da federasyon, Kürdistan coğrafyasında uygulanır bir şey olacaktır. Burada temel itiraz noktası olarak bunların alınması, Öcalan’ın en geri ulusal reformcu çözümlerden bile uzaklaştığını gösteriyor.

Öcalan, üçüncü ve tek geçerli seçenek olarak “demokratik çözüm”ü öneriyor. Zaten Öcalan, Kürt sorununu “sonuçta bir dil ve kültür özgürlüğü sorununa indirgenebileceği”ni (47) söylüyor. Dolayısıyla insan hakları ve demokratikleşme çerçevesinde bu sorunlar çözülür anlayışı, Öcalan’ın “demokratik çözüm” projesine yön veriyor. Öcalan bunun için sınırlara dokunmadan, devrimci şiddete başvurmadan rejimin mevcut kurum ve kurallarını esas alarak yasal-siyasal zeminde örgütlenerek, insan hakları ve demokratikleşme mücadelesini parlamenterist çizgide ve parlamenterist mücadele araç ve yöntemlerini kullanarak yapılmalıdır görüşünde. PKK’nin “demokratik çözüm” tarzına uygun dönüşmesini de bu çerçevede düşünüyor. Yine Öcalan’a göre bu çözüm yolu temel alınarak “...Devletle yabancılaşma dönemi sona erer, benim devletim anlayışı gelişir. İsyan, çatışma zeminleri de böyle kalkar. Asli kurucu öğelik ve anayasal vatandaşlık, ifade özgürlüğüyle bütünleşti mi sorun büyük oranda çözüm yoluna girmiştir. Gerisi ekonomik, sosyal planla çalışmalardır ki, GAP’la bu zaten büyük hamle içine girilmiştir” (48). Fazlaca yoruma ve açıklamaya muhtaç olmayan bu satırlara göre, Kürtlerin devletle barışarak yabancılaşmaya son vermesini ve TC devletine kendi devleti olarak sahiplenmesini istiyor. Bu başarılırsa diyor Öcalan, isyan ve çatışmaların zemini de kalmaz. Kürtler devletle kucaklaşacağı için ve kendi devleti olarak sahipleneceği için, kalkıp da kendi devletine karşı ayrılıkçı harekete kalkışmazlar! Kürtlerin, bu devletin, cumhuriyetin asli kurucu güçlerinden biri olduğu da kabul edilirse ve ifade özgürlüğüyle birleşirse Kürt sorunu çözülmüş oluyor! Kürtlerin ulus olarak siyasal kaderini tayin etme temel sorunu da böylece Öcalan tarafından görmezlikten gelinerek yok sayılıyor. Geriye ekonomik-sosyal kalkınma planı kalıyor ki, diktatörlük GAP’la birlikte Kürdis-

tan'ın kalkınması için büyük bir atılım içine girmişti! Kürdistan'ın ekonomik ilhakı ve sömürüsü bile kalkınma planı olarak takdim edildiği bir yerde, sömürgeciliğe karşı mücadeleyi hedefleyen bir bakış açısı zaten aranamaz. "Haksızlıklara karşı özgürlük için gerektiğinde eyleme kalkışanlar, zamanında barışmayı da kutsal bir eylem olarak bilmeli ve gerçekleştirmelidirler" (49) diyen Öcalan, haksızlıkların, ayrıcalıkların, ulusal zulmün ortadan kalkmadığı gerçeğini atlayarak devletle barışmayı kutsal bir eylem olarak sunarak, yurtseverleri mücadeleden uzak tutmaya ve kendi tasfiyecî çizgisine ikna etmeye çalışıyor. Öcalan, sömürge zulmünün, Kürt halkında yarattığı duygu ve düşünceleri en iyi bilenlerden biri olduğu için "Özellikle Kürtler için en büyük eksiklik, gerek kendi doğdukları ana coğrafya, gerek bir parçası oldukları tüm Türkiye'yi vatan olarak görme duygu ve düşüncelerinin zayıflığıdır" (50) şeklinde bir çözümleme yapıyor. Kürt halkının 75 yıldır kendisini cendere altında tutan Türk sömürgeci boyunduruğunu vatan olarak görmesi mümkün mü? Kürtleri kendi evinde toprağında bile yaşatmayan bir vahşet egemenliği, Kürtlerin sahipleneceği ortak bir vatan duygu ve düşüncesini doğurur mu? Aksine iki ulus arasında düşmanca duygu ve düşüncelerin gelişmesini koşullamaz mı? ½imdiye değin Türk burjuvazisinin yapmaya çalıştığı bu değil midir?

Öcalan "sorunların çözüm dili isyan veya devrim olamaz. Barış içinde anayasal evrim yolu geçerlidir" (51) demekle burjuva reformist çizgisini, en yalın, en kısa, en özlü şekilde formüle etmiş bulunmaktadır. Fakat Öcalan unutmaması ki siyasal toplumsal sorunlar, birileri bunu istiyor diye böyle çözülmez. "Uluslara yapılan her baskı, geniş halk yığınlarının direncini çağırır; ulus olarak baskı altında kalan halkın direnci her zaman, ulusal ayaklanma eğilimi gösterir." (52) Bu da isyanın dilidir, devrimin dilidir. Barış içinde evrim yolu değil, devrim yoludur.

Öcalan, Imralı savunmasında burjuva reformist çizgisini temellendirmekle kalmayarak, bu çizginin yaşama geçirilmesi için yoğun ve etkin bir çaba içine girdi. PKK üzerindeki otoritesinden de yararlanan, Imralı duruşmalarında yargıçlara seslenirken söylediği gibi PKK'yi yasal-siyasal zemine çekmek için çok hızlı adımlar attı.

Öcalan, Imralı'da PKK Başkanlık Konseyi'ne gönderdiği 15 Kasım 1999 tarihli mektubunda bir hareket planı çiziyor;

"Devlet stratejik olarak silahlı mücadeleyi bırakma irademize güvenmelidir. Halen güvenmiyor."

"PKK bütün varlığıyla stratejik şart ileri sürmeksizin yeni politik tavizler peşinde olmaksızın, neredeyse hakkında bir konsensüs oluşan 'demokratik cumhuriyet' için yasal zemine çekilme, demokratik yaşam hakkı için mücadelesini yasalar çerçevesinde verme kararına bağlıdır. Bundan kuşku duyulamaz. Bunun için hem inandırıcı olmak hem de devletin bunu görmesi bu çalışmanın stratejik temelidir." (53)

Öcalan, alınan bütün kararların, atılan bütün adımların devlet açısından inandırıcı ve güven vermesi gerektiğini çok önemsiyor. Aksi halde devlet zorluk çıkarır ve zaten savaş kliği bu süreçte çomak sokmak için tetikte beklemiyor mu! Öcalan, "şart" ileri sürülmeyecek, taviz peşinde koşulmayacak, PKK'nin yasal zemine çekilmesi ve demokrasi mücadelesini yasalar çerçevesinde vermesi tek amaçtır diyor.

"Daha önemli görülen silahlı güç ve mücadeleyi terk ettiğimize ilişkin de karar düzeyinde sorun yoktur; ama gerçekleştirme biçimine ilişkin planlama gereğini gerçekçi kılmak gerekir... Burada şu kadar demokratikleşme sağlansın, Kürtçe eğitim, radyo, TV vs. biçiminde talepler dayatılmıyor (dayatılmasın ve dayatılmayacak diyor-SP)... istenilen artık yasalara uygun barış içinde mücadele hakkını kullanmaktır" (54). Öcalan yukarıda stratejik şart ileri sürmeyeceğini salık vermişti. Burada ise güncel siyasal talepler de ileri sürülmeyecek ve yalnızca yasallaşmak için çalışılacak diyor. Silahlı güç olmayı ve silahlı mücadeleyi terk ettiğimize göre diyor Öcalan, bunun pratik planlamasının yapılmasının önemi işaret ediyor. Ama her şeyini Kürdistan'ın kurtuluşuna adanmış yurtsever savaşçıları, birer uysal kurbanlık koyun gibi faşist diktatörlüğe teslim etme düşüncesi bu planın son halkasını oluşturuyor. Öcalan'a göre:

"Bu temel bir rehabilite, yani sosyal ortama uymak için denetim altında kalma reddedilemez. Bu süreçte hem ruh, hem adaptasyon bunun için

PROPAGANDACIYA NOTLAR (II)

Propagandacının Teorik Eğitimi

Herkes propagandacı olacak diye bir kural yok. Bazıları propagandacı olabilir, bazıları ajitatör, bazıları örgütleyici veya başka bir alanın uzmanı. Bu, bir seçim ve kadroları işine, yeteneğine göre görevlendirme sorunudur. Kim propagandacı olabilir? Kimler, hangi özelliklere sahip olanlar siyasi propagandacı ve ajitatör olmalıdır? Kelimenin geniş anlamıyla her partili, devrimci öğretinin, marksist-leninist teorinin propagandacısı olmak zorundadır. Bu, davaya, teoriye inancın ifadesidir. “Araştırmak, propaganda yapmak, örgütlemek. Bu teorik çalışma olmaksızın ideolojik önder olunamaz. Bu çalışmayı davanın ihtiyaçlarını karşılamaya yöneltmeden, işçiler arasında bu teorinin sonuçlarının propagandasını yapmadan ve onların örgütlenmesine yardımcı olmadan ideolojik önder olunamayacağı gibi” (Lenin, “Halkın Dostları Kimlerdir”, C.I, s.302).

Propagandacı, marksist-leninist teoriye hakim olmalıdır, ikna gücüne sahip olmalıdır, ilkede tutarlı olmalıdır, pratik tecrübeleri değerlendirme/yorumlama yeteneğine sahip olmalıdır. Propagandacı, aynı zamanda bir ahlaki otoritedir, davasını seven, amaçtan şaşmayan birisidir. Propagandacı, toplumsal yaşamın somut görünümle-

rini, sınıf mücadelesinin tecrübelerini yaratıcı bir şekilde yorumlayabilmelidir, bunları, marksist teoriye göre analiz edebilmeli ve genelleştirebilmelidir, yani yeniden sınıf mücadelesinin hizmetine sunmalıdır. Toplumsal yaşam çelişkilerle doludur, daha doğrusu çelişkiler bütünüdür. Propagandacı bu çelişkilerin somut görünümünü, bir dizi görünüm içinde esas olanı görmek ve onu faaliyetinin merkezine koymak zorundadır. Örnek; burjuvazi, sürekli Hizbullah vahşetini ön plana çıkartıyor. Bu vahşeti lanetlemek önemlidir, ama o canavarı doğuran kim, buna neden ihtiyaç duyuluyor, memlekette başka vahşet yok mu? Propagandacı, sorunun bu yönünü ön plana çıkartmalıdır.

Propagandacı, bilgili, eğitilmiş ve kültürlü olmalıdır. Propagandacı, yöntemde; diyalektik ve tarihsel materyalizmin ustası olmalıdır. Bu yöntem hakim olamayan, genelin ötesinde bir şey söyleyemez. Ancak bu özelliklere sahip olan, leninist propaganda sanatına bütün yönleriyle hakim olabilir. Leninist propaganda sanatı, ezberciliği, anlamı kavranmamış, birtakım bilgilerin tekrarını reddeder. Propagandacı, özümleyen demektir. Onun özellikleri arasında en ön planda olan, temel olan, teorik, marksist-leninist eğitimidir, teoriye fevkalade hakimiyetidir, yöntemi

yaratıcı bir şekilde kullanmasıdır. Unutulmamalıdır ki, propagandacının temel görevi, marksist-leninist bilgiyi yığınlara taşımaktır. Bu bilgilerle yığınları kurtuluş yoluna inandırmak ve sınıf bilinçli düzeye çıkarmaktır. Bireylerin başarı ve zafere olan inancını geliştirmektir.

Propagandacı taraflıdır. Taraflılık, onun en belirleyici özelliklerinden birisidir. Propagandacı, marksist-leninist öğretiyi, onun ilkelerini tavizsiz savunmak zorundadır. Sınıf mücadelesi açısından sağlam duruş, marksist-leninist öğretiden sonuçlar çıkartmak ve bunu yaşama, toplumsal gelişmelere uygulamak, şu veya bu konuda burjuva teorileri tanımak ve acımasız eleştirmek, ancak ve ancak taraflı olmakla mümkün olabilir.

Propagandacı, ideolojik cephedeki savaşıdır, bu cephenin en önünde durandır. O, düşmanın bu alandaki doğrudan saldırılarını -açık burjuva ideolojisini- ve marksizm görünümlü bütün anlayış ve teorileri (oportünizm, revizyonizm, troçkizm, maoculuk, vs.) göğüsleyebilmelidir. Düşmanı ideolojik cepheye yenilgiye uğratmak propagandacının görevidir.

Propagandacı sadece "eğiten" değil, aynı zamanda eğitilmek zorunda olan birisidir. Propagandacı, propagandacı olabilmek, propaganda faaliyetine başlayabilmek için belli bir eğitimden geçmek zorundadır. O, marksist-leninist teoriyle donanmış olmalıdır, ezberleyerek değil, özümleyerek donanmış olmalıdır. Propagandacı, görevine hakim olmak için bilgisini sürekli yenilemelidir. Parti ona sürekli yeni materyal sunmalıdır. Toplumsal yaşamın faal olunan bütün alanlarında (ekonomi, felsefe, kültür, sanat vs.) propagandacının analiz yapabilmesi ve görüngeleri/gelişmeleri değerlendirebilmesi için, somut olması gerekir. Onun somutluğu, sürekli, materyal ile beslenmesine bağlıdır. Propagandacının başarısı, faaliyet alanındaki bilgi birikimine ve bunu somutlaştırmasına bağlıdır. Sürekli güncel materyal ile beslenen propagandacı, bu materyali bilgi birikimi ışığında sistemeleştirir, genelleştirir ve pratik faaliyetinde kullanır.

Propagandacı yöntem açısından da eğitilmelidir. Burada söz konusu olan, diyalektik yöntem değil; bu, ideolojik eğitimin, marksist-leninist teorinin bir bileşeni olarak görülmelidir. Propagandacının yöntemsel eğitimi, propaganda

faaliyetinin en rasyonel, en etkili olmasını sağlama sistemidir. Bu alanda da propagandacı, leninist propaganda çalışmasının en rasyonel, en etkili biçim ve yöntemini yine Lenin'in yazılarında bulabilir. Lenin tarafından geliştirilen, propagandanın yöntemsel ilkeleri nelerdir? Lenin'e göre propaganda, hangi koşullar altında yapılırsa yapılsın, işçi sınıfı ve emekçi yığınların aklına ve kalbine nüfuz etmelidir. Bu amaca ulaşabilmek için propagandacı, ikna yeteneğine, devrimci coşkuya sahip olmalıdır. Somut, çok anlaşılır, amacından şaşmaz olmalıdır. Lenin, bir propaganda ustasıydı. Konuşmalarında ve kelimenin/sözün gücünü kavramış ve sürükleyici olmuştur. Propagandacının temel silahı dildir. Dile hakim olmayan, sözün, mantığın, iknanın gücünden yoksun demektir. Dile hakim olmayan, konuşma sanatından yoksun demektir. Yazıda dile hakim olmayan ve konuşma sanatından anlamayan, propagandacı olamaz.

Propagandacı, sürekli kendini yenilemek, bilgisini kapsamlılaştırmak ve derinleştirmek zorundadır. Propagandacı, aktüel olanla yoğrulmak zorundadır. Propagandacı, ele alınan konunun içeriği üzerine genel bilgilere sahip olmakla yetinemez. Propagandacı, yazılı-sözlü faaliyetinde etki gücünü artırmak için, hitap ettiği kitlenin aklına ve kalbine nüfuz etmek için, kapsamlı hazırlanmak zorundadır. Propagandacı, mümkün olduğunca zengin kütüphaneden yararlanmalıdır. Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserleri, uluslararası komünist hareketin dokümanları ve faaliyet alanıyla ilgili olarak başka temel eserleri vs. Bunun ötesinde propagandacı, yardımcı araçlara da sahip olmalıdır; sözlük, ansiklopedi vs. Propagandacı, aynı zamanda kitap dünyasında yaşayan birisidir. O, en kısa zamanda gerekli literatüre, gerekli alıntıya, bir bütün olarak gerekli kaynağa ulaşmalıdır.

Hazırlık ve Faaliyet

Propagandacının bir konferansa ve eğitim çalışmasına hazırlığını ve faaliyetini canlandırılım.

Propagandacı, faaliyetinin başarılı olması için, zamanını planlamak ve anlatacağı konunun içeriğini önceden inşa etmek zorundadır. Bir kon-

feransta, bir seminerde, eğitim çalışmasında propaganda, zamanı belirleme olanağı varsa, konuşmasını ne kadar sürdüreceğini (1 saat, 2 saat) önceden saptamak ve anlatacağı konunun içerik inşasını da zaman faktörünü göz önünde tutarak yapmalıdır. Hazırlanan plan, içerik inşası, mantıksal olmalıdır; düşünceler birbirini tamamlamalıdır. Dinleyiciye, düşüncesini takip etme şansı tanımayan, saatlerce konuşan ve “ondan bundan” bahseden birisi, propaganda yaptığını sanıyorsa kendini aldatmış olur.

Propagandacı için, her koşul altında geçerli bir hazırlık ve anlatım planı yoktur. Propagandanın kalitesi/verimliliği, propagandacının tecrübesine ve hazırlığının iyi olup olmadığına bağlıdır.

Hazırlığını tamamlamış propagandacı açısından ikinci adım, faaliyet alanında atılır. Propagandacı, seminerde, eğitim çalışmasında ve konferansta dinleyici ile ilişkiye geçmesini, dinleyicinin nabzını tutmasını becermek zorundadır. Dinleyiciyi dikkate almayan, onun ilgisini çekmeyen ve yönlendiremeyen birisi, çok doğru şeyler anlatsa da, anlaşılmamış olur. Propaganda adına, donuk, soğuk, tekdüze bir tarzla konuşan, ciddiyet adına mesafeyle hareket eden, konuşma adına okuyan, ikna adına alıntılar sıralayan, bilgisel derinlik adına yabancı kelimeleri sıralayan birisi, dinleyicinin tepkisini çekmekten ve onları uyutmaktan başka bir şey yapmış olmaz. Konuşma, yazılı halde propagandacının önünde durabilir. Ama propagandacı onu okumamalıdır. Canlı, ilgi çekici, usta bir tarzda konuşarak anlatmalıdır.

Propagandacı, sürekli, dinleyicinin ruh halini göz önünde tutmalıdır. İlgi dağılıyorsa, uygun bir espriyile canlandırıcı olmalı, dinleyicilere soru yönelmelidir.

Bir konferansta, bir eğitim çalışmasında, bir seminerde ve hatta bir makalede soru sormayan ve dinleyicinin/okuyanın dikkatini yönlendirmeyen birisi “kötü” bir propagandacıdır. Soru sormamak, ciddi yönetsel bir hatadır. Soru, dinleyiciyi, okuyucuyu düşünmeye zorlar.

Daha iyi anlaşılacak, dinleyicinin dikkatini yoğunlaştırmak için propagandacı, özellikle eğitim çalışmasında, seminerde, parti okulu derslerinde anlatımının arasında dinleyiciyle kısa süreli tartışmalar yapmalıdır. Propagandacı bunu, anla-

tılanın anlaşılmadığı izlenimini edinince de yapmalıdır. Yerinde esprî, sorular, cevaplar ve arkasından toparlayıcı bir cevap dinleyicinin ilgisini yeniden toparlar.

İçeriğin ilginçliği ve zenginliği, anlatımda düşüncelerin birbirini mantıksal takibi; anlatımda düşünceler arasında kopukluğun olmaması, dikkatin yoğunlaşmasını sağlar.

Propagandacı, konuşmasını polemikle zenginleştirmelidir. Karşının mutlaka orada olmasına ve cevap vermesine gerek yok. Propagandacı, kendisiyle canlı bir konuşma sürdürmelidir. Yanlış düşüncelerin özünü aktarmalı, bunların karşısına doğrusunu koymalı, dinleyiciye sorular yönetilmelidir. Amaç, dinleyiciden cevap almak değil, soruyla onları düşünmeye sevk etmektir. Bu, konferanslarda oldukça etkili, dinleyicinin dikkatini yoğunlaştıran, onların düşüncesini yönlendiren bir yöntemdir. Lenin, birçok konuşmasında ve popüler yazılarında bu yöntemi ustaca kullanmıştır. Bir örnek verecek olursak “Okuldışı Eğitim İçin I. Bütün Rusya Kongresi”, C. 29, syf. 321-365). Lenin'in teorik ve pratik sorunları içeren bu konuşması, onun propagandacı ustalığını da gösterir.

Propagandacı, örnekleme ve tarihsel karşılaştırma yapmalı, şaşırtıcı sorular sormalı, esprili olmalı ve iğnelemelidir. Lenin, bütün bunları konuşmalarında ve yazılarında kullanmıştır. Onun çok sevdiği yöntemlerden birisi de alay etmektir. Bir örnek: Güya sosyalistleri kastederek şöyle der; “Onlar, kitaplar gördüler, kitapları ezberlediler, kitapları, papağan gibi tekrarladılar ve kitaplardan hiçbir şey anlamadılar. Böylesi bilgili, yüksek bilgili kişiler vardır. Kitaplarda, sosyalizmin, üretimin en yüksek gelişmesi olduğunu okudular” (Lenin, agk., syf.350).

Propagandacı, en zor, karmaşık teorik sorunları sıradan işçinin anlayabileceği bir popülerlikle ele alabilmelidir. Kapitalizmi, sosyalizmi veya da feodalizmi, iki yöntemle anlatabiliriz. Bunlardan birisi, kitaplarda yazıldığı gibi, ikincisi de kitaplarda yazılı olanı, dinleyicinin anlayabileceği bir tarzda; içerik kaybına yol açmadan basitleştirerek, sadeleştirerek, örnekleyerek.

Propagandacı, ele aldığı konuyu somutlaştırmasını, dinleyicinin gözü önünde canlandırma-

sını becermek zorundadır. Ele alınan konunun somutlaştırılması, açıklama sürecinde oldukça önemli bir rol oynar. Gerçeğin kavranması/algılanması, canlı sergilemeden soyut düşünceye ve soyut düşünceden pratiğe doğru bir yol izler. Maddi dünyanın görünümünün/gelişmelerin duyu organlarımıza etkisi olmaksızın, duyum olmaksızın kavrayış da olmaz. Bilinçte öncelikle somut görünüm iz bırakırlar ve somut görünüm temelinde insanlarda analiz ve sentez vasıtasıyla belli düşünceler/tasavvurlar oluşur.

Propagandacı, ele aldığı konunun -ne kadar ağır, karmaşık teorik bir konu olursa olsun- fotoğrafını çıkartmak, konuyu dinleyicinin gözü önünde canlandırmak zorundadır. Konunun fotoğrafını çıkartan, dinleyicinin gözünde canlandıran propagandacı, ele aldığı konuya ilişkin olarak genelleştirmeye, ilkesel, teorik açıklamalara geçebilir ve bu yöntemle, hiç zorlanmadan, en ağır ve karmaşık teorik sorunları dinleyiciye kolayca kavratılabilir.

İki propagandacıyı canlandıralım: Her ikisi de aynı konuyu, aynı dinleyici kitlesine, farklı yöntemlerle anlatsınlar. Birisi, gayet "ciddi", kitabı, gözünü önündeki notlardan ayırmadan, bolca yabancı kelime kullanarak, her cümlesi "teori" akan bir yöntemle anlatsın. Diğeri ise, örnekleyerek, somutlaştırarak, herkesin anlayacağı bir dil kullanarak anlatsın. İkinci propagandacının birincisinden daha başarılı olduğunu görürüz. Bunu somutlaştırabiliriz de: Kırsal alana giden bir marksist-leninist komünist propagandacıyı ve bir de maocu propagandacıyı düşünelim. Marksist leninist komünist propagandacı, kırsal alandaki demografik/sınıfsal yapıyı somutlaştıracaktır, hitap ettiği köylüyü katmanlarına ayırtacak ve sömürünün kapitalist karakterini ortaya koyarak, bu sömürü ilişkilerinin ortadan kaldırılması için, müttefik olarak gördüğü köylü kesimlerini mücadeleye çağıracaktır. Maocu propagandacı ise, açıklayamayacağı, somutlaştıramayacağı feodal düzenden, sömürüden, bir bütün olarak "köylülük"ten bahsedecek ve köylüleri, önce yaşadıkları kapitalist ilişkilere inanmamaya çağırarak, sonra da sömürünün karakterinin feodal olduğunu açıklayacak ve onları, feodalizmi yıkmaya çağıracaktır. Marksist leninist komünist propagandacı, köylüye elle tutulur, gözle görülür hedef; somut

hedef gösteriyor. Maocu propagandacı ise köylüyü, hayalete karşı, olmayan düşmana karşı mücadeleye çağırıyor.

Propagandacı, olguları ve sayıları kullanmasını bilmek zorundadır. Olgular ve istatistik materyaller, ele alınan konunun somutlaştırılmasında mutlak önemli bir rol oynarlar. Propagandacı, verileri gelişigüzel değil, tasnif ederek, amaca uygun olarak kullanılmalıdır. Bunun için propagandacı, her şeyden önce, verilerin, ele alınan konunun somutlaştırılmasındaki önemini veya genel olarak olgu ve istatistik materyallerin önemini kavramış olması gerekir. Lenin, hemen hemen bütün konuşmalarını, somut olgular ve sayılarla temellendirmiştir. O, sayıları konuşmaya zorlamış, verileri konuşurmuştur.

Propagandacı, Lenin'in şu sözlerini sürekli dikkate almalıdır. "...istatistik ile başlamak istiyoruz. Bunu yaparken, istatistiğin bazı okurlarda ve...Enternasyonalizm, kozmopolitizm, ulusalcılık, yurtseverlik vs. üzerine genel mülahazalar bayrağı altında siyasi kaçak (düşünceleri) gizlice sokmak isteyen yazarlarda uyandırdığı derin antipatinin bilincindeyiz" (C.23, syf.286).

Evet, propagandacı bunu da bilmelidir. Genel lafız, demagojiye, çarpıtmaya, subjektif yoruma açıktır. Ama olgu, istatistik materyal, nesnel gerçeklik neyse onu gösterir. Propagandacı, bunu göstermek ve gösterdiğini teorik olarak da değerlendirmek zorundadır.

Sayılar, olgular, istatistik veriler, teorik ispat/tanıtlama olur mu? Olur. Hem de çok güçlü bir tanıtlama olur. Örnek: Maocu, amprik verilere, yani olgulara ve istatistik materyale inanmayın, bunlara dayanarak değerlendirme yapmak bilimsel değil diyor. Lenin ise tam tersini söylüyor. Maocu, teorik açıklamasını genel lafızlar üzerine kuruyor. Buna karşı mücadelede bir marksist leninist komünist propagandacı, ne yapmalıdır? Genel lafıza genel lafızla cevap vermek, yöntem değildir. O halde, marksist leninist komünist propagandacı, nesnel gerçekliği olgularla, verilerle açıklamak zorundadır. Çalışabilir nüfusun yaklaşık % 36'sının işçi olduğu Türkiye'de proletaryanın sayısal olarak az olduğunu maocu kanıtlayamaz, ama savunur. Buna karşın marksist leninist komünist propagandacı, verileri ortaya

kor ve dinleyici nezdinde kanıtlayıcı, ikna edici olur. Dinleyici veya okuyan, marksist leninist komünist propagandacıya inanır, maocuya değil.

Olgular ve istatistik verilerle teorik kanıtlanmanın nasıl yapıldığına Lenin'in "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi" yapıtı parlak bir örnektir.

İstatistik, düşünmeye sevk eder, olgular üzerinden teorik sonuçlara varmayı sağlar.

Küçük burjuvazi, kafasına koymuş; ekonomi çöktü! Neye dayanarak bu sonuca varıyor? Bilinmiyor! Bir marksist leninist komünist propagandacı böyle hareket edemez. O, çöken ekonomiden çıkaracağı siyasi sonuçlar ile kapitalist ekonominin gelişme seyrinden çıkaracağı siyasi sonuçlar üzerine dinleyiciyi aydınlatmaya çalışır.

Propagandacı, alıntı kullanmasını bilmelidir. Alıntı, ele alınan konunun doğruluğunun veya yanlışlığının kanıtlanması için bir yardımcı araçtır. Bu nedenle, gerekli olduğundan fazla kullanılmamalıdır. Konuşma veya yazı, alıntı savaşına dönüşmemelidir. Propagandacı, alıntıyı da nerede kullanacağını bilmelidir. Bir marksist leninist komünist propagandacı, Lenin'in dediği gibi, "kafasında, gerektiğinde çıkardığı alıntılar çekmecesesi olan, ama hiçbir kitapta belirtilmemiş yeni bir kombinasyon ortaya çıktığında şaşırın ve çekmecedan uygun olmayan alıntıyı çıkaran bir bilge" olmamalıdır (Bkz. Lenin, C.29, syf.352).

Alıntı, propagandacıyı ve hitap ettiği kitleyi düşünmeye, muhakeme etmeye yönlendirmelidir ve sihirli değnek olarak görülmemelidir.

Propagandacı, ele aldığı konuyu somutlaştırmak, göz önünde canlandırmak için çizelge, grafik, tablo, yazı tahtası ve göstergeye hizmet eden teknolojiyi de kullanmalıdır. Bu araçlar konferansta kullanabileceği gibi, seminerlerde, eğitim ve parti okulu çalışmalarında da kullanılmalıdır. Bu araçlar; dialar filmler, anlatılanın algılanmasını oldukça kolaylaştırır ve algılanan bir konu hakkında, teorik sonuçlar çıkartmak hiç de zordur değildir.

Propagandacı, bu araçlarla nasıl çalışacağını, onlardan nasıl yararlanacağını bilmelidir. Dinleyicinin göreceği bir şekilde duvara asılan diyaframdan, tablodan, resimden vb. yararlanılmıyor-

sa, bunlar, dinleyicinin dikkatini dağıtmaktan başka bir işe yaramıyor demektir.

Propagandacı tarihsel kıyaslama yapmasını bilmelidir. Propagandacı, mevcut durumu, tarihsel bir durumla kıyaslarken, soruna somut yaklaşımın tarihsel olanın gölgesinde kalmamasına dikkat etmek zorundadır. Karşılaştırma, açıklamaya yardımcı olur. Ama hepsi bu kadar. Tarihsel olan, aynen tekerrür etmez. Dolayısıyla somut olan gelişme ile tarihsel olan gelişme bir ve aynı görülmemelidir. Propagandacı, tarihsel kıyaslama/karşılaştırma yaparken Lenin'in şu uyarısını dikkate almalıdır:

"Her karşılaştırmanın eksik olduğu bilinir. Her karşılaştırmada, karşılaştırılan nesnelere ve şeylerin sadece bir yönü veya sadece bazı yönleri aynılaştırılır, diğer yönlerinden geçici olarak ve koşullu olarak soyutlanır" (Lenin, C.8, syf.453, "Pedagoji ve Politikanın Birbirine Karıştırılması Üzerine" makalesinden).

Öyleyse, propagandacı, 50, 100 yıl önce böyle olmuştu, bugün de aynı oluyor diyerek propaganda yapamaz.

Propagandacı, marksist-leninist klasikleri (Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in yapıtlarını) esasen iki açıdan okumalıdır. Birincisi, içerik olarak özümleme. İkincisi de yöntem olarak özümleme. İçerik açıdan özümlemede sorunun tarihselliği de göz önünde tutulmalıdır. Yani o günün somutunu ifade eden bir anlayış, mutlaka bugün de geçerli olmayabilir. İçeriği özümlemek teoriyi özümlemektir. Bu yapıtları yöntem açısından özümleyerek, onların sorunlara nasıl yaklaştıklarını, teoriyi nasıl oluşturduklarını, nasıl kavratıcı olduklarını özümlemektir. Yani onların propagandacı yönlerinden öğrenmektir.

Propagandacı, faaliyetinde sanat ve edebiyatı kullanmasını bilmelidir. Marks, Engels, Lenin ve Stalin, geçmiş dönemlerin ve dönemlerinin yazarlarının, şairlerinin, edebiyatçılarının eserlerinden sürekli yararlanmışlardır. Marks'ın en çok sevdiği yazar Shakespeare'di. Lenin, Gorki'den sürekli bahseder, ama en çok M. J. Saltykov-Şçedrin'i zikretmiştir eserlerinde.

Propagandacı, romanlardan, şiirlerden, güzel sanat eserlerinden, tiyatro eserlerinden vb. yararlanmasını bilmelidir.

Propagandacı dili kullanmasını bilmelidir. Propagandacının konuşmasında içeriğin en önemli olması, dili, nasıl kullandığının önemsiz olduğu anlamına asla gelmez. Burada dil, biçimdir ve içerik ve biçim ne denli uygunsa, anlatım da o denli başarılıdır. Her bilimsel anlatım, iddia, sav, açık seçik bir biçimde, dinleyicinin anlayacağı bir biçimde anlatılmıyorsa, anlamını kaybeder. Sözcükleri yuvarlayan, yarım konuşan, ne dediği anlaşılmayan, etkili olma inancıyla yabancı kelimeleri bolca kullanmaya özen gösteren, konuşurken uyutan birisi propagandacı değildir. Propagandacı, lisanı, bir orkestra şefi gibi, kullanmasını bilmelidir. Ses tonuyla, lisanı; kelimeleri, kavramları yerinde kullanmayla, vurguları yerinde yapmayla dinleyiciyi büyüler, onların dikkatini dağıtmaz.

Propagandacı, polemikçi olmak zorundadır. Propaganda nihayetinde yanlış ve doğru olanın kavratılmasıdır ve propagandacı da bu anlamda bir araçtır. Bu aracın bir bileşeni de polemiktir. Doğruyu kavratmak, yanlış olanın, neden yanlış olduğunu göstermekten/kavratmaktan geçer. Bu da polemiksiz olamaz. Örnek Mao Zedung düşüncesi, son kertede revizyonizmdir, antimarksisttir. Sorunlara marksist felsefe açısından yaklaşan bir propagandacı, doğruyu, yanlış anlatmadan nasıl kavratılabilir? İkinci bir örnek. Türkiye kırında köylülüğün, kapitalist ilişkiler temelinde sosyal katmanlarına ayırmış olduğu bir marksist leninist komünist propagandacı için bir gerçekliktir. Ama bunun böyle olmadığına inananlar da var; örneğin maocular. Marksist leninist komünist propagandacı, bu konuyu anlatırken maoculukla polemik yapmak zorundadır.

Marks ve Engels, konuşma ve yazılarında polemikçi, ideolojik karşıtlarına karşı önemli bir silah olarak kullanmışlardır. Bu, Lenin ve Stalin için de geçerlidir. Lenin, "Tartışmanın ve Mücadele Etmenin İki Yöntemi" makalesinde şöyle der: "Örgütlülüğü bozma çabalarının önünü kökünden almasını öğrenmemiş birisi, örgütleyici olamaz. Örgüt olmaksızın işçi sınıfı bir hiçtir. Tartışmalar, görüş alışverişi... olmaksızın hareket, işçi hareketi de olanaksızdır. Tartışmaların küfürleşmeye, çene çalmaya dönüşmesine karşı acımasız mücadele olmaksızın hiçbir örgüt olası değildir" (C.19, syf.487).

Hitap ettiği kitleyi ideolojik-siyasi olarak kazanmak isteyen, savunulanan doğruluğuna ikna etmek isteyen, polemikçi önemli bir silah olarak kullanmak zorundadır.

"Acil görevlerimiz üzerine makalesinde pozitif biçimde çerçevesini çıkartmaya çalıştığımın, en açık olarak polemik biçiminde güçlendirileceğini sanıyorum" (Lenin, C. 27, syf.271, "Sovyet İktidarının Acil Görevleri Üzerine Referat" makalesinden).

Polemiksiz bir I. Enternasyonel, polemiksiz bir "Kapital", polemiksiz bir "Anti-Dühring", polemiksiz bir "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi", troçkizme, Zinovyev'e, Buharin'e karşı polemiksiz bir mücadele, polemiksiz bir "Marksizm ve Dil Biliminin Sorunları", "SSCB'nde sosyalizmin Ekonomik Sorunları" düşünebilir misiniz? Düşünmezseniz -ki düşünemezsiniz- partinin polemiksiz gelişmesini, ideolojik olarak olgunlaşmasını, teoriler üretmesini, yanlışla, troçkizme, maoculuğa vb. antimarksist akımlara, oportünizm ve revizyonizme karşı mücadelesini de düşünemezsiniz. Polemiksiz propaganda, polemik yapmayan propagandacı olamaz.

Propagandanın amacı ikna etmektir, körü körüne inanç sağlamak değildir. Propagandacı, ikna olmuş, davasına inanan komünistler yetiştirmek zorundadır, körü körüne inananlar değil.

Polemik, soruna eleştirel bakışı geliştirir, düşünmeyi yoğunlaştırır ve yönlendirir. Polemik, öğrenme sürecini canlandırır.

Özellikle eğitim, seminer ve parti okulu çalışmalarında propagandacı, "öğrenci"lerinin sistematik olarak okumayı öğrenip öğrenmediklerine dikkat etmelidir, onlara, okumayı öğretmelidir. Gelişi güzel, disiplinsiz, programsız değil, sistematik okuma esastır. Bu konuda N.K. Krupskaya şunları öneriyor. "Kendi kendine araştırmanın temel biçimi, sistematik okumadır... şunlara dikkat edilmelidir.

1) Az ama akıllıca okumak en iyisidir. Bir kitabı 'yutmak' oldukça verimsiz bir uğraştır.

2) Kitap seçimi olağanüstü önemlidir. Belli bir sorun üzerine okumak isteniyorsa, her şeyden önce sorunu anlayan biriyle konuşulmalı veya da söz konusu sorun üzerine önerilebilir bir literatür listesi temin edilmelidir. En iyi, en zorunlu kitap-

lar,...bunların arasından gücümüze uygun olanlar seçilmelidir.

3) Zaman zaman okumaya ara verilmeli, okunan konu üzerine düşünölmeli, anlaşılmayan deyim veya kelimeler varsa, sözlüğe bakılmalı, yine kavranmıyorsa bilen birisinin fikri alınmalıdır" (N.K. Krupskaya, "Nasıl Okunmalı", C.III., s.87-88, Akt. Proleter Doğrultu, sayı 7, syf.97/98).

Propagandacı, öğrencilerine sistematik okumayı öğretmelidir. Propagandacının eğitim sorunun nasıl ele alması gerektiği üzerinde burada durmayacağız. Ancak Proleter Doğrultu'nun yedinci sayısında yer alan "Eğitim Sorununda Marksist-leninist Yöntem" yazısının özellikle incelenmesini öneriyoruz.

Eğitim, seminer ve parti okulu çalışmasında propagandacı katılımcıları konuşmaya katmalıdır. Böylelikle "öğrenci" öğrenme sürecine katılımcı olmaktan, dinleyen olmaktan çıkar ve sürece konuşan olarak katılır. Konuşma/konuşturma vasıtasıyla propagandacı, "öğrenci"nin bilgi seviyesini ölçer. Konuşmak, soru sormak, bilimsel düşünmek yeteneğini geliştirir. Propagandacı, kendinin de bir zamanlar "öğrenci" olduğunu, konuşa konuşa öğrendiğini ve propagandacı özelliklerini geliştirdiğini unutmamalıdır. "Öğrenci"lerin de aynı süreçten geçmelerinden doğal ne olabilir ki? "Öğrenci", konuşmalıdır, yanlış da olsa anlatmak istediğini anlatmalıdır. O, böylelikle konuşma çekingenliğini atar, tartışmalara müdahale, katılma cesaretini kazanır. Konuşma, "öğrenci"nin kendi faaliyetidir ve bu faaliyet her biçimde desteklenmelidir.

Propagandacı, "öğrenci"ler ile kaynaşmasını bilmelidir. Sadece ders saatinde değil, beraber olduğu bütün dönem boyunca, otorite ve ciddiyet adına "öğrenci" ile arkadaşlık, yakın ilişki kurmayan propagandacı, istenmeyen ve sıkıcı bir eğitici-dir. Ders atmosferi canlı, sıcak, neşeli olmalıdır. Atmosferin böyle olması, propagandacının tecrübe ve ustalığını gösterir.

Eğitim, seminer ve parti okulu çalışmasına katılanların şu veya bu şekilde aynı seviyede olmaları idealdir. Ama her zaman mümkün değildir. Buralarda farklı bilgi seviyesinde olan katılımcıların olduğunu propagandacı göz önünde tutmak zorundadır. Propagandacı, çok bileni

esnetmeyecek, az bileni zorlamayacak bir yol tutturmasını bilmelidir. Böylelikle propagandacı, bütün "öğrenci"lerin tartışmaya katılımını sağlar. Susan, tartışmaya katılmayan dinleyici, propagandacının ne denli tecrübesiz ve yeteneksiz olduğunu gösterir. Lenin, "Susan dinleyiciden hoşlanmazdı. O,...yerinde bir sözle...salona yaşam getirmesini anlardı...ve yoldaşlar, kendiliğinden birbirleriyle tartışırlardı, görüşlerinin doğruluğunu kanıtlamaya çalışırlardı. Bu derste, her şey öyle canlı, neşeli ve ilginçti ki, hiç kimse eve gitmek istemezdi...yoldaşlar, 'evet, bu ders sıkıcı değil, kimse uyumaz' derlerdi". Bir bayan bolşevik Lenin'in ders verişini, onun "öğrenci"lere yaklaşımını böyle anlatıyor.

Propagandacı, bazen, bir vücutta iki insan olmasını bilmelidir. Siyasi karşıtlarıyla mücadelede propagandacı, hırçın ve acımasızdır. Ama aynı propagandacı bir parti okulunda, eğitim ve seminer çalışmalarında "öğrenci"lerin hataları karşısında tamamen değişik bir insan olur. Burada, öğrenenler karşısında öğretici konumundadır. Öğrenenin hata yapacağını/yaptığını bilir ve hatayı, öğretici bir tarzda düzeltir. Lenin'in Cenevre parti okulundaki ve siyasi karşıtları karşısındaki tavrı, bir vücutta iki insan olmaya tipik bir örnektir. Siyasi karşıtları karşısında acımasız olan Lenin, parti okulunda, sabırlı bir eğiticiydi.

Propagandacının otoritesi ve ideolojik mücadelede ve eğitimde önder rolü tartışılmaz. Ama propagandacı kendi hal ve hareketiyle bunu tartışılır duruma getirebilir. Yerine göre, yığınlara ve "öğrenci"lere yukarıdan bakan, soğuk, donuk olan, bilgiçlik taslayan, hata yapan "öğrenci"nin tepesine çullanan, sadece kendisi konuşup, kitleyi, "öğrenci"yi dinlemeyen, onlardan öğrenmeyen, faaliyetini kitabi olarak sürdüren, insanın ruh halinden anlamayan, mesafeli olan birisinin -neden propagandacı olarak görüldüğü bir yana- otoritesi, sevgi ve saygıya değil, resmi konuma dayanır. Böyle bir "propagandacı"nın önderliğini kimse "takmaz" ve otoritesi de, en fazlasıyla espri konusu olur.

Propaganda, aynı zamanda, düşünce geliştirmenin de yolunu açmaktır. Örnek: Parti okulunda, eğitim çalışmalarında eğitimin amacı, aynı zamanda, "öğrenci"nin düşüncesini geliştirmesine yardımcı olmaktır. Propagandacı, derste, ele

alınan konuda anlatılması gerekeni kendisi anlatıyor ve katılımcıya muhakeme etme, derse katılma şansı tanımıyorsa, sonucu verimsiz olan bir iş yapıyor demektir. Propagandacı, susmasını, "öğrenci"yi konuşturmasını bilmelidir. Katılımcı, "kırık dökük" de olsa düşüncesini formüle edebilme şansına sahip olmalıdır.

Propagandacı böylesi eğitim çalışmalarında, katılımcıları "yoklamak" için gerekirse bilerek yanlış da anlatabilir. Amaç, katılımcının anlatılanın yanlış olduğunu fark edip etmediğini ölçmektir.

Doğruyu yanlış anlatmak, yanlışın doğru olduğunu savunmak, karmaşık veya da kolay sorular, şaşırtma amaçlı sorular; çelişkiler düşünmeye, ele alınan, anlatılan konu üzerine mantıksal sonuçlar çıkartmaya hizmet eder. Özellikle eğitim çalışmalarında propagandacı, bu yöntemleri kullanarak, "öğrenci"yi düşünmeye ve düşündüğünü de söylemeye zorlamalıdır. Propagandacı, işini anlıyorsa, "öğrenci", düşünmeye ve konuşmaya zorlandığının farkına bile varmaz, böyle bir derse katıldığı için mutlu olur, öğrendiğinden emin olur.

Propagandacı, özellikle eğitim çalışmalarında katılımcılar arasındaki tartışmayı da bir orkestra şefi gibi yönlendirmelidir. Ele alınan konunun kavranmasına hizmet eden, katılımcıların düşünme ve konuşma, tartışma yeteneğini geliştiren tartışmaların, amaca uygun ve belli bir disiplin içinde geçmesi, propagandacının ne denli yönlendirici olduğuna bağlıdır. Herkesin, aynı anda konuştuğu, kimin ne dediği bilinmeyen bir ortamda hiçbir şey öğrenilemez. Katılımcılar arasındaki tartışma da, eğitime, bilgi zenginliğine hizmet etmek ve ufku genişletmek zorundadır.

Kalinin şöyle diyor: "İnsanlar tartışmalıdır, yapay olarak değil, gerçekten. Yani bir 'dalaş'la değil, ciddi, canlı bir tartışmayla sonuçlanan...Böyle bir öğrenme yönteminde marksizmin ruhuna en derin bir şekilde girilir" (Kalinin, "Komünist Eğitim ve Askeri Yükümlülük" kitabı, syf.344, Berlin 1960, "Öğretmen Gazetesi" redaksiyonu tarafından düzenlenen "En İyi ½ehir ve Köy Öğretmenleri Görüşmesi"ndeki konuşması, 28 Aralık 1938).

Propagandacı, ele alınan konuyu, katılımcıları konuşturarak öğretmesini bilmelidir.

Sonuç olarak:

"Ajitasyon ve propagandada sansasyon peşinde koşmaktan tamamen kaçınılmalıdır. Zaman, ...izleyiciye gürültülü konuşmaları, retorik ve okulcu diyalektik yutturma zamanı değildir. Böyle şeyler...verimli değildir. İşçilerin toplantısına ...gelindiğinde ve tumturaklı konuşmalara ve ahlâk vaazına başlandığında duyulan şudur. 'Bu akıl hocalığı da ne oluyor?' ...insanlara anlaşılır bir şekilde ve sabırla, gelişme anlatılmalıdır. Ajitasyon ve propaganda konuşmalarınızda tumturaklılıktan, retorikten...ve akıl hocalığından kaçının. (Bunun kolay olmadığını tabii ki anlıyorum). Böylece propaganda ve ajitasyonunuz şüphesiz ki oldukça etkili olacaktır... Ajitasyon ve propagandada özentiyeye işaret kelimeler kullanmamanızı tavsiye ederim...Ajitatörler ve propagandacılar uyduruk kelimeler kullanmaktan kaçınılmalıdır. Bunlar hiçbir işe yaramazlar... itinasız ifade tarzı ajitator ve propagandacıları etkili olmaktan sadece alı kor" (Kalinin, "Komünist Eğitim Üzerine" kitabında yer alan "Ajitasyon ve Propagandanın Bazı Sorunları Üzerine" makalesinden, syf.91, 92, 93, 94).

Propagandacı, kime yazdığını, kime hitap ettiğini bilmelidir.

"Kime hitap ettiğimiz, kim için yazdığımız sorusu, kendimize sormamız gereken ilk sorudur. Partili yoldaşlara mı, partisizlere mi, karşıt partilerin üyelerine mi hitap ediyoruz? Bizi tanıyan, bize güvenen işçilere mi veya bize hâlâ şüphayle bakan emekçilere, köylülere, küçük zanaatçılara ve aydınlara mı hitap ediyoruz? Bu çağrıyla, bütün emekçi halk için mi veya belli bir sınıf için mi, belli gruplar ve tabakalar için mi yazıyoruz? Halkımızın gençliği için mi, yoksa büyük bir sanayi bölgesinin işçileri için mi veya köylüler için mi bir makale yazıyoruz? Kime hitap ediyoruz, sözü müz kime ulaşmalıdır ve sözü müz ne elde etmelidir? Bu, ilk sorudur. Bu soru, çoğu kez ne sorulur ne de cevaplandırılır. Bir kitle toplantısında, bir mahalle konferansında konuştuğundan farklı konuşmayan, gençlik önünde, yaşlı görevliler önünde konuştuğundan farklı konuşmayan, canlı insanlara değil, herhangi bir soyut dinleyiciye

hitap eden konuşmacılar var. Düşüncesiyle, dinleyiciye nüfuz etme çabasını göstermeyen, dinleyiciden kendi düşüncesine nüfuz etme çabası (bekleyen) konuşmacılar var. Belki dünya tarihi arşivi için...ama yığınlar için yazılmamış çağrılar ve makaleler var. Bu çağrılar ve makalelerin çoğuna teorik olarak pek itiraz edilemez, onların, sadece küçük bir hatası var: okuyucu karşısında kayıtsızlar, okuyucuda yankı bulmuyorlar.

Doğru söylemek yetmiyor (söylenmesi gereken) belli gruplara, tabakalara, yığınların doğrudan etkide bulunacak bir şekilde söylenmelidir” (E.Fischer, Komünist Enternasyonal dergisi, Mayıs 1936, sayı 5, syf.441).

Propagandacı "yeni lisanı", halkın lisanını konuşmalıdır. "Yeni bir lisan konuşmalıyız! Bu, milyonları, mücadeleye şevklendiren lisandır. Bu, sadece bir stilistik sorunu değil, her şeyden önce bir duruş sorunudur...Kitlenin bu lisanı, halkın bu lisanı nasıl öğrenilir? O, kapalı kapılar ve pencereler arkasında öğrenilmez. Bu lisan, sadece, kapılar pencereler açılarak, halkın, yığınların bütün hava cereyanı içeriye alınarak öğrenilir. O, sadece, halkın ve ülkenin geleceği ve kaderi için sorumlu hissedilerek öğrenilir” (Ag. dergi, syf.443).

Her şeye tepki göstermeliyiz, anında tepki göstermeliyiz. "Yığınları hareketlendiren, halkı ilgilendiren her şeye tepki göstermeliyiz ve anında tepki göstermeliyiz... Bir komünistin, 'bu bizi ilgilendirmez' demesinden daha kötü bir şey yoktur. Ekonominin sorunları veya okulun sorunları, dış politikanın sorunları veya ailenin sorunları, ticaret bilançosunun sorunları veya kültür çöküşünün sorunları olsun, bizi her şey ilgilendirir. Ajitasyonumuz ve propagandamız çok çeşitli, çok kapsamlı, çok yönlü olmalıdır. O, sadece, insanların iktisadi değil, bütün diğer gereksinimlerini de dikkate almalıdır. Biz komünistler dünyayı yeniden şekillendirmek istiyoruz. Kapitalist dünyada olup biten her şey üzerine kendi düşüncemizi oluşturuyoruz... Yığınların dikkatini çeken her olayı ajitasyonumuz ele almalıdır. Propagandamız genel görüşlerden değil, güncel durumdan hareket etmelidir” (agy.).

Bütün can alıcı sorular cevaplandırılmalı, düşmanın bütün savları çürütülmelidir.

"Propagandamız, şimdiye kadar partilerimizin görevlerinin ve olanaklarının oldukça gerisinde kaldı. Devasa halk yığınları harekete geçtiler. Eski, kapitalist dünyanın derin çürüklüğü ve istikrarsızlığı onların bilincine çıktı. Krizden ve savaş tehlikesinden bir çıkış yolu arıyorlar. ½imdi, eskiyle karşılaştırılmayacak derecede, yeni olanı kalplere ve beyinlerine almaya hazırlar. Eskiden olduğundan daha çok Sovyetler Birliği ve komünizmle ilgileniyorlar. Yüz soru soruyorlar ve yüz soruyu cevaplandırmamızı istiyorlar. Ama onlar; sadece bizi dinlemiyorlar, onlar, sıçan tutan faşist köpekleri de dinliyorlar. Yığınlar herhangi bir yeni istiyorlar, güçlü ve geleceği biçimlendirme yeteneğinde olanı istiyorlar. Bu durumda, daha yoğun propagandayla bütün soruları cevaplandırmamız, karşıtın bütün argümanlarını çürütmemiz, yardım arayışında olanlara büyük bir perspektif vermemiz eskiye nazaran daha önemli olmuştur.

Bazen, bizzat kendimiz önemimiz, bu tarihsel andaki görevlerimizin büyüklüğünü kavramadığımız hissinden kurtulunamıyor; milyonlar bizi dinliyorlar, ama bu milyonlara oldukça az hitap ediyoruz. Düşmanın devasa propagandasına kitaplardan, dergilerden oluşan bir orduyla karşı koymak için, düşüncemizle yanıp tutuşanları, düşüncelerimize sempati duyanları, yazabilen ve mücadelesini verdiğimiz davayı yaratıcı bir şekilde ifade edebilen herkesi yanımıza çağırmalıyız” (Ag. dergi, syf.344/345).

Komünist Enternasyonal'in "Internationale Presse Korrespondenz" dergisinde "Propagandanın Genel Görevleri" konusunda şöyle deniyor.

"İşçi sınıfının kurtuluş mücadelesi için devrimci teorinin öneminden bizim genel marksist propaganda görevlerimiz çıkar. Marksist propagandanın hakim genel görevi olarak, bir dizi komünist partilerde marksist dünya görüşünün temellerinin yaygınlaştırılmasının zorunluluğu önümüzde duruyor. Marksist düşüncelerin bu yaygınlaştırılması II. Enternasyonal'in sahte marksizmi karşısında acımasız bir hesaplaşmanın ve acımasız bir mücadelenin karakterini taşımak zorundadır. Bunun anlamı şudur: Marksist dünya görüşünün genel temelleri propagandamız soyut karakter taşıyamamalıdır, bilakis yeni çağın işçi sınıfının önüne koyduğu somut tarihsel görevlere dayanmalıdır. Bu, propagandamızın marksizmin

ve leninizmin bir propagandası olması gerektiği anlamına gelir. Leninizmden bahsediyorsak, böylelikle, Lenin'in marksist teoriye verdiği o özel içeriği vurguluyoruz. Leninizm, II. Enternasyonal'in bayağılaştırılmış, iğdiş edilmiş marksizmine karşı acımasız mücadeledir. Ama leninizm, Marks'ın marksizminin sadece yeniden doğuşu değil, bilakis emperyalizm çağının ve sosyalist devrimin gelişmesinin ilişkileri koşullarında marksizmin devamı ve ileriye doğru geliştirilmesidir. Tarihsel süreç yerinde saymıyor, toplumsal var oluş değişiyor ve gelişiyor”.

Bu, bugün de geçerli olan bir anlayış. Çağımızın karakteri değişmedi. Ama marksist teori-

nin, marksizm-leninizmin düşmanlarının adı/sıfatı değişti. Marksizm-leninizm hasımlarına karşı mücadele içerisinde hep gelişegeldi.

Antimarksist akımlara karşı acımasız bir mücadele sürdürmek propagandamızın genel görevlerinin önemli bir ögesidir. Bugünkü Türkiye ve dünya devrimi sürecinde marksist teorinin; marksizm-leninizmin katıksızlığını sağlamak ve korumak, ancak ve ancak antimarksist akımlara karşı mücadeleyle mümkün olabilir. Genel propagandamızda bu akıma karşı mücadele önemli bir yere sahip olmalıdır.

EMEP 2. KONGRESİ ve DERİNLEŞEN REFORMİZM

“Politikada ütopya, ne şimdi ne daha sonra, yani hiçbir zaman gerçekleşmeyecek bir istek, sosyal güçlere dayanmayan ve politik, sınıfsal güçlerin gelişmesiyle desteklenemeyen bir istek demektir.”

(Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm V. I. Lenin)

5-7 Mart tarihleri arasında yapılan EMEP İkinci Kongresi’nde ulusal ve uluslararası pek çok sorun ele alındı, “tartışıldı” sonuçlarıyla kamuoyuna açıklandı.

EMEP’in yasalıcı, reformist doğrultudaki derinleşmesinin, kapsamlaşmasının bir aracı ve ifadesi olan İkinci Kongre; PKK’nin tasfiyeci çizgisinin Kürdistan devrimini baş aşağı götürdüğü bir sürecin sağladığı “rahatlık ortamı”nda, Kürdistan devriminin dününe ve geleceğine liberal bir görüş açısından fütursuzca saldırıldığı bir platform olmuştur.

Önceliyle birlikte, genel olarak silahlı devrim anlayışına, özel olarak da Kürdistan ulusal özgürlük mücadelesine sırtını dönen, ona hep “Kürt terör hareketi” ve “ırkçı ve milliyetçi faşizmin yükselişine bulunmaz malzeme” olarak bakan EMEP’in, PKK’nin tasfiyeci-teslimiyetçi değişimine alkış tutması ve olumlaması yasalıcı, parlamenterist özüyle uyumludur. Ve EMEP, kendi cephesinden uluslararası burjuvazinin ve Türk burjuvazisinin Kürdistan devrimini tasfiye etme saldırganlığına omuz vermiştir. EMEP, uluslararası tasfiyecilik akımının bir kolu olduğunu, Kürdistan devrimi karşısındaki bu duruşuyla bir kez daha açığa vurmuştur.

EMEP İkinci Genel Kongre çalışma raporunda “Abdullah Öcalan’ın yakalanmasıyla, Kürt sorununun Türkiye bölümü bir dönemini kapattı.” (5 Mart 2000 Evrensel gazetesi) tespitini yapmıştır. Öcalan’ın yakalanmasıyla birlikte ulusal kurtuluşçu savaşım çizgisinin, reformcu-teslimiyetçi bir doğrultuda tasfiye edildiği ve yeni bir sürece girdiği gerçeği üzerinden yapılan bu tespit; aynı zamanda EMEP’in dün olduğu gibi bugün de, Kürt ulusal sorunu ve Kürdistan ulusal kurtuluşçu devrimi karşısındaki pozisyonunu da göstermektedir. Ufku burjuva demokratik reformlarla sınırlı olan ve Kürt sorununda da devrimci çözümü program edinmeyen EMEP, Öcalan’ın yakalanmasıyla birlikte PKK’nin giderek ulusal devrimci savaşımını sona erdirilmiş olmasını “Kürt sorunun Türkiye bölümü bir dönemini kapattı” tespitiyle göndere çekmiştir. Kürdistan ulusal kurtuluş savaşımını hep “kör terör hareketi” olarak niteleyen ve yasalıcı-parlamenterist ve sendikalist çizgide kendini var etme ütopik istemlerine aykırı düşen, silahlı devrimci mücadeleyi, faşizmin saldırganlığıyla aynılaştıran EMEP reformculuğu, silahlı devrimin sona erdirilmesi kararını yeni bir dönemin açılması olarak selamlıyor. Öcalan’ın, “Kürt sorununun çözümünde yeni bir dönem açılmıştır” tespitiyle EMEP’in

ortaklaşması, her ikisinin de silahlı devrimci savaşımın sona erdirilmesi hattında buluşmalarıyla ilgilidir. Silahlı devrimci savaşımın sona erdirilmesi hem Öcalan'ın, hem de EMEP'in ereğidir.

EMEP İkinci Kongre çalışması raporunda bu yeni dönem müjdelendikten sonra, "sorunun tortuları temizlendiğinde hem Türkiye Cumhuriyeti'nin hem de PKK'nin 'Kürt sorununu, çözme' tarzının aslında bir çözümsüzlük görüldüğü belirtilen raporda; Öcalan'ın yakalanması sonrasında nispeten silahların susmasıyla emekçiler arasındaki dayanışma için koşullar daha uygun hale gelmiştir" deniliyor.

EMEP'in burjuva bir görüş açısından diktatörlüğün ve PKK'nin "Kürt sorununu çözme tarzını" aynılaştırdığına işaret etmiştik. EMEP'e göre, her ikisi de Kürt sorununu çözmeye silahlı zor yöntemine başvurduğu için "çözümsüzdür"ler. Halbuki EMEP'e göre Öcalan'ın çağrısıyla PKK cephesinden "silahların da susmasıyla" "emekçiler arasında dayanışma için koşullar daha da uygun hale gelmiştir." Kürt halkının, Kürt yurtseverlerinin 15 yıllık devrimci savaşımına sosyal şoven politik bir perspektiften bakan EMEP'in; Kürdistan ulusal kurtuluş savaşımını küçük burjuva milliyetçi sınıf karakterine karşın, emperyalizme, Türk sömürgeciliğine ve bölge gericiliğine yönelmiş güçlü bir devrimci kalkışma olduğunu görmesini ve milyonlarca Kürt emekçisinin ulusal devrimci istemlerini anlamasını beklemek hayalperestlik olur elbette. Milyonlarca Kürt emekçisini kucaklayan, faşist diktatörlüğü bunalımdan bunalıma sokan ve belli düzeyde çözen Kürdistan devriminin sönümlenmesinden medet umanlar devrimci değil, en fazlasından işçi aristokrasisinin, sendika bürokrasisinin ve küçük burjuva aydın tabakalarının sınıfsal eğilimlerine uygun düşen reformcular ve liberaller olabilirler.

PKK'nin küçük burjuva milliyetçi çizgisi her ulustan işçi ve emekçilerin sınıfsal birliğinin gerçekleştirilmesinin önünde engel olsa da, birleşik bir devrimin zaferi uğrunda yürütülen mücadelede, Kürdistan devrimiyle Batı'daki devrimi birbirine yakınlaştırmak, işçiler, emekçiler arasında dayanışmayı yükseltmek, Kürdistan devri-

minin hayatıyetine kastetmekle, onu sönümlendirmekle değil, aksine Kürdistan devrimine katılarak, Türk işçi ve emekçilerini şovenizmin etkisinden kurtararak, işçi ve emekçileri devrimci bir çizgide örgütleyip savaşarak sağlanabilir.

Faşist diktatörlüğe ağır darbeler indiren Kürdistan devriminin tasfiyesi, şovenist saldırıganlıkta bir tavsama, hatta konjonktürel olarak bir düşünüş ortaya çıkarsa da, bu yüzbinlerce Kürt emekçisinin reformist-teslimiyetçi politikalar üzerinden burjuva sisteme tabi kılınması pahasına olduğu için ve Türk işçi ve emekçileri en büyük devrimci müttefiğinden yoksun kalacağından hiçbir aklı başında devrimcinin desteğini alamaz. Kürdistan devriminin tasfiyesinden "demokratik ve halkçı çözümün" önu açılmıştır sonucu çıkarılmaz. Bu sonucu çıkarma başarısını, ancak, EMEP gibi varlığını burjuva sisteme borçlu olanlar, burjuva demokratik çözümler peşinden koşanlar gösterebilir.

Öte yandan EMEP, "düne göre Kürt sorununda kullanılan lügatta bir değişim olmuşsa ve yeniden 'Kürt yoktur' 'onlar dağ Türk'ü olan kardeşlerimizdir' edebiyatı başlamışsa, bu hak ve özgürlüğe muhtaç olanların mücadeledeki zaafırlarındandır." (2 Mart 2000 Evrensel gazetesi) değerlendirmesini yapıyor.

Demek ki, Kürdistan devrimi silahlı mücadele çizgisinde yürütülürken Türk hakim sınıfları, Kürt ulusunun varlığını, söylemde de olsa kabul etme noktasına gelmiş ve hatta değişik burjuva çevreler inkar ve imha çizgisinin dışına çıkan çözüm arayışları içerisine girmişlerdir. Öcalan'ın yakalanması ve ardından devrimi teslimiyetçi bir çizgide tasfiye etme yönelimiyle birlikte, Türk egemen sınıflarının siyasal ve askeri temsilcileri ve de çanak yalayıcıları yeniden "Kürt yoktur" demagojik söylemine sarılmışlardır. şimdi burada, Imralı öncesi ve Imralı sonrası olmak üzere temelden iki farklı durumun varlığı açıkça görülmektedir. EMEP'in de doğru tespit ettiği bu durum değişikliği "hak ve özgürlüğe muhtaç olanların", yani Kürt yurtseverlerinin Kürt halkının "mücadeledeki zayıflıklarındandır." Kürt yurtseverleri ve yurtsever Kürt halkı, sömürgeci faşist diktatörlüğü doğrudan hedefleyen devrimci demokratik taleplerin devrimci ger-

çekleşme yolundan elde edilmesi mücadelesini yürüttükleri 15 yıllık dönem sonucunda, Kürt ulusunun ve Kürt sorunun varlığını Türk hakim sınıflarına ve bütün dünyaya kabullendirmişlerdir. Ama Imralı'dan sonra, eğer Kürt ulusu varlığı yeniden yok sayılıyorsa, bu, reformcu-teslimiyetçi çizginin Türk işbirlikçi tekelci burjuvazisine altın tepside sunduğu bir olanaktır.

EMEP'li reformistler bir taraftan Kürdistan'da bir buçuk yıl öncesine kadar sürdürülen silahlı devrimci savaşı lanetliyorlardı, fakat öte yandan bugün kalkmış PKK'nin mücadeleyi zaafa uğratması sonrasında, ortaya çıkan tablodan siyasi prim kapmaya çalışıyorlar. Böylelikle ne yaman bir mücadele partisi olduklarını, PKK'nin ve HADEP'in alternatifi bir güç olarak EMEP'in Kürt sorununu çözebileceği gülünç iddiasına inandırıcılık kazandırmak istiyorlar. Sen, hem Kürt halkının ulusal demokratik istemleri uğruna yürüttüğü mücadeleyi "Kürt terör hareketi" olarak niteleyeceksin, hem de kalkıp teslimiyetçi çizginin ortaya çıkardığı devrimin gerilemesini Kürdistan ulusal kurtuluş savaşının "çözumsuzlüğü"ne bağlayarak durumdan vazife çıkarıp siyasi rant elde etme peşinden koşturacaksın. Bu kadar pışkinlik ancak EMEP'in kaşarlanmış fakat inceltmiş bir reformcu politika yapma yeteneğine de sahip önderlerine hastır.

EMEP İkinci Genel Kongresi'nde Kürt sorunu üzerine konuşan EMEP GYK üyesi ve aynı zamanda Kürt sorununda uzman kesilen Ender Imrek, EMEP'in Kürt ulusal kurtuluş savaşı ve Kürt sorunu karşısındaki tavrını en özlü ve en yalın biçimde dile getirmiş ve ifadelendirmiştir. 5 Mart tarihli Evrensel gazetesinde şöyle deniyor.

"Imrek, 15-20 yıldır silahlı mücadele veren güçlerin bugün işçilerin mücadelesine katkı sunmak yerine emperyalizmin ve gericiliğin güdümüne girdiğine işaret ederek, Kürt sorununun işçi ve emekçilerin birinci sorunu haline getirilmesi gerektiğini vurguladı. PKK'nin bugüne kadarki en hayırlı kararı olarak silah bıraktığını ifade eden Imrek, silahların susmasıyla birlikte konunun demokratik güçler tarafından daha sağlıklı ele alınma olanaklarının arttığını kaydetti."

EMEP yöneticileri ve uyanık Evrensel'ciler EMEP'in düşünce ve niyetinin bu kadar açığa vurulmasının tepki toplayacağını görmüş olmalıdır ki, iki gün sonra, yani 7 Mart tarihli Evrensel gazetesinde Ender Imrek'in konuşmasında, oportünist karakterlerine uygun bir "düzeltme" yapma yoluna gittiler. Aksi halde hem EMEP tabanına bunu kabul ettirmekte zorlanabilirlerdi, hem devrimci demokratik çevrelerin tepkisini üzerlerine çekerlerdi ve daha önemlisi de, üzerlerinde hiçbir ciddi etkilerinin olmadığı Kürt halkının ve Kürt yurtseverlerinin nefretini ve patlayan öfkesini karşılarında bulabilirlerdi. Ancak her ne kadar oportünist bir tutumla söylenmiş söylenmemiş gibi göstermeye kalkışsalar da niyet ve düşüncelerini gizliyemiyorlar. Çünkü mızrak çuvala sığmıyor.

Evrensel gazetesindeki "düzeltme"de şunlar söyleniyor; "E. Imrek'in '15-20 yıldır silahlı mücadele veren güçlerin bugün işçilerin mücadelesine katkı sunmak yerine emperyalizm ve gericiliğin güdümüne girdiği...' şeklinde çıkan beyanı 'onbeş-yirmi yıldır silahlı mücadele veren güçlerin bugün işçilerin mücadelesine katkı sunma yerine emperyalizm ve gericiliğin gündemine ayak uydurduğu...' olacaktır. Yine aynı haberde Imrek'in 'PKK'nin bugüne kadarki en hayırlı kararı olarak silah bıraktığı....' şeklindeki cümlesi ise 'PKK'nin silah bırakma kararı emekçilerin taleplerinin üzerini örten çatışmaların son bulması, hiç değilse emekçilerin önümüzdeki süreçte talepleri ekseninde bir mücadele yürütmelerinin yolunu açması bakımından hayırlı olmuştur' olacaktır. Düzeltir, özür dileriz" (7 Mart 2000 Evrensel gazetesi)

Her neyse, onlar oportünistçe parende atmaya devam ededursunlar, biz Ender Imrek'in "sosyalist perspektifi"nden çıkan teslimiyetçi politikalara dönelim. Ender Imrek, "PKK'nin silah bırakma kararını emekçilerin taleplerinin üzerini örten, çatışmaların son bulması" şeklinde bir değerlendirmeye yanıtıyor. Başta Kürt işçi ve emekçileri gelmek üzere ulusal sorunun, genel anlamda işçi ve emekçilerin kendi sınıfsal istemleri etrafında bir mücadeleyi geliştirmelerinin üzerini örtücü bir etkide bulunduğu doğrudur. Fakat, bundan ulusal istemleri etrafında gelişen Kürdistan devriminin, işçi ve emekçilerin müca-

delesinin önünde engel oluşturduğu, bu nedenle Kürt yurtseverlerinin sömürgeci diktatörlüğe karşı yürüttüğü silahlı devrimci savaşıma son vermesi gerektiği, bu olmadan Kürt işçi ve emekçileriyle, Türk işçi ve emekçileri arasında dayanışmanın ve mücadele birliğinin örülemeyeceğini söylemek EMEP'in, Kürt devrimi karşısında şimdiye değin izlediği siyasal çizgiyi ve pratik eylem hattını gösterdiği gibi, Kürt sorununun devrimimizin temel bir sorunu olduğu ve Kürt ulusal kurtuluş savaşının birleşik devrimimizin başlıca unsurlarından birini oluşturduğunu görmezlikten gelmenin itirafıdır. Imrek'in "çatışma" dediği şeyin bir yanında, diktatörlüğün inkar ve imha çizgisi ve sömürgeci egemenlik ilişkileri ve diğer yanında sömürgeci boyunduruğa ve ulusal zulme karşı kendi kaderini tayin için bütün varlığıyla savaşan Kürt halkı ve Kürt yurtsever devrimcileri vardı. Imrek "çatışmalar" derken savaşan tarafların niteliğini gizlediği gibi, bu "çatışmaların" işçi ve emekçilerin aleyhine gelişen bir yapıda olduğunu gösterme çabası içindedir. Bu "çatışmalar" devrimle karşıdevrim arasında sürüp gelen çatışmalardır. Ve EMEP gibi reformcu yasal partiler varlığını biraz da Kürt ulusal savaşının ortaya çıkardığı devrimci olanaklara borçludur. Burjuvazi, işçi ve emekçilerin devrimci çizgideki gelişim doğrultularını saptırmak hedefiyle EMEP gibi yasal partilerin örgütlenmesine kanallar açtı ve yığınları bu reformculuk kulvarına çekerek devrim tehditini savuşturmanın taktik manevrasını yaptı.

Ender Imrek, ilk yaptığı değerlendirmede "PKK'nin bugüne kadar ki en hayırlı kararı olarak silah bıraktığı"ni söyleme pervasızlığını göstererek Kürdistan devriminin PKK eliyle tasfiyesini alkışlıyor ve başta Kürdistan'da olmak üzere kendi reformist gelişiminin kanallarının açıldığına inanarak sevinç çığlıkları atıyor.

PKK'nin silah bırakma kararına en çok sevenlerin ve doğrudan ya da dolaylı destek verenlerin Türk burjuvazisi ve emperyalist merkezler olduğu hatırlanacak olursa, EMEP ve benzeri reformist odakların PKK'nin teslimiyetçi ve tasfiyecisi silahı bırakma kararını "PKK'nin bugüne kadarki en hayırlı kararı" olarak değerlendirmesiyle kime ve neye hizmet ettiği daha iyi görülecektir. Sömürgeci faşist diktatörlüğe karşı yürütü-

len silahlı devrimci savaşıma son verilmesi, belki EMEP gibi yasalılığı temel almış, parlamentarist-sendikalist çizgide mücadele yürüten ve düzen içi çözüm arayışlarına kilitlenmiş partilere bir nebze nefes aldırıp, alan açsa da, bunun nedeni yanıltıcı bir durum olduğu ve faşizmin dünya kadar ensesinde soluğunu hissettiği Kürdistan devriminin somut tehdidinden kurtulmuş olarak işçi ve emekçilere, onların kazanılmış haklarına, mevzilerine ve örgütlülüklerine azgınca saldıracağı son ayların verileri tarafından kanıtlanmıştır. Küçük burjuva reformist yasalı partiler ve bilimum liberal dönemler, silahlı devrimci savaşıma ağız birliği etmişçesine saldırırken barışçıl ve burjuva demokratik çözüm tarzını devrimin yerine geçirtmektedirler.

Ender Imrek'in "PKK'nin bugüne kadarki en hayırlı kararı" şeklinde değerlendirmesi üzerine yapılan "düzeltme"de de, laf kalabalığı içerisine sıkıştırılmış da olsa, silah bırakma kararının hayırlı bir karar olduğu söylenmekten kaçınılmamıştır. "Düzeltme"de, "PKK'nin silah bırakma kararı emekçilerin taleplerinin üzerini örten çatışmaların son bulması, hiç değilse emekçilerin önümüzdeki süreçte talepleri ekseninde bir mücadele yürütmelerinin yolunu açması bakımından hayırlı olmuştur" denilmiştir. Yani her halükarda silah bırakma kararı hayırlı bir karar olarak görülmekte ve destek çıkmaktadır. EMEP kendi reformist yasalı kulvarında yürümeyen, örgütlenmeyen ve mücadele etmeyen bütün devrimci akım ve partilerin varlığından korkuya kapılmakta, devrimci savaşım ve örgütlenme çizgisine karşı sosyal reformist bir duruşla ve inceltmiş bir sosyalist lafazanlığı kendine siper ederek düşmanlığı körüklemektedir. Ama öte yandan devletin, halkın demokratik taleplerine yanıt vermek zorunda kalacağı bir döneme girildiğini söyleyerek, işçi ve emekçileri devlete dönük beklentilere yatırmaktadır.

EMEP İkinci Genel Kongre çalışma raporunda, "Mevcut görünür olanla dipteki gerçekleri bütünleştirdiğimizde, ortaya çıkan politik sonuç şudur; Kürt sorununda ağırlaşmış ve devleti halkın demokratik taleplerine yanıt vermek zorunda bırakacak bir döneme giriyoruz." (2 Mart 2000 Evrensel gazetesi) deniyor.

Bir yandan PKK'nin silah bırakma kararına alkış tut, öte yandan Kürt sorununun ağırlaştığını

dan ve devletin, halkın demokratik taleplerine yanıt vermek zorunda kalacağı bir döneme girildiğini vaaz et. Faşist devletin, halkın demokratik taleplerine yanıt vereceği iddiası yalnızca devletin niteliği hakkında yanılmalı bir düşünce yaymakla sınırlı bir şey olduğunu düşünmek yanlış olur. Bugün devletin faşist-militarist karakteri pekişmekle kalmamış, sistemi yeniden yapılandırma stratejisine uygun olarak bütün muhalif kesimlere dönük saldırganlığı da ayyuka çıkmıştır. Emperyalizmle de ekonomik, siyasi, askeri ve diplomatik bağların ve bağımlılık ilişkilerinin derinleştiği ve kapsamlaştığı bu süreçte eksen ülkelerden biri olarak Türk devleti; ABD emperyalizminin bölgesel çıkarları için içte işçi ve emekçilere ve Kürt ulusuna, dışta da bölge devletlerine ve halklarına karşı tepeden tırnağa faşist zor, militarizm ve şovenizmle kuşanmıştır. Faşist devletten halkın demokratik istemlerine yanıt vereceğini öngörmek, işçi ve emekçilerin demokratik talepleri uğruna devrimi hedefleyen bir savaşım çizgisinde örgütlenmelerini ve mücadele etmelerini yadsımdan başka bir şey değildir. Kürt sorunu dahil işçi ve emekçilerin demokratik istemlerinin devlet tarafından yanıtlanacağını, karşılanacağını öngördükten sonra, demokratik talepleri için geniş yığınların devrime seferber edilmesini düşünebilir misiniz? Artık burada devrimci iktidar perspektifinin varlığından söz edebilir mi? Kimi kandırıyorsunuz. Gerçi hakkınızı yememek gerekir, artık devrim sözcüğünü de siyasal literatürünüzden çıkarmaya başladınız. Her yana çekilir nitelikte olan “halkçı ve demokratik çözüm” reçeteniz var.

Devletin demokratik taleplere yanıt vermek zorunda kalacağı bir döneme giriyoruz diyen EMEP'in şarlatanları, yığınların içinde bulunduğu nesnel durumu da tersyüz ederek, söylediklerine haklılık ve inandırıcılık kazandırmak gayretkeşliği içindedir.

“Tarihin hiçbir döneminde halk bu denli ortak talepler etrafında mücadele etmek gerektiği bilincine varmamıştır. Devletin PKK'nin durumundan dolayı avantaj olarak değerlendirdiği durum, her an emekçiler lehine değişmeye müsaittir.” (2 Mart 2000 Evrensel gazetesi)

Bu söylenenleri Türkiye'de, K. Kürdistan'da değil de başka bir kara parçasındaki birile-

ri okumuş olsa belki inanılır ama, eğer yazılıp çizilen satırlar bu coğrafyadaki insanlara hitaben yazılmışsa -ki öyledir- o zaman bunlar EMEP'in nasıl bir subjektivizm içinde olduğunu göstergesi olarak işe yarar, hepsi o kadar.

Halk gerçekliğini hiçbir dönem nesnel ölçütlere bağlı kalarak değerlendirme yeteneği göstermeyen EMEP'in önderleri, Kürdistan devriminin PKK eliyle tasfiyesinin ne denli yararlı bir iş gördüğüne yığınları inandırmak için tarihi ve somut gerçekleri çarpıtmaktan kaçınmıyorlar.

Geniş halk yığınları, sömürüye ve zulme karşı büyük bir tepki ve öfke beslemekle birlikte ortak örgütlenmelerden de yoksun oldukları için, her toplumsal kesim, en fazlasından, o da ağırlıklı olarak ekonomik istemleri etrafında ve birbirinden yalıtık bir mücadele hattında duruyor. Geniş halk yığınları, özellikle de ortak siyasal talepler etrafında bir mücadele yürütmenin gerektiğinin bilincinden yoksundur. Yalnızca veya esas olarak Kürt halkı, siyasal içerikli (o da ulusal taleplerle sınırlı) mücadele yürütmenin kapsamlı bilincine kavuşmuştur. Bu ulusal devrimci bilinci de PKK tasfiyeciliği ve reformculuğu şimdiden içiştirmeye başlamıştır.

Aslında EMEP'in ortak taleplerden anladığı da ekonomik taleplerden başka bir şey değildir. Yoksa EMEP ortak taleplerden söz ederken ortak devrimci siyasal talepleri anlamıyor. O, reformist, ekonomist, sendikalist çizgisine uygun olarak ortak talepleri formüle ederken, ağırlıklı olarak ekonomik istemleri dillendirmektedir. En fazlasından reformist içerikli siyasal istemleri de bunların yanına katmaktadır. Devrimci bir programa, devrimci bir iktidar stratejisine sahip olmayan küçük burjuva reformist partilerin ortak talepler formülasyonu, onların reformcu programlarının özünü teşkil etmektedir. Doğaldır ki bu reformcu program hedefleri, kendi niteliğine uygun gelen bir mücadele ve örgütlenme çizgisini ortaya çıkarmıştır. Yasallığı ve düzen içiliği her şey haline getiren, parlamenterist ve sendikalist bir temelde örgütlenen, barışçıl ve yasal eylem çizgisinin dışına taşmayan EMEP ve benzeri partilerin, geniş halk yığınlarının ortak devrimci talepleri etrafında, devrimci iktidarı hedefleyen bir çizgide mücadele yürütmeleri de beklenemez zaten.

Kürt sorununda EMEP adına konuşan ve yazan EMEP GYK üyesi Ender Imrek, Newroz üzerine 19 Mart tarihli Evrensel gazetesinde yayınlanan yazısında, “Yıllardır bölgede devam eden çatışma ortamının son bulması, baskıların kalkması, hayatın normalleşmesi Türk ve Kürt emekçilerinin ortak özlemidir.” dedikten sonra “savaş son bulmalı, OHAL kaldırılmalıdır. Baskılar son bulmalı, Newroz bayramı olarak kabul edilmelidir. Toplantı ve gösteri ve örgütlenme hakkı önündeki tüm engeller kaldırılmalı, bölgede yaşam normalleşmelidir. Kürt kültürü ve dili üzerindeki baskılar son bulmalı, ana dilde eğitim hakkı sağlanmalıdır. Bölgeye sokulmayan Y. Evrensel ve Özgür Bakış gazeteleri serbest dağıtılmalıdır. Kürt sorununu, çözecek araçlar olarak silah, zor kullanma, asimilasyon terk edilmeli, kardeş iki halkın eşit ve özgürce yaşadığı demokratik Türkiye için adım atılmalıdır” gibi istemleri sıralıyor.

15 yıllık Kürdistan ulusal özgürlük savaşı süresinde faşist diktatörlük tarafından binlerce gerilla ve yurtsever katledilirken, Kürt halkının yaşamı çekilmez hale getirilirken ve Kürt halkı şoven faşist güruhlar tarafından linç edilirken ölü taklidi yapan EMEP yöneticileri, PKK'nin silah bırakma kararının üzerine olanca pervasızlığıyla atladılar. Ve burada reformist gelişimler için elverişli atmosferin oluştuğunu düşünerek atağa geçme kararını aldılar.

Ender Imrek, kendi reformist istek ve özlemlerini Türk ve Kürt halkının ortak özlemleri olarak sunmuştur. EMEP'in en büyük arzusu “çatışmaların son bulması” ve “hayatın normalleşmesidir”. Onlar biliyor ki “hayatın normalleşme”den kendileri gibi tatlı su devrimcilerine hayat yoktur. “Hayatın normalleşmesi” özlemi, 15 yıldır kan can bedeli bir mücadele yürüten Kürt halkının ve yurtseverlerinin bütün devrimci kazanımlarının bir yana bırakılması, devrimci savaşım çizgisinin terk edilmesi ve yeniden Türk sömürgeciliğinin boyunduruğunu kabullenmekten başka bir şey ifade etmiyor. Faşist sömürgeci devletin Kürt ulusunun varlığını dahi kabullenmediği, Kürdistan üzerindeki sömürgeci egemenliğinden asla vazgeçmediği ve bunun temelini oluşturan ekonomik siyasi ilhakin hüküm sürdüğü, egemenliğinden asla vazgeçmediği koşullarda

“hayatın normalleşmesi” düşünülebilir mi? Kürdistan'da (sizin diliniz bunu söylemeye varmıyor ‘bölge’ demeye devam edin) “çatışma ortamının” son bulması nasıl mümkün olacak? Bu iki biçimde ancak gerçekleşebilir: Ya; Kürt ulusunun devrimci yoldan özgürlüğüne kavuşmasıyla; ya da Kürdistan devriminin teslimiyetçi yoldan tasfiyesi ile olanaklıdır. EMEP “çatışma ortamının son bulmasını”, Kürdistan devriminin zaferi yolundan öngörüp savunmadığına göre, geriye Kürt halkına teslimiyeti ve ihaneti salık vermesi kalıyor. Ender Imrek'in EMEP adına ileri sürdüğü talepler, en ilerisinden bazı reformlar istemlerden başka bir şey değildir. Ama çaktırmadan bunların arasına “savaş son bulmalı” talebini de sokuşturmuş. Hangi savaş, kimin kime karşı savaşı son bulmalı? Sömürgeci kirli savaşın son bulmasını istemek başka bir şey -ki bu demokratik bir istemdir- genel olarak Kürdistan'da “çatışmaların”, “savaşın son bulmasını” istemek bambaşka şeydir. Imrek, burada, sömürgeci kirli savaşın yanı sıra ulusal devrimci savaşımın da sona erdirilmesini istemekte ve devrimi yadsıma çizgisinde ne denli derinleştiklerini ortaya koymaktadır.

Ender Imrek, bazı reform talepleri sıralarken esasında Kürt ulusunun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkını, özgürlüğünü yadsımaktadır. Ulusal sorunun çözümündeki bu temel halkayı kavrayanların, Kürt sorununun devrimci çözümünü hedefleyen bir mücadele içinde olmaları da düşünülmez. Imrek, bazı reformcu taleplerin gerçekleşmesine bağlı olarak “demokratik Türkiye için adım atılmalıdır” diyerek burjuva egemenlik ilişkileri koşullarında “demokratik Türkiye” isteminin gerçekleşebilir bir şey olduğunu ve bu uğurda mücadele edilmesi gerektiğini ısrarla vurguluyor. A. Öcalan'ın Kürt sorununun çözüm programı olarak sunduğu “demokratik cumhuriyet” projesiyle, EMEP'in program edindiği “demokratik Türkiye” hedefi nasıl da örtüşüyor. Öcalan, özellikle emperyalist merkezlerden ve Türk burjuvazisinden medet beklerken, EMEP yasal çerçeveye hapsolmuş “demokratik güçlerin” mücadelesiyle bunun elde edilebileceğine halk yığınlarını ve devrimcileri inandırmaya çalışıyor.

15 yıldır süren ulusal devrimci savaşımın uzağında duran ve özellikle de onunla ilişkilennemek için sosyal şoven bir seyir izleyen EMEP,

ulusal devrimci savaşın karşısında hiçbir devrimci coşku ve heyecan duymazken, Kürdistan devriminin tasfiyesi ile yüz yüze kaldığımız günümüzde büyük bir heyecanla Kürtlere ve "bölge"ye yüzünü çevirmiş, utanmazca onları devrimci etkinin dışına çekerek kendi etkisi altına almanın hesaplarını yapmıştır. EMEP Kongresi'nde Kürt sorununa verilen önem buradan ileri gelmektedir. Devrimci mücadele koşullarında Kürt halkının haklı kavgasının yanında aktif olarak yer almayan ve Kürt halkı içinde ciddi bir gelişme olanağı bulmayan EMEP, "atışmaların son bulduğu", "hayatın normalleştiği" günümüzde düzen içi gelişme kanallarının aılacağına inanarak, Kürt halkının güncel demokratik talepleri üzerinden politika yapmaya soyunmuştur.

Lenin yoldaş liberal topyacıların tavrını şöyle tanımlıyordu;

"Liberal topya kimsenin duyguların incitmeden, Purişkevileri (Kralcılar Liğası'nın kurucusu, imparator Dumasında Karayzler'in en azılı temsilcisi, bütün Rus olmayanlara karşı savaşan Rus şoveni-SP) ortadan kaldırmadan,

sonuna dek götürülen amansız bir sınıf savaşını vermeden de Rusya'da birçok reformlar yapılabilceğini, politik özgürlüğün sağlanabileceğini, emekçi halkın durumunun barışçı ve uyumlu bir biçimde iyileştirilebileceğini savunur. Bu zgr bir Rusya ile, Purişkeviler arasında barış ütopyasıdır." (topik ve Bilimsel Sosyalizm-Lenin)

EMEP ve önderleri, tam da Lenin yoldaşın tanımladığına uygun bir politik hat ve politik duruş sergilemektedirler. Kimsenin duyguların incitmeden, egemen sınıfları ortadan kaldırmadan, sonuna kadar götürülecek bir devrimci sınıf savaşını vermeden de Türkiye'de birçok reformlar yapılabilceğini, politik özgürlüklerin sağlanabileceğini, emekçi halkın ve Kürt ulusunun durumunun barışçı ve uyumlu bir biçimde iyileştirilebileceğini savunuyor.

"Bir ülkede ne kadar az özgürlük varsa, açık sınıf savaşınının belirtileri ne kadar azsa ve yığınların eğitim d zeyi ne kadar düşükse, politik topyalar o kadar kolay ortaya çıkar ve o kadar uzun sürer." (topik ve Bilimsel Sosyalizm-Lenin)